

ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ÖZEL EĞİTİM MESLEK OKULU
GÖRSEL SANATLAR
DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI

GÖRMEYEN/AZ GÖREN
ÖĞRENCİLER ÇİN

İçindekiler

Giriş	6
Millî Eğitim Bakanlığı Öğretim Programları	6
Görme Yetersizliği Olan Öğrenciler için Öğretim Programları	6
Görme Yetersizliği ve Program Uyarlaması	7
Öğretim Programlarının Genel Amaçları.....	8
Öğretim Programlarının Perspektifi.....	8
a. Değerlerimiz	9
b. Yetkinlikler	9
Öğretim Programlarında Ölçme ve Değerlendirme Yaklaşımı.....	11
Programlarda Kullanılan Ölçme Değerlendirme Yöntem ve Araçlarına Örnekler	12
Bireysel Gelişim ve Öğretim Programları.....	14
Sonuç	17
Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu	
Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nın Uygulanması	19
Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu	
Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nın Amaçları	20
Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu	
Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nın Öğretme Yaklaşımı.....	22
Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu	
Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nın Ölçme Değerlendirme Yaklaşımı	25
Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Görsel Sanatlar	
Dersi Öğretim Programı'nın Uygulamasında Dikkat Edilecek Hususlar	26
Görmeyen Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu	
Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nın Yapısı	29
Öğretim Programının Yapısı	30
Hedeflerin Yapısı	35
Hedef, Hedef Davranışlar ve Açıklamalar	36
Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Görsel Sanatlar Dersine Yönelik	
Örnek Ders Planları	82
Ders Planı Örnekleri.....	83

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
ÖĞRETİM PROGRAMLARI

GİRİŞ

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Millî Eğitim Bakanlığı Öğretim Programları hazırlanırken Millî Eğitimin temel ilkeleri doğrultusunda; öğrencilerin bütün gelişim alanlarını geliştirici ve destekleyici olmasına önem verilmektedir. Öğretim programları yoluyla öğrencilerin hayat boyu yaşamın tüm alanlarında kullanabilecekleri akademik, sosyal, duygusal, kültürel, iş ve mesleki becerilerini geliştirebilmeleri hedeflenmektedir. Bu hedef doğrultusunda hazırlanan öğretim programları; topluma yararlı, üretken ve problem çözebilen bağımsız bireyler yetiştirmeye olanak sağlayan bir bütünlük içinde yapılandırılmıştır.

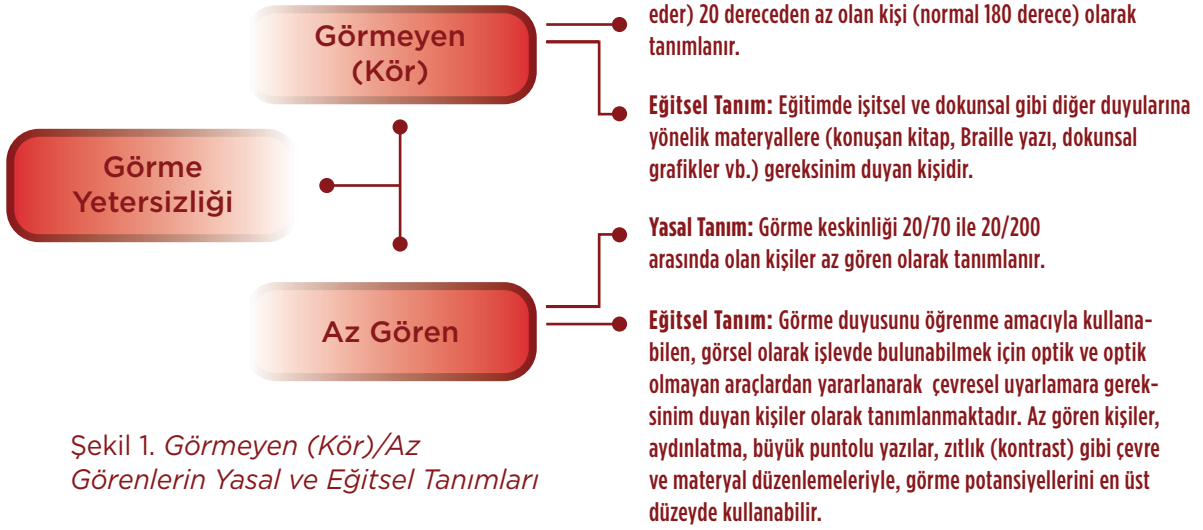
Öğretim programları, öğrenci merkezli, bireysel farklılıkları dikkate alan, programın amaçlarına uygun bilgi, beceri, tutum ve davranışlar ile kök değerlerimizi kazandırmayı amaçlayan, bilimsel ilkeler dikkate alınarak herkes tarafından anlaşılır bir şekilde hazırlanmıştır. Eğitim programlarının amaçlarına uygun olarak hazırlanan öğretim programlarında, disiplinler arası bir yaklaşımın yanı sıra ders ve kademeler arası sarmal bir yaklaşımın da benimsendiği hedeflere ve hedef davranışlara yer verilmiştir. Öğretim programlarında bireyin ve toplumun ihtiyaçlarını karşılamanın yanı sıra ekonomiklik ve işlevsellik ilkelerine de yer verilmiştir. Sonuç olarak öğretim programları, önceki öğrenmelerle yeni öğrenmeler arasında ilişki kurularak anlamlı ve kalıcı öğrenmeye hizmet edecek yapıda oluşturulmuştur.

Görme Yetersizliği Olan Öğrenciler için Öğretim Programları

Ülkemizde görmeyen/az gören öğrenciler için 2018 yılında “Oyun, Fiziki Etkinlikler ve Bağımsız Hareket Dersi Öğretim Programı/I. Kademe, Beden Eğitimi, Spor ve Bağımsız Hareket Dersi Öğretim Programı/II. Kademe ve III. Kademe” programları hazırlanmıştır. Bu programların Oyun, Fiziki Etkinlikler ve Beden Eğitimi, Spor bölümleri, olağan gelişim gösteren çocuklar için hazırlanmış mevcut programlar temel alınarak, görme yetersizliğine yönelik uyarlamalar eklenerek yeniden düzenlenmiştir.

Görme yetersizliğinin yarattığı sınırlılıkları en aza indirmek amacıyla, yurt dışında geliştirilmiş olan Genişletilmiş Çekirdek Müfredat'ın önemli öğelerinden biri olan yönelim ve bağımsız hareket becerilerine yönelik hedefler ve davranışlar programın içine dahil edilmiştir. Hazırlanan bu program, hâlihazırda görmeyen/az gören öğrenciler için özel eğitim meslek okullarında kullanılmaktadır.

Ancak, görme yetersizliği olan öğrenciler için açılan özel eğitim meslek okullarında uygulanan öğretim programlarında yer alan diğer akademik alanlarda da öğretmenlere, görme yetersizliği olan öğrencilerle yapacakları uygulamalarda yol gösterecek programlara ve görme yetersizliği özelinde uyarlamalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu programlar, görme yetersizliğinin neden olduğu bireysel farklılıklar dikkate alınarak geliştirilmelidir.

Şekil 1. Görmeyen (Kör)/Az Görenlerin Yasal ve Eğitsel Tanımları

Görme Yetersizliği ve Program Uyarlaması

Görme yetersizliği olan kişiler, görme gücünün kısmen ya da tamamen kaybından dolayı özel eğitim ve destek eğitim hizmetlerine ihtiyaç duyan kişiler olarak tanımlanır. Görme yetersizliği, iki grupta sınıflandırılmaktadır.

Öğretmenlere yol gösterecek, görmeyen/az gören öğrencilere akademik derslerdeki hedef ve hedef davranışların kazandırılabilmesi için öğrencilerin özelliklerine uygun uyarlamaların/düzenlemelerin yapılması gerekliliği doğmuştur. Bu nedenle hâlihazırda Özel Eğitim Meslek Okullarında uygulanmakta olan altı akademik derse ait öğretim programları görmeyen/az gören öğrencilere yönelik olarak uyarlanmış, programın tüm öğeleri görme yetersizliği bağlamında ele alınarak revize edilmiştir.

Programın uyarlanması sürecinde özel eğitim (6 uzman) ve farklı branşlardaki alan uzmanı (6 uzman) akademisyenler görev almıştır. Ayrıca bir eğitim programları ve öğretim, bir de ölçme değerlendirme akademisyeni ile 19 öğretmen program geliştirilmesi ve uyarlanması sürecinde yer almıştır. Geniş katılım ile gerçekleştirilen program uyarlama süreci, öğrencinin merkeze alındığı, görmeyen/az gören öğrencilerin özellikleri dikkate alınarak duyarlarını da kullanabilmelerini sağlayacak düzenlemelerin de yer aldığı, öğretmenlere yol gösterecek şekilde, alan yazında ifade edilen kanıta dayalı öğretim yöntem ve modelleri temel alınarak oluşturulmuştur. Programlar, görmeyen öğrenciler için diğer duyarlarını kullanmalarını, az gören öğrencilerin işlevsel görmelerini de destekleyecek materyal uyarlamaları/ortam düzenlemeleri, araç/gereçler, destekleyici teknolojiler gibi çok sayıda unsuru içinde barındırmaktadır. Bu doğrultuda, görmeyen/az gören

öğrenciler için Türkçe, matematik, müzik, görsel sanatlar, din kültürü ve ahlak bilgisi, sosyal hayat derslerine yönelik olmak üzere toplam altı program uyarlaması gerçekleştirilmiştir. Öğretim programında hedefler, hedef davranışlar, öğretim yöntem ve teknikleri, ölçme değerlendirme yöntem ve araçları ile uyarlamalarda dikkat edilmesi gereken unsurları içeren açıklamalar bölümleri yer almaktadır.

ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GENEL AMAÇLARI

Öğretim programları; 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları, Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri ve 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'de yer alan Özel Eğitimin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanmıştır. Eğitim ve öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar; okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve özel eğitim meslek okulu seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir:

1. Okul öncesi eğitimi tamamlayan öğrencilerin bireysel gelişim süreçleri göz önünde bulundurularak bedensel, zihinsel ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek,
2. İlkokulu tamamlayan öğrencilerin gelişimsel özellikleri ve bireysel farklılıklarına uygun olarak; öz güven ve öz disipline sahip, gündelik hayatta ihtiyaç duyacağı temel düzeyde sözel, sayısal ve bilimsel akıl yürütme ile sosyal becerileri ve estetik duyarlılığı kazanmış ve nihayetinde bunları etkin bir şekilde kullanarak sağlıklı hayat yönelimli bireyler olmalarını sağlamak,
3. Ortaokulu tamamlayan öğrencilerin ilkokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle, millî ve manevi değerleri benimsemiş, haklarını kullanan ve sorumluluklarını yerine getiren, "Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi"nde ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış bireyler olmalarını sağlamak,
4. Özel eğitim meslek okulu eğitimini tamamlayan öğrencilerin okul öncesi, ilkokul ve ortaokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle insanlarla etkili etkileşim kurabilen, toplumsal kurallara uyum sağlayabilen, toplumsal yaşama katılımında istekli olan, yaşamlarını bağımsız olarak sürdürebilen bireyler olmalarını sağlamak, "Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi"nde (TYÇ)" ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış, kök değerleri benimsemiş, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda toplumsal yaşama ve bir mesleğe hazır, toplum hayatında üretime katkısı olan bireyler olmalarını sağlamaktır.

ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ

Eğitim sistemimizin temel amacı bireye değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlar kazandırmaktır. Değerler toplumun millî ve manevi kaynaklarından günümüze ulaşmış ve yarınlara aktarılacak öz mirastır. Yetkinlikler ise bu mirasın hayata aktarımıdır. Bu yönüyle değerler ve yetkinlikler; birbirinden ayrılmaz bir şekilde öğrenme ve öğretme süreçleriyle kazandırılmaya çalışılan bilgi, beceri ve davranışlar ile birlikte ele alınarak programın perspektifini oluşturmaktadır.

a. Değerlerimiz

Değerler; bir sosyal grup veya toplumun varlık, birlik, işleyiş ve devamını sağlamak ve sürdürmek için üyelerinin çoğunluğu tarafından doğru ve gerekli olduğu kabul edilen ortak düşünce, amaç, temel ahlaki ilke ya da inançlardır. Değerler toplum ya da bireyler tarafından benimsenen, birleştirici olgulardır. Aynı zamanda değerler, toplumun sosyal ihtiyaçlarını karşıladığına ve bireylerin iyiliği için olduğuna inanılan ölçütlerdir.

Değer eğitiminin temel amaçlarından biri de öğrencilerin sağlıklı, tutarlı ve dengeli bir kişilik geliştirmelerini sağlamaktır. Değerler, insanın tutum ve davranışlarını biçimlendirmede önemli bir role sahiptir. Temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek eğitim sisteminin asli görevidir. Eğitim-öğretim faaliyetleri yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi, değerleri kazandırma çerçevesindeki işlevini, öğretim programıyla yerine getirir. Öğretim programları; hedefler, içerik, öğretim yöntem, teknik ve stratejileri, öğrenme ve öğretme ortam ve süreçleri, eğitim araç gereçleri, ölçme ve değerlendirme süreçleri gibi eğitim öğretimin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Bu doğrultuda “Özel Eğitim Meslek Okulu Programları”nın her birisi de bütün eğitim sürecinin nihai gayesi olan değerlerimiz dikkate alınarak tasarlanmıştır.

Öğretim programlarında yer alan “kök değerler” şunlardır: Adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverlik. Bu değerler, öğrenme ve öğretme süreçlerinde kendi başarılarına, ilişkili oldukları alt değerlerle ve diğer kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.

b. Yetkinlikler

Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde kişisel, sosyal, akademik yaşamlarında ve ileri dönem iş yaşamlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazesi olan yetkinlikler Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nde (TYÇ) belirlenmiştir. Eğitim sistemimiz de yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır. TYÇ'de ana dilde iletişim, yabancı dillerde iletişim, matematiksel yetkinlik ve bilimde/teknolojide temel yetkinlikler, dijital yetkinlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, inisiyatif alma ve girişimcilik, kültürel farkındalık ve ifade olmak üzere sekiz anahtar yetkinlik belirlenmiştir. Özel eğitim çerçevesinde yabancı dillerde iletişime ait yetkinlikler öğretim programlarında ele alınmamıştır. Öğretim programlarında yer alan yetkinlikler TYÇ'de aşağıdaki gibi tanımlanmaktadır:

Ana dilde iletişim: Kavram, düşünce, fikir, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme ve yorumlama (dinleme, konuşma, okuma ve yazma) ve eğitim ve öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmaktır.

Matematiksel yetkinlik ve bilimde/teknolojide temel yetkinlikler: Matematiksel yetkinlik, günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisinin üzerine inşa edilen süreç, faaliyet ve bilgiye vurgu yapmaktadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir. Bilimde yetkinlik, so-

rukları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığı ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta bulunmaktadır. Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve gereksinimlerine karşılık olarak bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim ve teknolojide yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.

Dijital yetkinlik: İş, günlük yaşam ve iletişim için bilgi toplumu teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsamaktadır. Söz konusu yetkinlik; bilgi iletişim teknolojisi içinde bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca genel ağ aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.

Öğrenmeyi öğrenme: Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yeteneğidir. Bu yetkinlik, bireyin var olan olanakları tanıyarak öğrenme gereksinim ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelmektedir. Öğrenmeyi öğrenme, öğrenenleri bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim ve öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve yaşam deneyimlerine dayanılması yönünde harekete geçirmektedir. Motivasyon ve güven bireyin yetkinliği için çok önemlidir.

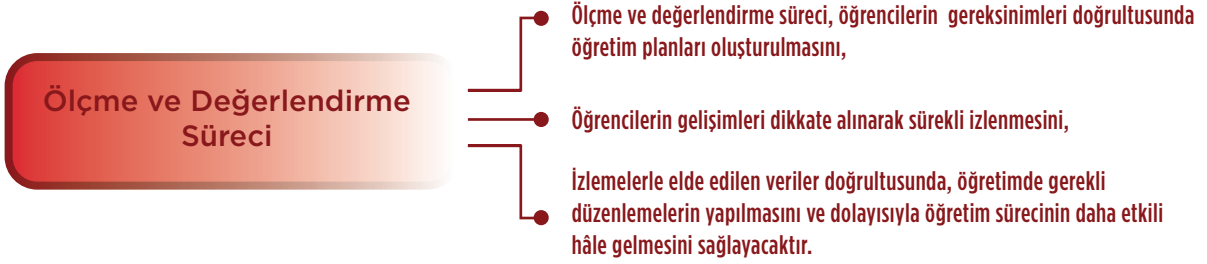
Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler: Bu yetkinlikler, kişisel, kişilerarası ve kültürlerarası yetkinlikleri içermekte; bireylerin, özellikle giderek farklılaşan toplumlarda sosyal ve çalışma yaşamına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân tanıyacak; gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsamaktadır. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise, bireyleri, toplumsal ve siyasal kavram ve yapılarla ilişkin bilgiye ve demokratik ve aktif katılım kararlılığına dayalı olarak medeni yaşama tam olarak katılmaları için donatmaktadır.

İnisiyatif alma ve girişimcilik: Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisini ifade etmektedir. Yaratıcılık, yenilik ve risk almanın yanında hedeflere ulaşmak için planlama yapma ve proje yönetme yeteneğini de içermektedir. Bu yetkinlik, herkesi sadece evde ve toplumda değil işlerine ait bağlam ve şartların farkında olabilmeleri ve iş fırsatlarını yakalayabilmeleri için aynı zamanda iş yerinde desteklemekte; toplumsal ya da ticari etkinliklere girişen veya katkıda bulunan kişilerin ihtiyaç duydukları daha özgün bilgi ve beceri için de bir temel teşkil etmektedir. Etik değerlerin farkında olma ve iyi yönetimi desteklemeyi kapsamaktadır.

Kültürel farkındalık ve ifade: Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar da dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin önemini takdir edilmesidir

ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Ölçme ve değerlendirme, öğretme ve öğrenmenin etkililiğini belirlemek amacı ile yapılan, öğretimle ilgili verilerin toplanmasını ve yorumlanmasını içeren çok adımlı ve sistematik bir süreçtir. Öğrenme, öğretme ve planlamayı doğrudan etkileyen ve eğitim sisteminin temel öğelerinden biri olan değerlendirmeye öğretim programında önemli bir yer verilmiştir.

Şekil 2. Ölçme ve Değerlendirme Süreci

Görmeyen/az gören öğrencilerin meslek lisesi öğretim programlarının öncelikle öğrencilerin öğrenme alanlarındaki performansını belirlemek ve performansına dayalı olarak Bireyselleştirilmiş Eğitim Programını (BEP) hazırlamak için ölçme ve değerlendirme yapılmalıdır. BEP süreci içinde ölçme ve değerlendirme son derece önemli bir rol üstlenmektedir. Sürekli değerlendirme öğrencilerin tümünün ilerlemelerinin tespiti için önemlidir. Görmeyen/az gören öğrencilerle ölçme ve değerlendirme sürecine başlamadan önce; varsa geçmiş yıla ait BEP dosyası incelenerek aile, önceki öğretmeni ve öğrenciyle görüşme yapılarak eğitim geçmişine ilişkin bilgiler edinilmelidir. Bu bilgilerden yararlanılarak öğrencinin değerlendirme süreci şekillendirilebilir.

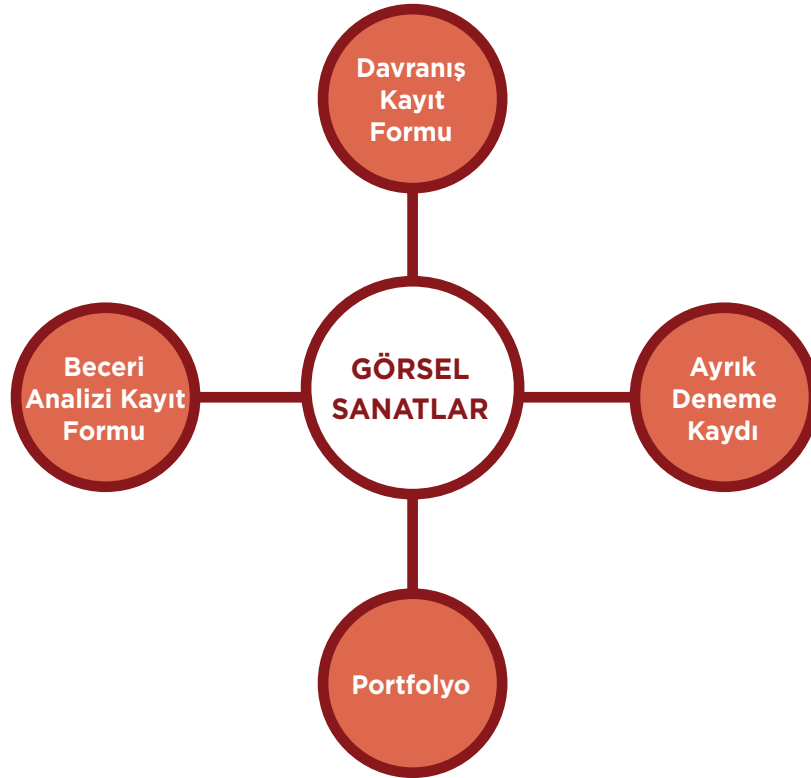
Öğretim öncesinde yapılan değerlendirme, öğrenci hakkında bilgi edinilmesini ve öğrenme hedeflerinin belirlenmesini; öğretim sırasında yapılan değerlendirme, öğrenci ve öğretmene geri bildirim verilmesini; öğretim sonunda yapılan değerlendirme ise öğrenme hedeflerinin karşılanıp karşılanmadığı ve belirli alanlarda değişiklik yapılması gerekip gerekmediği hakkında karar vermeyi sağlayacaktır. Toplanan veriler sistematik olarak kaydedilmelidir. Öğretim öncesi, sırası ve sonrasında yapılan tüm değerlendirmeler öğretim süreçleri hakkında yol gösterir. Şekil 2’de ölçme ve değerlendirme sürecinin öğretim planlarının oluşturulması ve izleme sürecine yönelik olarak önemine yer verilmiştir.

Öğrenci nasıl öğrenmektedir? Ne tür ipuçlarına ihtiyaç duymaktadır? En fazla desteklenmesi gereken alan nedir? Ne tür öğretim uyarlamalarına ihtiyacı bulunmaktadır? Uygun ölçme değerlendirme süreçlerine yer verilerek bu tür sorulara cevap verilmelidir.

Ölçme ve değerlendirme süreçlerinde dikkat edilmesi gereken ilkeler şunlardır:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlamalı, hedeflerin ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.
2. Ölçme ve değerlendirme süreçleri, yetersizlikten etkilenen öğrencinin bireysel özelliklerine göre biçimlendirilmelidir.
3. Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılacak ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulayıcılara yol gösterir. Bu araç ve yöntemlerin uygulanmasında gerekli uygulama ilkelerine uyulmalıdır.

Programlarda Kullanılan Ölçme Değerlendirme Yöntem ve Araçlarına Örnekler

Şekil 3. Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'ndaki Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçlarına Örnekler

Her bir alana yönelik olarak programların içinde Ölçme Değerlendirme Yöntem ve Araçları tablosuna yer verilmiştir. Şekil 3'te *Matematik, Sosyal Hayat, Türkçe, Müzik, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programlarındaki ölçme değerlendirme yöntem ve araç örneklerine* yer verilmiştir.

Programın sonraki kısımlarında, “Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı’nın Öğrenme Öğretme Yaklaşımı” (s.22) başlığı altında yer alan tablolar, ölçme değerlendirme yöntem ve araçlarına yönelik olarak daha ayrıntılı bilgiler içermektedir. Programlarda öğretim planlarının yer aldığı bölümlerde değerlendirme araçlarına yönelik örnekler de verilmektedir.

Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Ölçme ve Değerlendirme Sürecinde Uyarlamalar

Yapılacak uyarlamalar öğrencilerin gelişim özelliklerine ve gereksinimlerine göre değişiklik gösterecektir. Görmeyen/az gören öğrenciler için ölçme ve değerlendirme sürecinde uyarlamalara karar verilirken öğrencilerin gelişim özellikleri, güçlü ve zayıf yönleri, öğrenme gereksinimleri gibi unsurların yanı sıra bunların değerlendirme sürecini nasıl etkileyebileceğine dikkat edilmelidir. Görmeyen/az gören öğrencilerin bireysel gereksinimleri, gelişim özellikleri dikkate alınarak gerçek performanslarını yansıtabilmelerini sağlayacak uyarlamaların yapılması gerekmektedir. Tablo 1’de görmeyen/az gören öğrenciler için değerlendirme sürecinde kullanılacak; ortam ve çevresel, değerlendirme araçları ve sunum, cevap ve tepki türleri, süre ve zaman uyarlama örneklerine yer verilmiştir.

Ortam/çevresel uyarlamalar, değerlendirme araçları ve sunum uyarlamaları, cevap ve tepki türü uyarlamaları, süre ve zaman uyarlamalarının görmeyen/az gören öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınarak belirlenmelidir. Değerlendirme için verilen uyarlamalar aynı zamanda öğretim planlarının uygulanmasında da yol gösterecektir.

Tablo 1. Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı’ndaki Değerlendirme Sürecinde Kullanılacak Uyarlama Örnekleri

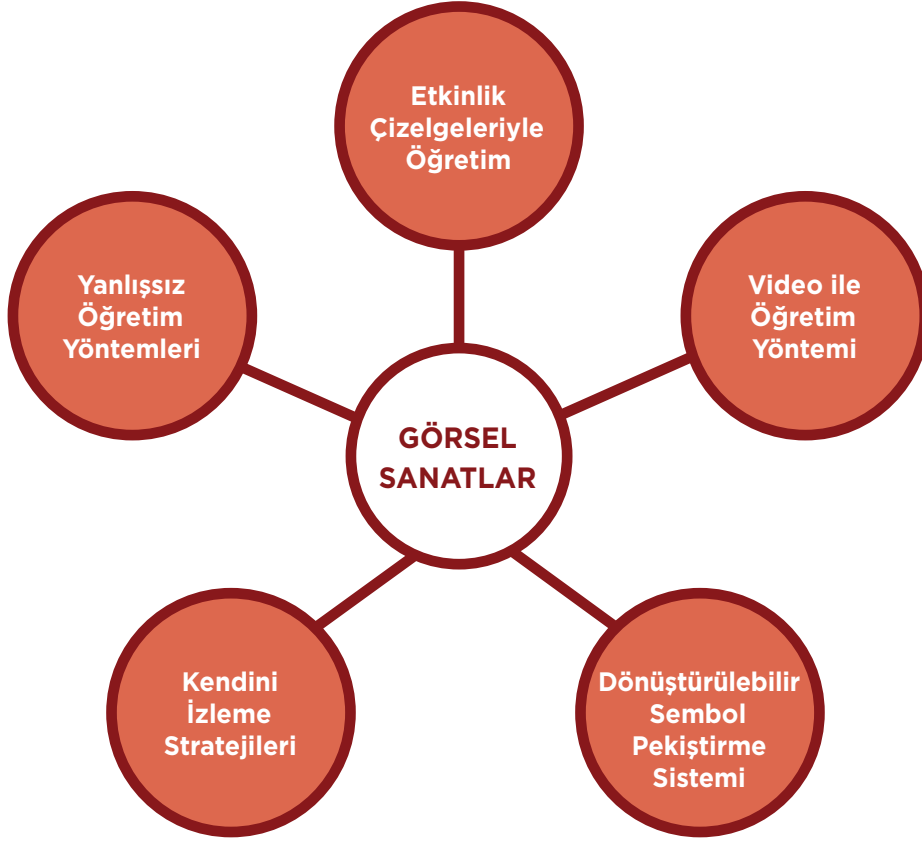
Ortam ve Çevre İle İlgili Uyarlamalar	Değerlendirme Araçları ve Sunum Uyarlamaları	Cevap ve Tepki Türü Uyarlamaları	Süre ve Zaman Uyarlamaları
Ortamın sessiz ve dikkat dağıtıcı unsurlardan arınmış olmasına dikkat ediniz.	Değerlendirme araçlarındaki resim/nesne/punto büyüklüğünü az gören öğrencilerin görme düzeylerini dikkate alarak hazırlayınız.	Az gören öğrencilerin gözlerinin yorulmasını engellemek için kısa molalar veriniz.	Öğrencilerin soruları cevaplaması için ne kadar süre gerektiğini belirleyiniz. Değerlendirme araçlarının uygulanması için gereken süre birbirinden farklı olabilir.
Az gören öğrencileri, işlevsel görme özelliklerine göre görmesinden en iyi yararlanabileceği şekilde oturtunuz. Her öğrenci için ışık işlevsel olmayabilir. Özel eğitim öğretmeninden bilgi alınız.	Öğrenciye, işlevsel görmesini dikkate alarak, görme alanı içinde ve uygun mesafede materyalleri gösteriniz.	Öğrencinin iletişim özelliklerine göre doğru tepki biçimini belirleyiniz. Örneğin konuşamayan bir öğrenci için gösterme tepkisini kabul ediniz.	Az gören öğrencilerde odaklanma problemi yaşanma ihtimalini, görmeyen öğrencilerde dokunsal olarak inceleme süresini dikkate alarak ek süre veriniz.

İşığı öğrenciye göre düzenleyiniz.	Yazıların/şekillerin/görsellerin silik olmamasına dikkat ediniz. Öğrencinin okuyabileceği boyut ve renkte olmalıdır.		
İşıklandırmanın yeterli olmadığı durumlarda masa lambası kullanınız.	Destekleyici teknolojiler (büyütec, ekran okuyucu programlar vb.) kullanabilirsiniz.		
Değerlendirme süreci boyunca öğrenciyi rahatsız etmeyecek yumuşak ışık olmasına dikkat ediniz.	Şekil/zemin renklerinde kontrasta dikkat ediniz.		
Güvenliği sağlamak için kesici, delici araçları öğrenciye uzak mesafede konumlandırınız.	Görmeyen öğrenciler için Braille yazı içeren ve dokunsal materyaller hazırlayınız.		
Öğrencinin materyalleri görmek için eğitmesi fiziksel güçlükler neden olabilir. Ayarlanabilir masalar kullanabilirsiniz.	Değerlendirme için ek materyallere ihtiyacı olup olmadığını mutlaka gözleyiniz.		

BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Öğrencilerin çok yönlü gelişimsel özellikleri, mevcut bilgi, birikimleri ve temel gelişim ilkelere dikkate alınarak öğretim programları geliştirilmiştir. Öğretim programları aynı zamanda insan gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve gelişimin hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Söz konusu programlarda, okul çağındaki bireylere ait gelişim özellikleri dikkate alınarak birtakım uygulamaların gerçekleştirilmesi önerilmektedir.

Gelişim dönemleri ardışık bir sıra ile evreler hâlinde ilerlese de her evrede bireylerin gösterdiği gelişim özellikleri farklıdır. Her bir evrede olup bitenler ise takip eden evreleri etkiler. Bu sebeple programlar olabildiğince bu durumu göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Öte yandan bu ardışıklık basitten karmaşığa, genelden özele ve somuttan soyuta doğru gelişim gibi belirli yönelimlerle karakterize edilebilir. Program geliştirme sürecinde söz konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan hedef ve hedef davranışların ön koşul ve ardışıklığı noktasında dikkate alınmış hem de kademeler düzeyinde derslerin dağılımlarında ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur. Programların hedeflerini gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir.

Şekil 4. Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Program'ında Önerilen Öğretim Yöntem, Teknik ve Strateji Örnekleri

Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Örneğin dil gelişimi bilişsel gelişimi etkiler ve bilişsel gelişimden etkilenir. Bu sebeple öğretmenlerden, öğrencinin edindiği bir hedefin başka bir gelişim alanını da etkileyeceğini dikkate alması beklenir.

Öğretim programları bireysel farklılıklar göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır. Bireyler arası farklılık bir bireyin diğerlerinden birden fazla özelliği bakımından farklı olmasıdır. Tüm öğrenciler için bireysel özellikleri, performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda öğretim programları temel alınarak bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. BEP'te yer alacak olan hedeflerin belirlenmesinde, öğrenme ve öğretme sürecinin düzenlenmesinde ve başarının değerlendirilmesinde o öğrencinin hazır bulunuşluğu, bilişsel, sosyal ve bedensel özellikleri farklılaşabilir. Bu nedenle öğrenme ve öğretme süreci planlanırken öğrencilerin bireysel farklılıkları (mevcut performansları, hazır bulunuşluk düzeyleri, öğrenme yolları ve ihtiyaçları, sosyokültürel farklılıkları vb.) göz önünde bulundurulmalıdır.

Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için programlarda yapılan uyarlamalar, öğrencilerin eğitim süreci boyunca, olağan gelişim gösteren akranlarıyla aynı fırsat ve olanaklardan yararlanarak, başarılı bir öğrenim yaşantısı sürdürmelerini, eğitimin niteliğini arttıracak, bağımsız birer birey olmalarını sağlayarak toplumsal yaşama daha etkin katılımlarını destekleyecektir.

Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Öğretim Programları'nın içerisinde yer verilen ve hedef ve/veya hedef davranışları, öğrencilerin performans düzeyleri/gereksinimleri doğrultusunda belirlenmelidir. Şekil 4'te hedef ve hedef davranışların kazandırılmasında kullanılması önerilen yöntem ve tekniklere yönelik örnekler yer verilmiştir.

Programın sonraki kısımlarında, "Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nın Öğrenme Öğretme Yaklaşımı" (s.22) başlığı altında yer alan tabloların içinde yöntem ve tekniklere yönelik daha ayrıntılı bilgiler verilmektedir. Programlarda farklı yöntem ve tekniklere yönelik öğretmenlere yol gösterecek öğretim planı örnekleri sunulmuştur.

Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Öğretim Programında Uyarlamalar

Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Meslek Okulu Öğretim Programlarının içinde hedef/hedef davranışlara yönelik olarak görmeyen/az gören öğrencilere dikkate alınmış, ayrı ayrı uyarlama ve önerilere yer verilmiştir. Ayrıca görmeyen/az gören öğrencilere öğretimin tüm aşamalarında kullanmalarına yönelik destekleyici teknolojilere de örnekler sunulmuştur. Tablo 2'de öğretim programlarında görmeyen/az gören öğrencilere yönelik uyarlamalara örnekler verilmektedir.

Tablo 2. *Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Program'ı Görmeyen/Az Gören Öğrencilere Yönelik Uyarlamalara Örnekler*

Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı Ortam Düzenlemeleri/Materyal Uyarlamaları	
Görmeyen Öğrenciler için Uyarlama Örnekleri	Az Gören Öğrenciler için Uyarlama Örnekleri
Görmeyen öğrencilere, belirlenen imgesel desen konusyla ilgili dokunabileceği materyaller sununuz. Güçlük yaşayan öğrenciler için dokunmaya ek olarak materyalin iki boyutlu görünümünü sınırları kabartılmış olarak verebilirsiniz. Örneğin Kâğıt üzerine silikon tabancası kullanarak kabartma etkisi verilebilir. Bu materyalin üzerine klasik/karalama/tarama/karma tekniği uygulamasını isteyiniz.	Az gören öğrencilerin görme özellikleri göz önünde bulundurularak, materyalin yakınlığı, büyüklüğü, şekil-zemin zıtlığı ile sunumu, ihtiyaç duyduğu ışık miktarına dikkat ediniz.
Görmeyen öğrencilerin bazıları dokunsal olarak (örneğin kuru boya tekniği ile yapılan çalışmalar gibi) tepki veremeyebilir. Böyle öğrencilerle çalışmaya dokunsal olarak ayırt edilebilen, örneğin pastel boya ile devam edebilirsiniz.	Su kabını şeffaf yerine kırmızı renkte seçebilirsiniz. Spatula sapına fosforlu bir bant yapıştırarak görünebilirliğini arttırabilirsiniz.

SONUÇ

Özel Eğitim Meslek Okulu Akademik Programlarının görmeyen/az gören öğrenciler için uyarlanması sürecinde hangi işlemlerden ve aşamalardan geçildiği aşağıda sıralanmıştır:

- Farklı ülkelerin özel eğitim programları incelenmiştir.
- Yurt içinde ve yurt dışında öğretim programları, özel eğitim programları ve görme yetersizliği üzerine yapılan akademik çalışmalar taranmıştır.
- Özel Eğitim Meslek Okullarında uygulanmakta olan akademik programları oluşturan tüm öğeler; Bakanlığımızın ilgili birimlerinden uzman personel, görme engellilerin eğitimi alanından ve altı akademik derse ait alandan akademisyenler ve alan öğretmenlerinden oluşan çalışma gruplarınca, görmeyen/az gören öğrencilere uygunluğu bağlamında değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirmeler doğrultusunda öğretim programlarında gerekli uyarlamalar yapılmıştır.

Görmeyen/Az Gören
Öğrenciler için
Özel Eğitim Meslek Okulu
Görsel Sanatlar Dersi
Öğretim Programı'nın
Uygulanması

GÖRMİYEN/AZ GÖREN ÖĞRENCİLER İÇİN ÖZEL EĞİTİM MESLEK OKULU GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN AMAÇLARI

Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı gelişim alanlarına yönelik, öğrencilerin yaşamları boyunca kullanabilecekleri günlük yaşam, sosyal iletişim, akademik, duygusal, psikomotor becerileri ve mesleki bilgi, beceri ve davranışlarına katkı sağlayarak mesleki açıdan yeterli hâle gelmesini sağlar. Görsel sanatlar, bireyin mesleki hazırlık sürecinde edinmesi gereken mesleki bilgi, beceri ve davranışların yanı sıra, yaşadığı toplumda kendine bir yer bulabilmesi için etkili araçlardan biridir. Ayrıca görsel sanatlar dersi öğrenciye mesleki standartlara ilişkin bilgi, beceri ve davranışları kazandırarak onların üretken olmasını hedefler. Toplumların var olmasına katkı sağlayan eğitim süreçleri, mesleki hazırlığa dayalı programlar açısından önem taşımaktadır. Bu doğrultuda görsel sanatlar dersi öğretim programı, üçüncü kademedeki meslek programlarını destekleyip geliştirecek nitelikte oluşturulmuştur.

Görsel sanatlar; bireylerin sanatsal bilgi, beceri, davranış ve estetik gelişimine katkı yaparken görsel okuryazarlığı kazanması, eleştirel düşünmesi, yordama yapabilmesi, üretimde bulunabilmesi, kendini gerçekleştirme, fikir üretmesi, yaratıcılık yapısının geliştirilmesi, iş alışkanlıklarını kazanması ve problem çözmesi için eğitsel süreci organize etmesi yönünden önemli bir alandır.

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı; görsel sanatlar alanına yönelik mesleki standartlara ilişkin bilgi, beceri ve davranışları öğrencilere aktararak, onların mesleki yeterlilik, mesleki sanat kimliği, sanatsal becerileri edinmelerine ve geliştirmelerine yardımcı olacak şekilde bir bütünlük içinde oluşturulmuştur. Öğrencilerin görsel sanatlar dersine ilişkin becerilerini geliştirmek ve görsel sanatlar yoluyla duygu ve düşüncelerini mesleki standartlar ölçüsünde ifade etmelerini sağlamak ve farklı alanlara yönelik yapabilirlik düzeylerini artırmak, bu programın en önemli amaçlarından biridir. Öğrenme alanlarının her birinde edinilen bilgi ve beceriler öğrenme sürecinde bir birini etkilemekte ve tamamlamaktadır. Ayrıca öğrencilerin gelişim özellikleri göz önünde bulundurularak görsel sanatlar kapsamındaki hedefler artan bir yoğunluk içinde ve aşamalı olarak yapılandırılmıştır.

Görsel sanatlar eğitimi bütünlleştirici yapısı sebebiyle görmeyen/az gören öğrencilerin gündelik yaşam içerisindeki edinmeleri gereken çeşitli becerilerle birleşerek bütünlleştirici bir eğitimin alt yapısını sağlar. Öğrencilerin sanatsal becerileri edinmeleri ve geliştirmelerini desteklemenin yanı sıra geliştirdikleri becerilerle topluma katılımlarını artıracak kazanımlara sahip olmalarına hizmet eder. Görsel sanatlar eğitimi sonucunda ortaya elle tutulabilen (fiziksel) bir ürün çıkması ve bunların topluma açık alanlarda sergilenmesi, hem öğrencinin kendisiyle ilgili farkındalığını hem de içerisinde bulunduğu toplumun farkındalığını artıracaktır. Bu amaçla bu programda tüm görsel sanatlar hedef ve hedef davranışları, görmeyen/az gören öğrencilerin genel özelliklerine uygun uyarlamalarla yer almıştır.

Görsel sanatlar eğitiminin hızlı sonuç almayı mümkün kılan yapısı ile görmeyen/az gören öğrencilere başarı duygusunu hissetmesini sağlamaktadır. Başarı ve takdir duygularını tatması öğrencinin öz güveninin artmasını sağlayacaktır.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri ile 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'de ifade edilen Özel Eğitimin Temel İlkeleri doğrultusunda hazırlanan Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerde ulaşılması beklenen amaçlar şunlardır:

- 1.** Öğrencilerin iki boyutlu uygulamalar, üç boyutlu uygulamalar, mimariye dayalı uygulamalar, el sanatları uygulamaları, video-fotoğraf uygulamaları, tasarıma dayalı uygulamalar, sanatsal algı ve eleştiri, sanatsal-toplumsal kültürlenmeye ilişkin mesleki standartlar ölçüsünde bilgi, beceri ve davranışlar kazanmaları,
- 2.** Öğrencilerin görsel sanatlar aracılığı ile bilişsel, psikomotor, dil, iletişim, sosyal ve duygusal becerilerini geliştirmeleri,
- 3.** Öğrencilerin sanatsal bilgi, beceri, davranış ve estetik gelişimlerine katkı sağlamaları,
- 4.** Öğrencilerin görsel okuryazarlık kazanmaları,
- 5.** Öğrencilerin duygu, düşünce ve deneyimlerini görsel sanatlar yoluyla ifade etmeleri,
- 6.** Öğrencilerin fikir üretip, üretimde bulunarak kendini gerçekleştirmeleri,
- 7.** Öğrencilerin eleştirel düşünerek yordama yapabilmeleri,
- 8.** Öğrencilerin görsel sanatlar yolu ile yapabilirlik ve yaratıcılık becerileri geliştirmeleri,
- 9.** Öğrencilerin duyu organlarını (işlevsel görme, dokunma, işitme vb.) geliştirme ve koordinasyonunu sağlamaları,
- 10.** Öğrencilerin organlar ve uzuvları arasında eş güdümün (parmakların kendi aralarındaki koordinasyonu, el-göz, el-göz-beyin koordinasyonu vb.) gelişmesine katkı sağlamaları,
- 11.** Öğrencilerin çalışma ve iş alışkanlıkları kazanmaları,
- 12.** Öğrencilerin çalışan sağlığı ve güvenliği becerilerini kazanmaları,
- 13.** Öğrencilerin iş ahlaki ilkelerini kazanmaları,
- 14.** Öğrencilerin problem çözme becerilerinin gelişmesine katkı sağlamaları,
- 15.** Öğrencilerin çevreye yönelik görsel sanatlar algılarını geliştirmeleri,
- 16.** Öğrencilerin görsel sanatlar yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmeleri,
- 17.** Öğrencilerin güncel kültür-sanat etkinliklerini takip etmeleri,
- 18.** Öğrencilerin eğlenerek öğrenmeleridir.

GÖRMİYEN/AZ GÖREN ÖĞRENCİLER İÇİN ÖZEL EĞİTİM MESLEK OKULU GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRETME YAKLAŞIMI

Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı; öğrencilerin ön koşul becerileri ve performansını dikkate alan, öğrenci merkezli bir yaklaşımla hazırlanmış olup bütün hedefler sürekli gelişme ve ilerleme gösteren bir yapı içerisinde ve görsel sanatlar ile ilgili çeşitli alanlardaki becerilerin geliştirilmesini sağlayacak şekilde tasarlanmıştır.

Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda temel tasarım yaklaşımı belirlenirken görmeyen/az gören öğrencinin ilgi ve ihtiyaçlarını temel alan, öğrenci merkezli yaklaşım yanında konu öğretimini de merkeze alan bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu anlamda program tasarımı eklektik bir yapıya sahiptir. Program hem konu merkezli hem de öğrenci merkezlidir.

Program, bireysel temeller dikkate alınarak oluşturulmuştur. Öğrenci, programın en önemli unsurudur. Bu anlamda programın hazırlanmasında görmeyen/az gören öğrencilerin tüm görsel sanatlar amaçlarına katılımlarının sağlanması anlayışı benimsenmiştir. Bu anlayışla becerilerin gerçekleştirilmesinde mümkün olan tüm uyarlamalara yer verilmeye çalışılmıştır. Bu uyarlamalar öğrencilerin gereksinimlerine ve erişilebilir imkânlarla göre çeşitlendirilmeye açık tasarlanmıştır. Öğrenme alanları ve etkinlikler öğrenci için seçilerek ve özel uyarlamalar yapılarak düzenlenmiştir. Öğrenme yaşantıları bireyin ilerleyen zamanlarda ihtiyaç duyacağı mesleki, sosyal ve bilişsel gereksinimleri dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bu program aşağıda belirtilen bireysel temeller dikkate alınarak geliştirilmiştir:

- Öğrencinin bireysel farklılıklarının olduğunu kabul eder.
- Öğrencinin kişisel gelişimine katkı sağlamak için çaba gösterir.
- Öğrencinin topluma katılımını sağlamayı hedefler.
- Öğrencinin mesleki hayatı için rehberdir.
- Öğrencinin yetenek, bilgi ve becerilerinin geliştirilmesinde rehberdir.
- Öğrencinin sanatsal bilgi, beceri gelişimine katkı sağlayarak estetik algısının gelişimini desteklemeyi amaç edinmiştir.
- Öğrencinin farklı disiplin alanlarında gelişimine sanat uygulamaları aracılığıyla katkı sağlar.
- Öğrencinin edindiği bilgi ve beceriler aracılığıyla serbest zamanının doğru ve verimli kullanmasını sağlar.
- Öğrencinin edindiği bilgi ve beceriler aracılığıyla üretim (sanatsal, ticari, kişisel) yapmasını sağlar.
- Öğrencinin sağlıklı bir birey olarak yetişmesini hedef almıştır.

Program hazırlanırken alınan yapılardan biri de psikolojik temeldir. Eğitim psikolojisinde geçmişten günümüze kadar “İnsan nasıl öğrenir?” ve “Öğrenme ortamları nasıl düzenlenir?” sorularına yanıt aranmaktadır. Bu program hazırlanırken de belirtilen sorulara psikolojik temel esas alınarak yanıt verilmeye çalışılmıştır. Etkili bir öğrenme; öğrencilerin hazırbuluşluğunun kontrol edildiği, mesleki yaşamda karşılaşılabilecekleri sorunlara yanıtların alındığı, öğrencinin bilişsel, duyuşsal, psikomotor, iletişim, sosyal ve mesleki gelişim alanlarında

etkin olduğu öğrenme ortamlarında gerçekleşmelidir. Oluşturulan öğrenme ortamlarının öğrenci merkezli, öğrenci gelişimine uygun ve öğrenme alanlarını destekleyecek nitelikte yapılandırılması gerekmektedir. Bu program görevsel ve işlevsel nitelikler taşımaktadır. Bu bağlamda programda yer verilen konular ve etkinlikler mesleki yaşama ve günlük yaşama katkı sağlayan konulardır.

Görsel sanatlar; temelde görselliğe dayalı olarak oluşturulan desen, resim, heykel, seramik, mimari, baskı resim, dijital sanatlar (fotoğraf, video ve film yapımcılığı, grafik vb. dijital çalışmalar), tasarım ve el sanatları gibi yaratıcı çalışmaların sanat biçimlerine dönüştürülmesi olarak tanımlanmaktadır. Görsel sanatlar dersi eğitimi ise öğrencinin belirlenen eğitim-öğretim amaçlarına ulaşılmasında görsel sanatlar dersi alanlarının sistemli ve bilinçli bir şekilde kullanılması sürecine verilen genel isimdir. Temelde görselliğe dayalı olmasına rağmen görmeyen/az gören bireylerin de bahsi geçen yaratıcı çalışmalara farklı uyarlamalarla katılmaları sistemli ve bilinçli bir şekilde sağlanabilir. Bu programdaki tüm hedefler ve hedef davranışlar görmeyen/az gören öğrencilerin gerek duyduğu uyarlamalar düşünülerek şekillendirilmiş ve bütünleştirilmiş bir program oluşturulması hedeflenmiştir.

Bu program görsel sanatlar dersine ilişkin uygulama çalışmalarının kullanıldığı sistemli bir eğitim sürecidir. Öğrenme alanlarında edinilen her bilgi ve beceri, öğrenme sürecinde birbirini etkilemekte, desteklemekte ve tamamlamaktadır. Bu bağlamda farklı öğretim yöntem ve teknikleri bir arada ve eşgüdümlü şekilde kullanılmalıdır. Bu programda uygulamalı davranış analizi, bilişsel kuram ve sosyal etkileşimci kuramdan yararlanılmıştır. Uygulamalı davranış analizi, davranışçı kuramın benimsediği ilkelerden yola çıkarak toplumsal açıdan birey ve toplum yapısı için anlamlı, gerekli ve önemli davranışları öğretmeyi, değiştirmeyi amaçlayan bir yaklaşımdır. Uygulamalı davranış analizinde yeni beceri ve davranışları öğretmek için geliştirilmiş birçok yöntem bulunmaktadır.

Sosyal etkileşim kuramına göre öğrenme öğrenciden gelişimi daha ileride ve/veya ondan deneyimli bir yetişkinin rehberliğinde sosyal bir ortamda şekillenmektedir. Bu kurama göre çocuklar diğer kişilerle etkileşim kurarak öğrenir ve gelişir. Çocuklar ve yetişkinlerin birlikte etkileşim içinde gerçekleştirdikleri tüm etkinlikler, yakınsal gelişim alanı olarak adlandırılan alanda gerçekleşir. Yakınsal gelişim alanı, çocuğun bağımsız olarak yapabileceği ile maksimum yetişkin desteği ile yapacağı arasındaki alan olarak tanımlanmakta ve öğrenme bu alan içinde gerçekleşmektedir. Hedef, çocuğu yetişkin rehberliğinden bağımsız hâle getirmektir. Bu amaçla yetişkin birçok destekleyici yapı sunarak çocuğun söz konusu becerilerde bağımsız hâle gelmesini sağlar.

Bilişsel kurama göre öğrenmenin ortaya çıkmasında içsel, zihinsel süreçlerin değerli olduğu kabul edilmektedir. Dolayısıyla güdülenmenin artması, planlama becerisinin gelişmesi, kendine inancın farkında olunması gibi özellikler öğrenme sürecini oluşturmaktadır. Bu becerilerin içselleştirilerek öğrenme sürecinde kullanılması, kişinin hedefi bağımsız gerçekleştirmesini sağlamaktadır. Bu bağlamda kendini düzenleme stratejileri üstbilişsel becerilerin kullanımı olarak kabul edilmekte ve planlamayı, güdülemeyi, sürece odaklanmayı içermektedir. Böylece kişi beceri basamaklarında kendini yönlendirebilmektedir. Eğitimde bu doğrultuda yaklaşımın izlenmesi, çocukların kendilerini yönetebilen ve hedeflerine odaklanarak bağımsızlaşmalarını sağlamaktadır.

Bahsi geçen kuramlar ışığında bu programda öğretim yöntem, teknik ve stratejilerinden; ayırık denemelerle öğretim yöntemi, yanlışsız öğretim yöntemleri, video ile öğretim yöntemleri, etkinlik temelli öğretim yöntemi, etkinlik çizelgeleriyle öğretim, rol oynama tekniği, dönüştürülebilir sembol pekiştirme sistemi ve kendini izleme stratejilerine yer verilmiştir.

Tablo 3. Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda Kullanılan Öğretim Yöntem, Teknik ve Stratejileri

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda Kullanılan Öğretim Yöntem, Teknik ve Stratejiler	
1	Ayrık Denemelerle Öğretim
2	Yanlışsız Öğretim Yöntemleri • Sabit Bekleme Süreli Öğretim • Eş zamanlı İpucuyla Öğretim • Aşamalı Yardımla Öğretim • İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim
3	Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim
4	Video İle Öğretim Yöntemi
5	Dönüştürülebilir Sembol Pekiştirme Sistemi
6	Kendini İzleme Stratejileri
7	Etkinlik Temelli Öğretim
8	Rol Oynama Tekniği

Tüm öğrenciler için bireysel özellikleri, performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı temel alınarak BEP hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. BEP'te yer alacak hedeflerin belirlenmesinde, öğrenme öğretme sürecinin düzenlenmesinde ve başarının değerlendirilmesinde o öğrencinin hazır bulunuşluğu, bilişsel, duyuşsal, iletişim, sosyal, psikomotor ve mesleki becerilere yatkınlık özellikleri dikkate alınmalıdır. Öğrenme öğretme süreci, mümkün olduğunca bilgi ve iletişim teknolojileri ile desteklenmeli, öğrenme stratejilerinde zenginleştirme yapılarak öğrenmeye katkı sağlamalıdır.

Az gören öğrencilerle dersin işlenişinde ve uygulamalarda öğrencilerin işlevsel görmelerine uygun renk-zemin zıtlığı, büyüklük, ışıklandırma, görmeyen öğrencilerin ise işitme ve dokunma duyarlarını destekleyecek uyarlamalara yer verilmelidir. Dersin işlenişinde ve uygulamalarda ekran okuyucu programlar, dokunularak hissedilebilecek kabartılmış materyaller, büyüteç, elektronik büyüteç, akıllı tahta, tablet, kabartma ekran gibi teknolojik düzenlemelerden yararlanılmalıdır. Aynı zamanda iletişim araçlarına da yer verilmeli; slayt, bilgisayar, televizyon, projeksiyon cihazı, etkileşimli tahta, genel ağ, EBA içerikleri vb. etkin ve öğrencilerin görme özelliklerine uygun olarak kullanılmalıdır. Bu araçların kullanımında az gören öğrencilerin izlemesi için uygun oturma düzeni ve ışıklandırma, görmeyen öğrenciler için izlenenlerin sesli betimlemesinin yapılması gereklidir. Teknolojik araç ve gereçler kullanılırken gizlilik, bütünlük, erişilebilirlik göz önüne alınmalı, genel ağın güvenli kullanımı ile siber güvenlik konularında gerekli uyarılar yapılmalı ve tedbirler alınmalıdır. Dijital kaynakların, özellikle genel ağdan indirilen materyallerin kullanımında intihal yapılmamalı, etik kurallara ve telif haklarına uyulmalıdır.

GÖRMEYEN/AZ GÖREN ÖĞRENCİLER İÇİN ÖZEL EĞİTİM MESLEK OKULU GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖLÇME DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Eğitim ve öğretim sürecinde ölçme ve değerlendirme vazgeçilmez bir unsurdur. Gözlenen değişkenlerin gözlem sonuçlarının sayı ve sembollerle belirtilmesine ölçme; ölçme sonuçlarını bir ölçütle karşılaştırarak ölçülen değişken hakkında bir yargıya varma sürecine ise değerlendirme denir. Ölçme ve değerlendirme yoluyla eğitim öğretim süreci sürekli izlenerek ortaya çıkan sorunların anında tespiti sağlanarak programların istenilen düzeyde başarı sağlayıp sağlamadığı ve öğrencilerde istendik davranış değişikliklerini meydana getirip getirmediği tespit edilir. Öğretmenler ölçme ve değerlendirme sürecinde öğrencilerin bireysel gelişimlerini izlerken eksik oldukları alanları belirleyip bu alanda karşılaştıkları zorlukları tanımlayıp onları öğrenmeye teşvik ederek sahip oldukları yeterlilikleri geliştirmeye ve yeni bilgi, beceri ve davranış kazandırmaya çalışırlar. Bu bağlamda ölçme ve değerlendirme sürecinde öğretmen yeterliliği ve becerisi önemli bir etkidir. Öğrenciden edinilen bilgiler onun kendisini değerlendirmesine fırsat vererek kişisel hedefler belirlemesine yardımcı eder. Ayrıca öğretmene hem mesleki hem de özel hedefler belirlenmesinde rehber olur. Bu doğrultuda önceki öğrenme haritalarının çıkarılması başarılı bir eğitim öğretim yaşantısının oluşturulmasında fayda sağlamaktadır. Eğitim öğretim sürecinde anlık olarak izleme, geri bildirimde bulunma ve yönlendirme yoluyla eksiklikler ve yanlış öğrenmeler belirlenerek düzenlemenin yapılması sağlanır. Böylelikle istendik becerilerin ne ölçüde edindiği ve yeni öğrenmelere ne zaman geçileceği hakkında öğretmene rehberlik etmektedir. Ölçme ve değerlendirme yapılırken hedefler ve hedef davranışların odaklandığı becerilerin kolaydan zora, somuttan soyuta, öncelik-sonralık ilişkisine uygun olarak gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Öğrenme sürecinin sonunda yapılacak ölçme ve değerlendirme, hedeflere ne düzeyde ulaşıldığı ve öğrenmenin hangi aşamada (edinim, akıcılık, kalıcılık ve genelleme) kaldığı konusunda öğretmene bilgi verir. Sonuç değerlendirmesinde hem içeriğin öğrenme alanları arasındaki dağılımı hem de her bir öğrenme alanı içindeki bilgi, beceri ve davranışların dağılımı dengeli olmalıdır.

Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda ön değerlendirme, süreç değerlendirme ve sonuç değerlendirmede ağırlıklı olarak öğrenciler alternatif ölçme değerlendirme yaklaşımıyla değerlendirilmektedir. Bu amaçla bu programda davranış kayıt formu, ayırık deneme kaydı, beceri analizi, gözlem, olay kaydı ve portfolyo değerlendirme yöntemleri kullanılmıştır. Değerlendirme sırasında öğrencilerin görme, işitme, dokunma, fiziksel, bilişsel vb. özelliklerine göre tüm uyarlamalara ve ortam düzenlemelerine yer verilmiştir. Yer verilen uyarlamalar öğrencinin beceriyi kazanıp kazanmamasının sebeplerini daha net ortaya koymaktadır. Bu kapsamda program detaylı uyarlamalar için rehber olarak yardımcı eder.

Tablo 4. Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda Kullanılan Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda Kullanılan Ölçme Değerlendirme Yöntem ve Araçları	
1	Davranış Kayıt Formu
2	Ayrık Deneme Kaydı
3	Beceri Analiz Kaydı
4	Gözlem
5	Olay Kaydı
6	Portfolyo

GÖRMEYEN/AZ GÖREN ÖĞRENCİLER İÇİN ÖZEL EĞİTİM MESLEK OKULU GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULAMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda;

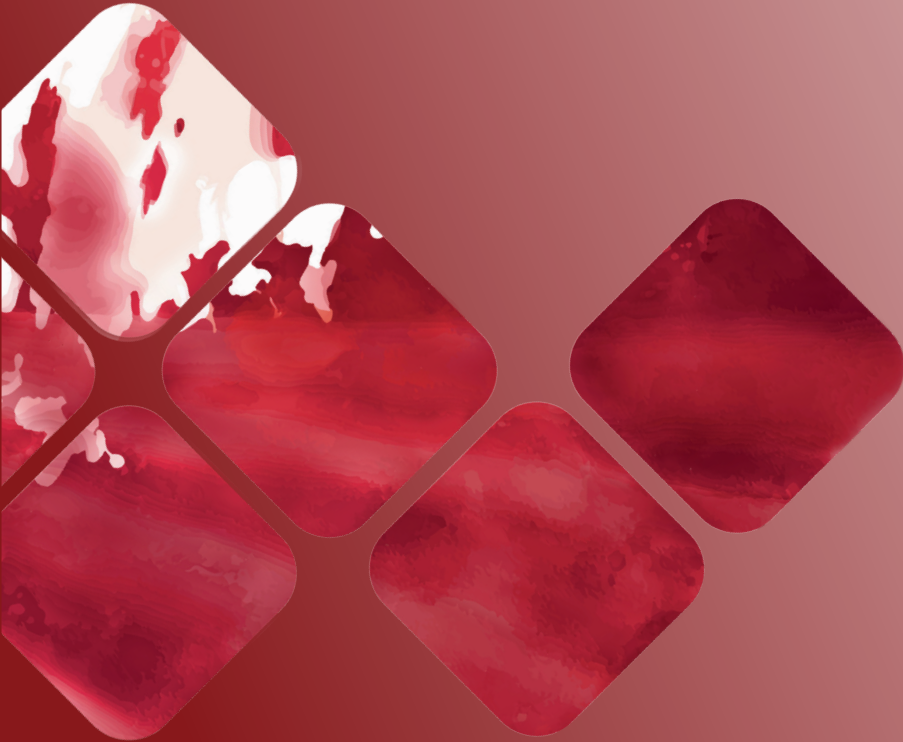
- Öğrenme alanlarının tamamının uygulanma sürecinde çalışma alanındaki sağlık ve güvenlik önlemlerine dikkat edilmelidir.
- Öğrencilerin, sağlık problemlerine yönelik (alerji, epilepsi, kalp pili kullanımı vb.) bilgi edinilmeli ve çalışmalar planlanırken bu durumlara ilişkin önlemler alınmalıdır.
- Öğrenme alanlarının her birinde edinilen bilgi, beceri ve davranışlar öğrenme sürecini desteklemekte ve tamamlamaktadır. Bu doğrultuda öğrenme alanları uygulanırken öğrencilerin performansları göz önünde bulundurularak farklı öğrenme alanlarından hedef ve hedef davranışlar seçilerek BEP (Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı) oluşturulmalıdır.
- Görsel Sanatlar dersi diğer alanlara göre başarı duygusunu hemen ve somut olarak öğrenciye yansıtan bir alandır. Bu nedenle başarı duygusunu yaşatacak her türlü hedef ve hedef davranış öğrenciye yansıtılarak bireyselleştirilmelidir.
- Farklı öğrenme alanlarındaki hedefler ve hedef davranışlar öğrencilerin gereksinimlerine göre birbiri ile ilişkili biçimde ele alınmalıdır. Örneğin El Sanatları Uygulamaları öğrenme alanındaki ahşap boyama ile ilgili hedefleri, İki Boyutlu Uygulamalar öğrenme alanındaki renk ve şekil anlatan hedeflerle birlikte çalışılabilir.
- Öğrencilerin eğitim öğretim sürecini bir bütün olarak tamamlamaları için görsel sanatlar dersi işlenirken diğer dersler ile ilişkilendirilmelidir. Örneğin sosyal hayat dersindeki iletişim ile ilgili konular görsel sanatlar dersinde Sanatsal Algı ve Eleştiri ile Sanatsal-Toplumsal Kültürlenme öğrenme alanları ile eş zamanlı çalışılıp öğrenci için uygulama çeşitliliği sağlanabilir. Ayrıca Türkçe, matematik, müzik, din kültürü ve ahlak bilgisi, el sanatları, yiyecek içecek hizmetleri ve beden eğitimi dersi gibi diğer derslerin ilgili öğrenme alanıyla da işlenen konuya göre ilişkilendirilmesi sağlanmalıdır.

- Görsel sanatlar dersi kapsamında öğrenme ve öğretme süreçlerinde, birlikte ve iş birlikçi çalışma, kendine ait alanda çalışma, sıra alma, bekleme, çalışmayı akranları ve diğer insanlarla paylaşma, atölye düzeni, temizliği ve kurallarına uyum sağlama ve sürdürme gibi sosyal beceriler teşvik edilmeli ve desteklenmelidir.
- Bu ders kapsamında yer alan bazı hedef ve hedef davranışların öğretimi kesici ve delici materyallerin kullanımını içermektedir. Bu kapsamda kesici, delici materyaller öğrenciler tarafından kullanılmadan önce gerekli uyarılar yapılmalı ve güvenliği sağlayarak kontrollü kullanım sağlanmalıdır.
- Öğrencilerin özellikleri, ilgileri, gereksinimleri ve tercihleri göz önünde bulundurularak; ortam düzenlemeleri, malzeme ve materyallerde çalışmaya göre uyarlamalar yaparak çeşitlilik sağlanmalıdır.
- Bu program görmeyen/az gören öğrencilerin gereksinimlerine uygun uyarlamalara yer verilerek hazırlanmıştır. Öğretim ve değerlendirmeler sırasında bu uyarlamalara ek olarak öğrencilerin bireysel gereksinimlerine uygun gerek duyulan uyarlamalara yer verilmelidir.
- Az gören öğrencilerin her birinin görme özellikleri birbirinden farklıdır ve bu bireylerin görme kaybı düzeyi günlük hayatta görmesini işlevsel olarak kullanıp kullanamadığı hakkında bilgi vermemektedir. İşlevsel görme; bir bireyin görsel çevre ile etkileşimde bulunurken ne kadar iyi performans gösterdiğini, yani günlük hayatta görmesini nasıl kullandığını ifade eder. Bazı öğrenciler aynı görme kaybı tanısına ve oranına sahip olsalar bile aynı görme özelliklerini sergilemezler. Örneğin %75 görme kaybı olan iki öğrenciden biri, insan yüzlerini 50 cm uzaktan ayırt ederken diğeri ayırt edemeyebilir. Ayrıca bazı az gören öğrenciler görme kalıntısına sahip olsalar bile, bu kalıntıyı her ortam ve beceride kullanamayabilir. Örneğin basılı yazı kullanamayan, resimleri ve insan yüzlerini ayırt edemeyen bir öğrenci belki çevresindeki eşyaların renklerini fark edebilir. Dolayısıyla bu programın uygulanmasında işlevsel görme değerlendirmesi sonuçlarına dikkat edilerek her bir öğrenci için bireyselleştirilmiş uyarlamalar yapılmalıdır.
- Az gören öğrencilerle çalışırken öncelikle, öğrencilerin görerek becerileri gerçekleştirilmesine fırsat verilmelidir.
- Az gören öğrencilerin görme becerilerinden en üst düzeyde yararlanmaları için bireyselleştirilmiş çevresel düzenlemeler yapılmalıdır (ışık, görme alanı tercihi, materyallerin renk zıtlığı ve belirginlik, öğrencinin konumu gibi).
- Az gören öğrencilerin görme becerilerinden en üst düzeyde yararlanmaları için uygun yardımcı teknolojiler kullanılmalıdır (büyüteç, gözlük, yakınlaştırma cihazları, ekran okuyucu vb.).
- Görmeyen öğrencilerin öğrenmelerinde işitsel ve dokunsal öğrenmenin önemli bir yere sahip olduğu unutulmamalıdır. Öğretimlerde bu iki duyunun kullanımına yer vererek uyarlamalara gidilmelidir.
- Görmeyen öğrencilerin işitebiliyor olmasının her işittiklerini öğrenecekleri anlamına gelmediği, işitmenin öğrenmede bir araç olduğu unutulmamalıdır.
- Dokunma duyusunu öğrenmede kullanırken öğrencilere, gerektiğinde nesnelere nasıl dokunarak inceleyeceğine ya da ilk defa karşılaştığı bir beceriyi nasıl gerçekleştireceğine dair model olunmalıdır. Bunun için “el el altında yardım tekniği” kullanılmalıdır. El el altında yardım tekniğinde öğretmenin eli öğrencinin elinin altındadır. Öğrenci sadece

öğretmenin elini takip eder. Öğrencinin eli öğretmenin elinin üzerinde iken nesnelerin nasıl inceleneceği ya da yeni bir becerinin nasıl yapılacağı gösterilir. Böylece öğrenci önce sizi model alabilir.

- Görmeyen öğrencilerin renkleri görsel, dokunsal ya da başka bir yolla ayırt etmeleri mümkün olmayacağından, renkleri ayırt etmeleri için uyarlamalara yer verilmelidir. Renklerin doğada karşılıklarını öğretmek (elma kırmızı, çimen yeşil, güneş sarı gibi) görmeyen öğrencilerin günlük hayatta iletişim sırasında renkleri uygun bağlamlarda kullanmalarına hizmet edecektir.
- Görmeyen öğrencilerin renkleri ayırt ederek boya malzemelerini kullanmaları için dokunsal kodlamalar kullanılmalıdır. Okuma yazma bilmeyen öğrenciler için şekillerle kodlama, okuma yazma bilen öğrenciler için Braille yazı ile kodlama kullanılmalıdır. Örneğin okuma yazma bilmeyen öğrenciler için kahverengi rengini kare şekli ile kodlanabilir. Kahverengi pastel boyanın üzerine kare şeklini yapıştırarak bağımsız bir şekilde rengi bulması ve kullanması sağlanmalıdır. Okuma yazma bilen öğrenciler için; renklerin ilk hecesi (kırmızı-kır gibi) Braille ile yazarak bağımsız olarak istenen rengi bulması sağlanmalıdır.
- Görmeyen/az gören öğrencilerle yapılacak modele bağlı çalışmalarda, çalışma öncesinde öğrencilerin görme özellikleri dikkate alınarak hazırlanan uyarlamalarla öğrencilere modeli dokunarak incelemesi için fırsat verilmelidir. Bu inceleme sırasında ihtiyacı olan öğrenciler “el el altında yardım tekniği” ile yönlendirilmelidir.
- Sesli betimlemesi yapılacak görsel, model ve videolar, görmeyen ve görmesini işlevsel olarak kullanamayan az gören öğrencilere aktarılırken genelden özele doğru bir sıralama izleyerek betimlenmelidir. Figürlerin sağ ve sol konum bilgileri verilirken izleyiciye göre mi figüre göre mi olduğu bilgisini vermeye dikkat edilmelidir. Video betimlemelerinde ayrıntıdan kaçınılarak konuya odaklı betimlemeler yapılmalıdır.
- Görmeyen/az gören öğrencilerin görme özellikleri dikkate alınarak derste kullanılacak materyallerde, dersten önce düzenlemeler yapılmalıdır. Örneğin dokunsal açıdan birbirine benzeyen materyallerde fosforlu etiketler ve/veya kabartma semboller kullanarak belirgin ve hissedilebilir hâle getirilebilir.
- Görmeyen/az gören öğrencilerle yapılacak etkinliklerin içeriğine göre; silikon ile yüzey hatlarının kabartılarak belirlenmesi, kalın bir ip yapıştırarak alanın belirlenmesi, boyutlu boya ve benzeri materyellerle iki boyutlu yüzeyin hissedilebilir hâle getirilmesi uygulamalarına yer verilmelidir.
- Görmeyen/az gören öğrencilerle yapacağınız renkli çalışmalarda başlangıçta çok sayıda renk sunmak yerine üç ana renk ve üç ara renk verilmelidir. Az gören öğrenciler için aynı anda karışık renklerin kullanılması karmaşıklığa neden olabileceği hatırlanmalıdır. Öğrencilerin süreç içerisinde yeterlilik düzeylerine göre değerlendirip gerekli görüldüğünde farklı renkler eklenmelidir.

Görmeyen/Az Gören
Öğrenciler için
Özel Eğitim Meslek Okulu
Görsel Sanatlar Dersi
Öğretim Programı'nın Yapısı

ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI

Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı, öğrencilerin sanat deneyimleri yoluyla öğrenmeye yönelik sanatsal bilgi, beceri ve davranış edinimlerinin yanında; mesleki hazırlık ve mesleki iş alışkanlıkları kazanmaları, dengeli, tutarlı ve sağlıklı yetişmelerini, görme özelliklerine uygun uyarlamalarla topluma katılımlarını sağlamaya ilişkin bütüncül bir anlayışla oluşturulmuştur. Programda belirtilen öğrenme alanları, yalnızca 3. kademe için yapılandırılmıştır. Sırası ile öğretim programında yer alan öğrenme alanları “**İki Boyutlu Uygulamalar, Üç Boyutlu Uygulamalar, Mimariye Dayalı Uygulamalar, El Sanatları Uygulamaları, Video-Fotoğraf Uygulamaları, Tasarıma Dayalı Uygulamalar, Sanatsal Algı ve Eleştiri, Sanatsal-Toplumsal Kültürlenme**” olmak üzere 8 ana başlık altında belirtilmiştir. Belirtilen öğrenme alanlarının açıklamalarına, program içerisindeki kademe, öğrenme alanı ve hedefe ilişkin kodlamaya aşağıda yer verilmiştir.

Şekil 5. Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Görsel Sanatlar Dersi Programı Öğrenme Alanları

1. İki Boyutlu Uygulamalar

Görsel sanatlar dersi alanında gerçekleştirilen bir uygulama iki boyutlu olarak sınıflandırıldığında, kompozisyonun uzunluk ve genişlik boyutlarına sahip olduğu ancak derinliğe sahip olmadığı anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda; resimler, baskı resimler, desen çalışmaları, fotoğraflar vb. iki boyutlu sanat uygulamalarına örnek olarak gösterilebilmektedir. İki boyutlu uygulamalarda, uygulama malzeme ve teknikleri birbirinden farklı olsa da uygulama yüzeyi üzerindeki iki boyutluluk, bu çeşitli malzeme ve tekniklerin kullanımı ile sağlanabilmektedir. Boyama ve çizim uygulamaları, sulu boya, guaj, akrilik, pastel, kuru kalem boya, keçeli kalem boya, toz pigment boya, parmak boyası, kurşun kalem vb. kullanılarak yapılabilmektedir. Sanat uygulaması sırasında kullanılan malzeme ve teknik, çalışmanın diğer çalışmalardan ayırt edebilmesi için bir özellik olarak değerlendirilebilmektedir. Öğretim programında, iki boyutlu uygulama becerilerinin geliştirilmesi ile öğrencilerin desen çizmesi, resim yapması, baskı resim ve özgün görsel sanatlar çalışması yapması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda; desen çizmede, resim yapmada, baskı resim yapmada kullanılan malzemelere ve tekniklere ilişkin sözel/motor tepki verme; çeşitli iki boyutlu uygulama görselleri arasından desen çizmede, resim yapmada, baskı resim yapmada kullanılan tekniklere ilişkin sözel/motor tepki verme, her bir tekniğin uygulama yapısı, özgün ve yaratıcı iki boyutlu görsel sanatlar uygulamalarının gerçekleştirilmesine yönelik hedefler oluşturulmuştur.

Görmeyen/az gören öğrenciler için iki boyutlu sanat uygulamalarının etkinlik ve imkânlar çerçevesinde gerekli uyarlamalarla hissedilebilirliği arttırılması mümkündür. Öğrencilerin renk kullanımının sıralı verilmesi ve/veya hissedilebilir tanımlamalarla belirginleştirilmesi ve benzeri uyarlamalarla bağımsız çalışmasını destekleyecektir. Bu kapsamda öğrencilerinin olabildiğince bağımsız özgün sanat çalışmalar gerçekleştirilmesi ilke olarak benimsenmiştir.

2. Üç Boyutlu Uygulamalar

Görsel sanatlar dersi alanında yapılan bir uygulama üç boyutlu olarak sınıflandırıldığında, oluşturulan kütsel yapının sahip olduğu/kapsadığı yükseklik, genişlik ve derinlik boyutlarıyla tanımlanan alan anlaşılmaktadır. Bu yapılar, gözlemlenebilir, hissedilebilir unsurlar olduklarından üç boyutlu bir çalışmaya bakıldığında somut olarak anlaşılabilir niteliktedirler. Üç boyutlu uygulamalara görsel sanatlar dersi kapsamı içerisinde seramik ve heykel vb. örnek olarak gösterilebilmektedir. Biçim (form) kelimesi, üç boyutluluk özellikleri taşıması sebebiyle üç boyutluluk kavramı ile kullanılabilen bir kelimedir ve üç boyutluluk kavramını destekleyen bir ögedir. Bunun yanı sıra, biçimlerin uzay boşluğunda kapladıkları bir hacimlerinin olması sebebiyle de üç boyutluluk kavramı ile bütünleşmektedir. Biçimler geometrik (küp, üçgen prizma vb.), organik (elma, denizyıldızı, kozalak vb.) veya inorganik (parfüm şişesi, testi, oyuncak bebek vb.) olabilmektedir. Programda, üç boyutlu uygulama becerilerinin geliştirilmesi ile öğrencilerin heykel, seramik ve üç boyutlu özgün görsel sanatlar uygulamaları yapması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda; seramik ve heykel uygulamalarında kullanılan malzemeler ve tekniklere ilişkin sözel/motor tepki verme; çeşitli üç boyutlu uygulama görselleri arasından heykel ve seramik yapımında kullanılan malzemelere ve tekniklere ilişkin sözel/motor tepki verme; her bir tekniğin uygulama yapısı, özgün ve yaratıcı üç boyutlu görsel sanatlar uygulamalarının gerçekleştirilmesine yönelik hedefler oluşturulmuştur.

Görmeyen/az gören öğrencilerle üç boyutlu uygulamalar çalışılırken öğrencilerin hazırbuluşluklarını desteklemek amacıyla öğretmenlerin uygulamaya başlamadan önce uyarılma araçları hakkında bilgi vermesi, yapılacak çalışma örneklerini dokunarak incelemesi için fırsatlar sağlanması önemlidir. Özellikle modelle yapılacak çalışmalarda öğrencinin (canlı/cansız) modelle birebir temas etmesi sağlanmalıdır. Bu kapsamda, gerekli uyarılmalarla öğrencilerin olabildiğince bağımsız özgün sanat çalışmaları gerçekleştirmesi ilke olarak benimsenmiştir.

3. Mimariye Dayalı Uygulamalar

Görsel sanatlar alanlarından biri olan mimarlık, inşaatla ilgili becerilerden oldukça farklı bir alandır. Daha açık bir ifade ile mimarlık, tasarım, inşa sanatı ve teknik bilginin yanında; kullanım kolaylığı, gereksinimlerin karşılanması, ihtiyaçlara çözüm bulunması hususunda, estetik bir bakış açısıyla hareket ettiğinden, hem faydacı hem de estetik anlayışı bir arada kullanabilen bir alandır. Mimari yapılarda, mimari yapıya destek olan estetik değerini ve algısını artıran birçok unsur bulunmaktadır. Dış-iç kapılar, pencereler, duvar nişleri, kapı pervazları, dış-iç mekân duvarları vb. öğeler mimarinin detaya dayalı ancak bütünsel yapısını destekleyen unsurlardır. Bununla birlikte; mimarinin bu tür genel öğelerinin yanında; yapı içerisinde kullanılan mobilyalar ve eşyalar, yapı ile doğrudan bir bağlantı oluşturan mimarinin bir uzantısı olarak tanımlanmaktadır. Bu bilgiden hareketle; görsel sanat uygulamalarında mimari kavramının yapısı düşünülerek içeriğin oluşturulması, yapılan sanatsal uygulamanın mimari destekli kullanılmasına katkı sağlayacaktır. Öğretim programında, mimari çalışma becerilerinin geliştirilmesi ile öğrencilerin mozaik, cam boyama, oyma, boyama, baskı tekniklerini kullanarak çeşitli sanatsal ve yaratıcı görsel sanatlar uygulamaları yapması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda, mimariye dayalı görsel sanatlar uygulaması yapmada kullanılan malzemelere ve tekniklere ilişkin sözel/motor tepki verme; çeşitli mimariye dayalı uygulama görselleri arasından çalışmanın yapımında kullanılan malzemelere ve tekniklere ilişkin sözel/motor tepki verme; her bir tekniğin uygulama yapısı, özgün ve yaratıcı mimariye dayalı görsel sanatlar uygulamalarının gerçekleştirilmesine yönelik hedefler oluşturulmuştur.

Görmeyen/az gören öğrencilerle dekoratif amaçla yapılacak renklendirmeler için öğrencinin, sınırları kabartılmış alanlar içerisinde çalışması sağlanarak uyarılma yapılmıştır. Renkler için önceden belirlenen renk kodlamaları ve sıralamalara göre yerleştirilerek etkinliklerin yapılması önemlidir. Öğrencilerin gereksinimleri doğrultusunda olabildiğince bağımsız özgün sanat çalışmaları gerçekleştirmesi ilke olarak benimsenmiştir.

4. El Sanatları Uygulamaları

Görsel sanatlar alanlarından biri olan el sanatları, genel olarak el ile yapılmış olan el yapımı ürünlere atıfta bulunan bir alandır. El sanatları yüzyıllardır toplum yapıları içerisinde yer almakla birlikte; toplumların geçmişlerine/geleneklerine dayanan, belirli bir bilgi, beceri yapısını ve uzmanlığı gerektiren, sadece çekici olmak değil aynı zamanda faydalı olan öğeler yapmayı içeren bir alandır. Her toplumun kendi yapısına özgü el sanatları bulunmakla birlikte; el sanatları çoğunlukla buldukları toplumun geleneğinde, kültüründe var olan ham doğal malzemelerden üretilirler. Görsel sanatların bir parçası olan, geçmiş ile bağları güçlendiren bu alan, özellikle toplumsal kimlik kazanımı ve aidiyetlik adına önem taşımaktadır. Öğretim programında, el sanatları uygulama becerilerinin geliştirilmesi ile öğrencilerin keçe, deri, ebru, tekstil boyama, kâğıt kesme ve katlama, örme, dokuma, çini boyama,

dikiş-nakiş işleme, ahşap boyama, hat yazı sanatı tekniklerini kullanarak özgün ve yaratıcı görsel sanatlar uygulaması yapması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda, el sanatlarında kullanılan malzemelere ilişkin sözel/motor tepki verme; çeşitli el sanatları uygulama görselleri arasından çalışmanın yapımında kullanılan malzemelere ve tekniklere ilişkin sözel/motor tepki verme; her bir tekniğin uygulama yapısı, özgün ve yaratıcı el sanatları uygulamalarının gerçekleştirilmesine yönelik hedefler oluşturulmuştur.

Görmeyen/az gören öğrencilerin güvenlik önlemleri ve etkinlikler için gerekli olan uyarlanmış araçlar kullanılarak, öğrencilerin yeterlilikleri göz önünde tutularak, olabildiğince her bir tekniği uygulaması sağlanmalıdır. Bu kapsamda bağımsız özgün sanat çalışmaları gerçekleştirilmesi ilke olarak benimsenmiştir.

5. Video-Fotoğraf Uygulamaları

Görsel sanatlar alanlarından biri olan video ve fotoğraf uygulamaları, manuel veya dijital araçları kullanılarak gerçekleştirilmektedir. Bu doğrultuda fotoğrafçılık, ışığı bir görüntü sensörü aracılığıyla elektronik olarak veya fotoğraf filmi gibi ışığa duyarlı bir malzeme aracılığıyla kimyasal olarak kaydederek dayanıklı görüntüler oluşturma uygulamasıdır. Video ise (videografi), hareketli görüntüleri elektronik ortamda (video kaset, diske kayıt veya katı hâl depolama) ve akış ortamında yakalama sürecini ifade eden uygulamalardır. Teknolojik yapısı, kullanım kolaylığı ve uygulama seçeneklerinin yanı sıra; video ve fotoğraf uygulamaları, öğrencinin bireysel eğitim performansına dayalı olarak şekillendirilebildiğinden, eğitim yapısı içerisinde kullanılabilir bir görsel sanatlar dersi alanıdır. Video ve fotoğraf uygulamalarının alternatif kullanım seçeneklerine sahip olması görmeyen/az gören öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına uygun yapılabilecek uyarlamaları da mümkün kılmaktadır. Kullanılacak makinelerin teknolojik alt yapısına uygun ekipmanlarla (kumanda, ekran okuyucu, ekran yansıtma vb.) desteklenmesiyle öğrencinin derse aktif katılımı sağlanır. Bu doğrultuda; öğretim programında, video-fotoğraf becerilerinin geliştirilmesi ile öğrencilerin video, fotoğraf ve yaratıcı görsel sanatlar çalışması yapması amaçlanmaktadır. Bu amaçtan hareketle, video-fotoğrafta kullanılan araç gereçlere, ekipmanlarına, bölümlerine, ışığa, konu ve kompozisyona ilişkin sözel/motor tepki verme; video kaydı ve fotoğraf çekimine yönelik hedefler oluşturulmuştur. Ayrıca öğrencinin özgün video kaydı ve fotoğraf çekimi yapmasına yönelik hedefler de bulunmaktadır. Görmeyen/az gören öğrencilere gerekli sözel betimlemeler ve uygun teknolojik altyapı imkânları sunularak olabildiğince bağımsız özgün sanat çalışmaları yapması ilke olarak benimsenmiştir.

6. Tasarıma Dayalı Uygulamalar

Görsel sanatlar dersi alanında tasarım kelimesi, bir tasarım geliştirme sürecini ifade etmektedir. Birtakım koşullarda, önceden açık bir plan olmaksızın bir nesnenin doğrudan inşası (el işleri, çizimler, desen, resim, grafik çalışmaları vb.) bir tasarım etkinliği olarak kabul edilebilir. Ancak temel anlamda yapılan tasarımın genellikle belirli hedefleri ve kısıtlamaları karşılaması; estetik, işlevsel, ekonomik veya sosyo-politik hususları hesaba katması ve belirli bir hedef kitleye hitap etmesi beklenmektedir. Bu doğrultuda; yapılacak çalışmanın nasıl görüneceğine, işlevselliğinin ne olacağına, giyim eşyası/yapı/bina üzerindeki uygulama yerinin neresi olacağına yapımına başlanmadan önce kararlaştırılması gerekmektedir. Bu bağlamda; eğitim alanında tasarıma yönelik çalışmaların yapılması, öğrencilerin çok yönlü düşüncelerine ve yaratıcı yönlerinin gelişimine katkı sağlaması açısından önem taşımaktadır. Öğretim programında, tasarım becerilerinin geliştirilmesi ile öğrencilerin boyama, baskı,

modelaj, dokuma ve örme tekniklerini kullanarak özgün görsel sanatlar uygulaması yapması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda; tasarımda kullanılan yüzeye, malzemelere, araç gereçlere ilişkin sözel/motor tepki verme ve her bir tekniğin uygulamasına yönelik hedefler oluşturulmuştur. Ayrıca öğrencinin, tasarıma dayalı özgün uygulamalar gerçekleştirmesine yönelik hedefler de bulunmaktadır.

Görmeyen/az gören öğrencilerin tasarım becerilerini geliştirebilmesi için uyarlanmış araçlardan faydalanmasını sağlanmalıdır. Önceden belirlenen renk kodlarını ve sıralamalarını kullanmak öğrencilerin uygulamaya yönelik belirlenen hedefleri gerçekleştirmesine yardım eder. Bu kapsamda, olabildiğince bağımsız özgün sanat çalışmaları yapılması ilke olarak benimsenmiştir.

7. Sanatsal Algı ve Eleştiri

Sanatsal algı, görsel uyaranlar ile kişisel anlayış arasında ortaya çıkan bir anlamlandırma yapısıdır. Sanatsal algı, sanat eserleri ile ilgili bireye dayalı algı, gözlem ve değerlendirmenin bir anlamada netleştirilmesi olarak açıklanabilir. Sanatsal eleştiri ise genel tanımıyla belirli sanat yapıtlarına ilişkin anlamı yorumlamak ve eleştirel yargılarda bulunmaktır. Genelde kişiler kendilerine yakın kültürlerden gelen, aşına oldukları sanat eserlerine daha fazla odaklanma eğiliminde olduklarından bu tür sanat eserlerini algılamaları, yorumlamaları ve yargılamaları daha kolay olabilmektedir. Sanatsal algılama ve eleştiri sürecinde, kişinin psikolojik durumu, kişinin geçmiş yaşantıları, beklentileri, eğitim yapısı, kültür yapısı, bulunulan ortam, kişinin ilgi ve ihtiyaçları vb. birtakım hususlar sanat eserinin analiz edilmesi ve değerlendirilmesinde rol oynamaktadır. Eğitim alanının da sanat algısı ve eleştirisinin kullanımı temelde öğrencilerin çoklu düşünebilme ve eleştiride bulunabilme becerilerine doğrudan katkı sağlamaktadır. Öğretim programında, sanatsal algı ve eleştiri becerilerinin geliştirilmesi ile öğrencilerin görsel sanatlar uygulamalarını alanlarına göre ayırt etmesi, görsel sanat okuması, duygu ve düşüncelerini ifade etmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda; belirlenen amaçları gerçekleştirmek için ilgili öğrenme alanında birtakım hedefler oluşturulmuştur. Aynı zamanda bu hedefler görmeyen/az gören öğrenciler için görsel, dokunsal uyarlamalar ve işitsel betimlemelerle sanatsal algı ve eleştiri becerileri kazanmalarını ilke edinmiştir.

8. Sanatsal-Toplumsal Kültürlenme

Sanatsal-toplumsal kültürlenme, bireyin sanatsal, toplumsal, psikolojik ve kültürel açılarından yaşadığı toplum kültürüne uyum sağlaması süreci olarak tanımlanmaktadır. Kültürlenme genel anlamda bir bireyin yeni bir kültürel çevreyi benimsediği, edindiği ve buna uyum sağladığı bir süreçtir. Bununla birlikte; bireyin genel kültür ediniminin yanında edinmiş olduğu bilgi, beceri, tutum ve davranışlar, görsel sanatlar dersine ilişkin toplumsal ortamlarda geçerli ahlak kuralları, görgü, gelenekler vb. diğer yetenek ve alışkanlıkların şekillenmesine katkı sağlamaktadır. Öğretim programında, sanatsal-toplumsal kültürlenmenin geliştirilmesiyle, sanat çalışmalarının yapıldığı ortamlarda belirlenen kurallara, sınıf içi ve dışında sanat çalışmalarının konulduğu ve sergilendiği yerler, ören yerleri, tarihi mekânlar, müzeler ve sergi salonları gibi alanlara ilişkin kurallara uyma, sanat çalışmalarını paylaşma, sanatla ilgili görsel-basılı medyayı, organizasyonları takip etme ve temizlik kurallarına uyulmasını sağlamak amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda; belirlenen amaçları gerçekleştirmek için ilgili öğrenme alanında birtakım hedefler oluşturulmuştur.

Aynı hedeflere ek olarak görmeyen/az gören öğrencilerin sosyal hayat becerilerinin gelişmesi, toplumla bütünleştirilmesi gibi hedefler de ilke olarak benimsenmiştir.

HEDEFLERİN YAPISI

Özel Eğitim Meslek Okulu Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı öğrenme alanı, hedef ve hedef davranışlara ilişkin kodlamada aşağıdaki sistematik izlenmiştir:

Öğrenme Alanı	Hedef Numarası	Hedef Davranış Numarası
1.	1.1.	1.1.1.

Şekil 6. Kodlama Örneği

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda her bir öğrenme alanına ilişkin hedefler ve hedeflere ilişkin hedef davranışlar oluşturulmuştur. Aşağıdaki tabloda (Tablo 5) bu hedef ve hedef davranış sayılarına yer verilmiştir.

Tablo 5. Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Görsel Sanatlar Dersi Programı'nın Öğrenme Alanları, Hedef ve Hedef Davranış Sayıları

Öğrenme Alanları	Hedef Sayıları	Hedef Davranış Sayısı
1. İki Boyutlu Uygulamalar	32	140
2. Üç Boyutlu Uygulamalar	10	52
3. Mimariye Dayalı Uygulamalar	14	56
4. El Sanatları Uygulamaları	27	93
5. Video-Fotoğraf Uygulamaları	9	48
6. Tasarıma Dayalı Uygulamalar	9	33
7. Sanatsal Algı ve Eleştiri	3	14
8. Sanatsal-Toplumsal Kültürlenme	7	40
Toplam	111	476

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda yer alan hedefler; bilişsel, duyuşsal ve psiko motor olmak üzere taksonomik olarak sınıflandırılmıştır. Aşağıdaki tabloda (Tablo 6) bu sınıflandırmaya yer verilmiştir.

Tablo 6. Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Özel Eğitim Meslek Okulu Görsel Sanatlar Dersi Programı'nın Öğrenme Alanlarında Yer Alan Hedeflerin Taksonomik Sınıflandırılması

Öğrenme Alanları	Bilişsel	Duyuşsal	Psikomotor
İki Boyutlu Uygulamalar	12	-	21
Üç Boyutlu Uygulamalar	4	-	6
Mimariye Dayalı Uygulamalar	6	-	8
El Sanatları Uygulamaları	12	-	15
Video-Fotoğraf Uygulamaları	4	-	5
Tasarıma Dayalı Uygulamalar	4	-	5
Sanatsal Algı ve Eleştiri	3	-	-
Sanatsal-Toplumsal Kültürlenme	1	6	-
Toplam	46	6	60

Hedef, Hedef Davranışlar ve Açıklamalar

1. İKİ BOYUTLU UYGULAMALAR

Hedef	Hedef Davranışlar	Öğretim Yöntem, Teknik ve Stratejileri	Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
1.1. Çeşitli malzemeler arasında desen uygulamalarında kullanılan malzemelere tepki verir.	1.1.1. Desen kâğıdına sözel/motor tepki verir. 1.1.2. Desen yapacağı kaleme sözel/motor tepki verir.* 1.1.3. Yumuşak desen silgisine sözel/motor tepki verir.	Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim	Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu
1.2. Desen tekniği uygulamalarına tepki verir.*	1.2.1. Klasik teknikle yapılan çalışmaya sözel/motor tepki verir. 1.2.2. Karalama tekniğiyle yapılan çalışmaya sözel/motor tepki verir. 1.2.3. Tarama tekniğiyle yapılan çalışmaya sözel/motor tepki verir. 1.2.4. Karma desen tekniğiyle yapılan çalışmaya sözel/motor tepki verir.	Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim	Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu
1.3. Klasik tekniği kullanarak desen çalışması yapar.	1.3.1. Modele bakarak/dokunarak desen çalışması yapar.* 1.3.2. Belirlenen konuyla ilgili imgesel desen çalışması yapar.* 1.3.3. Serbest desen çalışması yapar.*	Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)	Beceri Analizi Kayıt Formu
1.4. Karalama tekniğini kullanarak desen çalışması yapar.	1.4.1. Modele bakarak/dokunarak desen çalışması yapar.* 1.4.2. Belirlenen konuyla ilgili imgesel desen çalışması yapar.* 1.4.3. Serbest desen çalışması yapar.*	Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)	Beceri Analizi Kayıt Formu
1.5. Tarama tekniğini kullanarak desen çalışması yapar.	1.5.1. Modele bakarak/dokunarak desen çalışması yapar.* 1.5.2. Belirlenen konuyla ilgili imgesel desen çalışması yapar.* 1.5.3. Serbest desen çalışması yapar.*	Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)	Beceri Analizi Kayıt Formu

*Yukarıda yıldızla belirtilen hedef ve hedef davranışlara ait açıklamalar tablonun sonundaki "AÇIKLAMALAR" bölümünde yer almaktadır.

Özel Eğitim Meslek Okulu Görmeyen/Az Gören Öğrenciler için Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı

<p>1.6. Karma desen tekniğini kullanarak desen çalışması yapar.</p>	<p>1.6.1. Modele bakarak/dokunarak desen çalışması yapar.* 1.6.2. Belirlenen konuyla ilgili imgesel desen çalışması yapar.* 1.6.3. Serbest desen çalışması yapar.*</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Etkinlik Çözelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>1.7. Renklerle varlıklar arasındaki ilişkiye tepki verir.*</p>	<p>1.7.1. Ana renklere sahip varlıklarla bu renkler arasındaki ilişkiye sözel/motor tepki verir. 1.7.2. Ara renklere sahip varlıklarla bu renkler arasındaki ilişkiye sözel/motor tepki verir. 1.7.3. Nötr renklere sahip varlıklarla bu renkler arasındaki ilişkiye sözel/motor tepki verir. 1.7.4. Zıt renklere sahip varlıklarla bu renkler arasındaki ilişkiye sözel/motor tepki verir. 1.7.5. Sıcak renklere sahip varlıklarla bu renkler arasındaki ilişkiye sözel/motor tepki verir. 1.7.6. Soğuk renklere sahip varlıklarla bu renkler arasındaki ilişkiye sözel/motor tepki verir.</p>	<p>Ayrık Denemelerle Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Etkinlik Temelli Öğretim</p>	<p>Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu Gözlem Kayıt Formu</p>
<p>1.8. Renklere tepki verir.*</p>	<p>1.8.1. Ana renklere sözel/motor tepki verir. 1.8.2. Ara renklere sözel/motor tepki verir. 1.8.3. Nötr renklere sözel/motor tepki verir.* 1.8.4. Zıt renklere sözel/motor tepki verir.* 1.8.5. Sıcak renklere sözel/motor tepki verir.* 1.8.6. Soğuk renklere sözel/motor tepki verir.*</p>	<p>Ayrık Denemelerle Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Etkinlik Temelli Öğretim</p>	<p>Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu</p>
<p>1.9. Resim yapmada kullanılan çeşitli boyalara tepki verir.*</p>	<p>1.9.1. Parmak boyaya sözel/motor tepki verir. 1.9.2. Kuru boyaya sözel/motor tepki verir. 1.9.3. Keçeli kaleme sözel/motor tepki verir. 1.9.4. Pastel boyaya sözel/motor tepki verir. 1.9.5. Sulu boyaya sözel/motor tepki verir. 1.9.6. Guaj boyaya sözel/motor tepki verir. 1.9.7. Akrilik boyaya sözel/motor tepki verir. 1.9.8. Toz pigment boyaya sözel/motor tepki verir.</p>	<p>Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim</p>	<p>Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu</p>

<p>1.10. Resim yapmada kullanılan çeşitli malzemelere tepki verir.*</p>	<p>1.10.1. Resim kâğıdına/sulu boya kâğıdına/tuvale/duralite/ kontraplağa/mukavvaya sözel/motor tepki verir. 1.10.2. Fırçaya/su kabına/boya paletine/fırça kurulama bezine/ peçeteye sözel/motor tepki verir. 1.10.3. Resim/boya spatulası türlerine sözel/motor tepki verir.</p>	<p>Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim</p>	<p>Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu</p>
<p>1.11. Görsellerdeki resim yapmada kullanılan tekniklere tepki verir.*</p>	<p>1.11.1. Parmak boya tekniğiyle yapılan çalışmaya sözel/motor tepki verir. 1.11.2. Kuru boya tekniğiyle yapılan çalışmaya sözel/motor tepki verir. 1.11.3. Keçeli kalem tekniğiyle yapılan çalışmaya sözel/motor tepki verir. 1.11.4. Pastel boya tekniğiyle yapılan çalışmaya sözel/motor tepki verir. 1.11.5. Sulu boya tekniğiyle yapılan çalışmaya sözel/motor tepki verir. 1.11.6. Guaj/akrilik boya tekniğiyle yapılan çalışmaya sözel/ motor tepki verir. 1.11.7. Kolaj tekniğiyle yapılan çalışmaya sözel/motor tepki verir. 1.11.8. Karışık teknikle yapılan çalışmaya sözel/motor tepki verir.</p>	<p>Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim</p>	<p>Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu</p>
<p>1.12. Parmak boya tekniğini kullanarak resim çalışması yapar.*</p>	<p>1.12.1. Modele bakarak/dokunarak resim yapar. 1.12.2. Belirlenen konuyla ilgili imgesel resim çalışması yapar. 1.12.3. Serbest imgesel resim yapar.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>1.13. Kuru boya tekniğini kullanarak resim çalışması yapar.*</p>	<p>1.13.1. Modele bakarak/dokunarak resim yapar. 1.13.2. Belirlenen konuyla ilgili imgesel resim çalışması yapar. 1.13.3. Serbest imgesel resim yapar.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>

<p>1.14. Keçeli kalem tekniğini kullanarak resim çalışması yapar.*</p>	<p>1.14.1. Modele bakarak/dokunarak resim çalışması yapar. 1.14.2. Belirlenen konuyla ilgili imgesel resim çalışması yapar. 1.14.3. Serbest imgesel resim çalışması yapar.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>1.15. Pastel boya tekniğini kullanarak resim çalışması yapar.*</p>	<p>1.15.1. Modele bakarak/dokunarak resim çalışması yapar. 1.15.2. Belirlenen konuyla ilgili imgesel resim çalışması yapar. 1.15.3. Serbest imgesel resim çalışması yapar.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>1.16. Sulu boya tekniğini kullanarak resim çalışması yapar.*</p>	<p>1.16.1. Modele bakarak/dokunarak resim çalışması yapar. 1.16.2. Belirlenen konuyla ilgili imgesel resim çalışması yapar. 1.16.3. Serbest imgesel resim çalışması yapar.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>

<p>1.17. Guaj boya tekniğini kullanarak resim çalışması yapar.*</p>	<p>1.17.1. Modele bakarak/dokunarak resim çalışması yapar. 1.17.2. Belirlenen konuyla ilgili imgesel resim çalışması yapar. 1.17.3. Serbest imgesel resim çalışması yapar.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>1.18. Akrilik boya tekniğini kullanarak resim çalışması yapar.*</p>	<p>1.18.1. Modele bakarak/dokunarak resim çalışması yapar. 1.18.2. Belirlenen konuyla ilgili imgesel resim çalışması yapar. 1.18.3.Serbest imgesel resim çalışması yapar.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>1.19. Kolaj tekniğini kullanarak resim çalışması yapar.*</p>	<p>1.19.1. Gazete, dergi, kumaş gibi malzemelerdeki görselleri kullanarak kolaj çalışması yapar.* 1.19.2. Gazete, dergi, kumaş gibi malzemelerdeki renkleri kullanarak kolaj çalışması yapar.* 1.19.3. Gazete, dergi, kumaş gibi malzemelerdeki görselleri ve renkleri kullanarak kolaj çalışması yapar.*</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>

<p>1.20. Karışık tekniği kullanarak resim çalışması yapar.*</p>	<p>1.20.1. Modele bakarak resim çalışması yapar. 1.20.2. Belirlenen konuyla ilgili imgesel resim çalışması yapar. 1.20.3. Serbest imgesel resim çalışması yapar.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>1.21. Nesne baskı resiminde kullanılan malzemelere tepki verir.</p>	<p>1.21.1. Dokusu olan malzemelere sözel/motor tepki verir.* 1.21.2. Matbaa mürekkebine/su bazlı boyalara sözel/motor tepki verir. 1.21.3. Baskı resim rulosuna sözel/motor tepki verir. 1.21.4. Spatulaya sözel/motor tepki verir. 1.21.5. Baskı resim uygulayacağı zemine sözel/motor tepki verir.</p>	<p>Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim</p>	<p>Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu</p>
<p>1.22. Nesne baskı resim tekniğini kullanarak baskı resim çalışmaları yapar.</p>	<p>1.22.1. Baskı yapılacak objeyi baskıya hazırlar.* 1.22.2. Hazırladığı objeye boya sürer. 1.22.3. Nesne baskı resim çalışması yapar. 1.22.4. Farklı nesnelere kullanarak özgün baskı resim çalışmaları yapar.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>

<p>1.23. Tek tip baskı resim yapmada kullanılan malzemelere tepki verir.</p>	<p>1.23.1. Kullanılacak baskı zeminine sözel/motor tepki verir.* 1.23.2. Matbaa mürekkebine/su bazlı boyalara sözel/motor tepki verir. 1.23.3. Baskı resim rulosuna sözel/motor tepki verir. 1.23.4. Spatulaya sözel/motor tepki verir. 1.23.5. Baskı resim kalıbının baskı yüzeyine sözel/motor tepki verir. 1.23.6. Baskı resim zemini üzerinde kullanabileceği nesnelere sözel/motor tepki verir. 1.23.7. Gravür/ağşap/linolyum makinesi/presine sözel/motor tepki verir.</p>	<p>Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim</p>	<p>Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu</p>
<p>1.24. Tek tip baskı resim tekniğini kullanarak baskı resim çalışmaları yapar.</p>	<p>1.24.1. Zemini baskıya hazırlar.* 1.24.2. Hazırladığı zemine kalıbı yerleştirir. 1.24.3. Tek tip baskı resim çalışmasını elle yapar. 1.24.4. Gravür/ağşap/linolyum makinesi/presini kullanarak tek tip baskı resim çalışması yapar.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>1.25. Ağşap baskı resimde kullanılan malzemelere tepki verir.</p>	<p>1.25.1. Ağşap plakalara sözel/motor tepki verir. 1.25.2. Matbaa mürekkebine/su bazlı boyalara sözel/motor tepki verir. 1.25.3. Baskı resim rulosuna sözel/motor tepki verir. 1.25.4. Spatulaya sözel/motor tepki verir. 1.25.5. Baskı resim uygulayacağı zemine sözel/motor tepki verir. 1.25.6. Kâğıdın arkasında preslemek için elle kullanacağı alete sözel/motor tepki verir. 1.25.7. Gravür/ağşap/linolyum makinesi/presine sözel/motor tepki verir.</p>	<p>Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim</p>	<p>Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu</p>

<p>1.26. Ahşap baskı resim tekniğini kullanarak baskı resim çalışmaları yapar.</p>	<p>1.26.1. Belirlenen motife uygun ahşap plaka üzerinde kazıma/ yontma işlemleri uygulayarak ahşap baskı kalıbını hazırlar.* 1.26.2. Kalıba baskı boyasını sürer. 1.26.3. Ahşap baskı resim çalışmasını elle yapar. 1.26.4. Ahşap baskı resim çalışmasını gravür/ ahşap/linolyum makinesi/presini kullanarak baskı yapar.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>1.27. Linol baskı resimde kullanılan malzemelere tepki verir.</p>	<p>1.27.1. Linol plakalara sözel/motor tepki verir. 1.27.2. Matbaa mürekkebi/su bazlı boyalara sözel/motor tepki verir. 1.27.3. Baskı resim rulosuna sözel/motor tepki verir. 1.27.4. Spatulaya sözel/motor tepki verir. 1.27.5. Baskı resim uygulayacağı zemine sözel/motor tepki verir. 1.27.6. Kâğıdın arkasına preslemek için elle kullanacağı alete sözel/motor tepki verir.* 1.27.7. Gravür/ahşap/linolyum makinesi/presine sözel/motor tepki verir.</p>	<p>Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim</p>	<p>Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu</p>
<p>1.28. Linol baskı resim tekniğini kullanarak baskı resim çalışmaları yapar.</p>	<p>1.28.1. Belirlenen motife uygun linol plaka üzerinde oyma/kazıma/yontma işlemleri uygulayarak linol baskı kalıbını hazırlar.* 1.28.2. Kalıba baskı boyasını sürer. 1.28.3. Linol baskı resim çalışmasını elle yapar. 1.28.4. Linol baskı resim çalışmasını gravür/ ahşap/linolyum makinesi/presini kullanarak baskı yapar.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Rol Oynama Tekniği</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>

<p>1.29. Serigrafi baskı resim tekniğini kullanarak baskı resim çalışması yapar.*</p>	<p>1.29.1. İpek kumaş gerilmiş kasnağa solüsyon sürerek baskı kalıp yüzeyini hazırlar. 1.29.2. Baskı yapılacak motifi baskı kalıp yüzeyine yerleştirir. 1.29.3. Uygun ortamda motifin pozlamasını yapar. 1.29.4. Kalıptan solüsyonu temizler. 1.29.5. Serigrafi baskı resim çalışmasını yapar.*</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>1.30. Gravür baskı resim tekniğini kullanarak baskı resim çalışması yapar.</p>	<p>1.30.1. Belirlenen motife uygun çinko plaka üzerinde oyma/ kazıma/yontma işlemleri uygulayarak gravür baskı kalıbını hazırlar.* 1.30.2. Kalıba baskı boyasını sürer. 1.30.3. Gravür baskı resim çalışmasını elle yapar. 1.30.4. Gravür baskı resim çalışmasını gravür/ ahşap/linolyum makinesi/presini kullanarak baskı yapar.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>1.31. Litografi/taş baskı resim tekniğini kullanarak baskı resim çalışması yapar.*</p>	<p>1.31.1. Belirlenen motife uygun taş üzerine çizim yaparak litografi/taş baskı kalıbını hazırlar. 1.31.2. Kalıba baskı boyasını sürer.* 1.31.3. Litografi/taş baskı resim çalışmasını taş baskı makinesi/presini kullanarak baskı yapar.*</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>

<p>1.32. Özgün sanat çalışmaları yapar.*</p>	<p>1.32.1. Malzemeleri/araç gereçleri kullanarak çalışmalar yapar. 1.32.2. Tercih ettiği çeşitli çizgi/renk/karakterleri kullanarak kompozisyon oluşturur. 1.32.3. Tercih ettiği renklerle resim çalışmaları yapar. 1.32.4. Tercih ettiği resimsel karakterleri oluşturur.* 1.32.5. Tercih ettiği resimsel tasvirlerini oluşturur.* 1.32.6. Kendi çizgilerini kullanarak çalışmalar yapar. 1.32.7. Somut sözcüklerden esinlenerek çalışmalar yapar.* 1.32.8. Soyut sözcüklerden esinlenerek çalışmalar yapar.* 1.32.9. Özgün sanat çalışmasında iki boyutlu teknikleri gereğine uygun olarak yapar.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu Portfolyo</p>
---	---	---	---

Boyamada kullanılacak malzemelerin seçiminde boyanın içeriğine (zehirli olup olmadığı), fiziki özelliklerine (üçgen pastel boya, kalın kuru boyalar, kalın saplı fırçalar, kılıflı pastel boyalar gibi) ve kullanım kolaylığına (sulu kalem boya, su hazneli fırça) dikkat ediniz.

Delici, kesici, yanıcı araç gereçlerin kullanımında çalışan sağlığı ve iş güvenliği esaslarına dikkat ediniz. Çalışma ortamında belirlenen kurallar için sekizinci öğrenme alanında 8.1. hedefine bakınız.

Gravür/ahşap/linolyum/taş baskı makinesi/presinden anlatılmak istenenin baskı resim atölyelerinde kullanılan baskı makinesi olduğunu göz önünde bulundurunuz.

AÇIKLAMALAR

1.1. hedefinde 1.1.2. hedef davranışı için kullanılacak desen kalemi az gören öğrencinin görme düzeyine göre (kurşun kalem, tahta kalemi, füzen, pilot kalem, rapido vb.) seçiniz.

1.2. hedefinde görmeyen öğrenciler için öğretmenin elinin üzerinden tutarak (el el altında tekniğini), öğretmenin yaptığı desen tekniği uygulamasına tepki vermesini isteyiniz.

1.3.1.-1.4.1.-1.5.1. ve 1.6.1. hedef davranışlarında görmeyen öğrencilerle modele dokunarak desen çalışması yaptırınız. Güçlük yaşayan öğrenciler için dokunmasına ek olarak modelin iki boyutlu görünümünü sınırları kabartılmış olarak verebilirsiniz. Bu materyalin üzerine karalama tekniğini uygulamasını isteyiniz.

1.3.2.-1.4.2.-1.5.2. ve 1.6.2. hedef davranışlarında görmeyen öğrencilere belirlenen imgesel desen konusuyla ilgili dokunabileceği materyaller sununuz. Güçlük yaşayan öğrenciler için dokunmaya ek olarak materyalin iki boyutlu görünümünü sınırları kabartılmış olarak verebilirsiniz. Örneğin kâğıt üzerine silikon tabancası kullanarak kabartma etkisi verilebilir. Bu materyalin üzerine klasik/karalama/tarama/karma tekniği uygulamasını isteyiniz.

1.3.3.-1.4.3 -1.5.3. ve 1.6.3. hedef davranışlarında görmeyen öğrencilerle bu hedef davranışlar çalışılırken öğrencinin yaptığı çalışmayı betimlemesini isteyiniz. Sorularınızla yaptığı çalışma hakkında bilgi vermesini sağlayınız. Örneğin Burada ne çizdin? Burada çizdiğin ... ne yapıyor, anlatır mısın?"

<p>1.7. hedefinde renkleri görmeye sınırlılık yaşayan görmeyen/az gören öğrencilerle çalışınız. Örneğin güneşin sarı, çileğin kırmızı olduğu şeklinde çeşitlendirmeler yaparak varlık-renk arasında ilişki kurmasına yönelik yaşantı oluşturunuz.</p> <p>1.7.-1.8. ve 1.12. hedeflerinde görmeyen öğrenciler için materyal seçiminde öğretilen renkleri (üç ana; kırmızı, sarı, mavi, üç ara; yeşil, mor, turuncu renk gibi) sununuz ve renk sayısını (örneğin altılı set) sınırlı tutunuz. Öğrencinizin yeterliliklerine ve yaptığınız çalışmanın gerekliliğine göre seviyesi ilerledikçe renk artırımına gidebilirsiniz.</p>
<p>1.8. hedefinde 1.8.3., 1.8.4., 1.8.5. ve 1.8.6. hedef davranışları için nötr renkler olarak siyah-beyaz- gri ; zıt renkler olarak siyah-beyaz, kırmızı-yeşil, mor-sarı, mavi-turuncu; sıcak renkler olarak sarı, turuncu, kırmızının tonları ve değerlerini; soğuk renkler olarak ise yeşil, mavi, lacivert tonları ve değerlerini alınız.</p>
<p>1.8. hedefinde az gören öğrencilerin görme özellikleri göz önünde bulundurularak, materyalin yakınlığı, büyüklüğü, şekil - zemin zıtlığı ile sunumu, ihtiyaç duyduğu ışık miktarına dikkat ediniz. Görmeyen öğrenciler için; renklerin ilk hecesini (kırmızı-kı gibi) Braille alfabesi ile eşleştirerek, bu renklere sözel/motor tepki vermesini sağlayınız. Görme ve ek yetersizliği olup Braille sembolleri dokunarak tanıyamayan öğrencileriniz için şekilleri renklerle eşleştirerek çalışınız. Örneğin kahverengi için kare şeklini sembol olarak kullanabilirsiniz. Kahverengi pastel boyanın üzerine kare yapıştırarak bağımsız bir şekilde rengi bulmasını sağlayınız.</p>
<p>1.9. hedefinde boya materyali seçiminde var olan imkânlarınızı kullanınız. Görmeyen bazı öğrencilerin boyaların kokusuna ve dokusuna hassasiyeti olabileceğini göz önünde bulundurunuz ve bu materyallerle çalışmayınız.</p>
<p>1.10. hedefinde bu materyallerin bazıları az gören öğrencilerin görerek çalışmasında güçlük yaratıyorsa renkli materyallerle düzenleme yapınız. Örneğin su kabını şeffaf yerine kırmızı renkte seçebilirsiniz. Spatula sapına fosforlu bir bant yapıştırarak görüneliğini artırabilirsiniz.</p>
<p>1.11. hedefinde görmeyen öğrencilerin bazıları dokunsal olarak (örneğin kuru boya tekniği ile yapılan çalışmalar gibi) tepki veremeyebilir. Böyle öğrencilerle dokunsal olarak ayırt edilebilen, örneğin pastel boyalarla, çalışmalara devam edebilirsiniz.</p>
<p>1.12. - 1.13. - 1.14. - 1.15. - 1.16. - 1.17. - 1.18. - 1.20. hedeflerinde görmeyen öğrencilere belirlenen imgesel desen konusuyla ilgili dokunabileceği materyaller sununuz. Güçlük yaşayan öğrenciler için dokunmasına ek olarak materyal iki boyutlu görünümünü sınırları kabartılmış olarak verebilirsiniz. Örneğin Kâğıt üzerine silikon tabancası kullanarak kabartma etkisi verilebilir. Bu materyalin üzerine parmak boya/kuru boya/ keçeli kalem/ pastel boya/ sulu boya/ guaj boya/ akrilik boya/ karma tekniği uygulamasını isteyiniz. Bu materyallerin bazıları az gören öğrencilerin görerek çalışmasında güçlük yaratıyorsa renkli materyallerle düzenleme yapınız. Örneğin kahverengi için kare şeklini sembol olarak kullanabilirsiniz. Kahverengi pastel boyanın üzerine kare yapıştırarak bağımsız bir şekilde rengi bulmasını ve kullanmasını sağlayınız.</p>
<p>1.19. hedefinde kolaj tekniği çalışması yaparken yırtma, kesme, yapıştırma gibi becerilerde sınırlılık yaşayan öğrencilerimiz için; bu becerileri çalışınız. Bu becerileri gerçekleştirmekte güçlük yaşayan (el becerilerinde sınırlılıkları olan) öğrencileriniz için hazır olarak verebilirsiniz. Yapıştırma becerisi için arkası yapışkanlı kâğıtları kullanabilirsiniz.</p>
<p>1.19. hedefinde 1.19.1. - 1.19.3. hedef davranışları için görselin sınırlarını görmeye güçlük yaşayan görmeyen/az gören öğrenciler için sınırları hissedilebilir hâle getirerek (silikonla, ip yapıştırarak vb.) bağımsız kesmesini sağlayabilirsiniz.</p>
<p>1.19. hedefinde 1.19.2. - 1.19.3. hedef davranışları için renkleri görmeyen öğrencileriniz için 1.8. hedef davranışlarında önerildiği gibi şekil ya da Braille sembolleri kullanınız.</p>
<p>1.21. hedefinde 1.21.1. hedef davranışı için nesne baskı çalışmalarında, iz çıkartma özelliği olan her türlü doğal (yaprak, sebzeler, meyveler, el) ve yapay (plastik poşet, bardak) malzemeyi baskı aracı olarak kullanabileceğinizi göz önünde bulundurunuz.</p>
<p>1.22.1. - 1.24.1. - 1.26.1. - 1.28.1. - 1.30.1. hedef davranışları için tüm uyarlamalara rağmen sınırları belirlenmiş alanları net ya da hiç göremeyen öğrenciler için oyulması gereken baskı nesnelerini, baskıya hazır olarak veriniz. Baskıya hazır olarak verdiğiniz malzeme orjinal hâlden doku olarak farklılaştığı için çalışma öncesinde orjinal hâline dokundurunuz.</p>

<p>Az gören öğrenciler için oyma işlemine başlamadan önce sınırları tahta kalemi, keçeli kalem gibi materyallerle belirginleştiriniz.</p> <p>1.23. hedefinde 1.23.1. hedef davranışı için tek tip baskı resim çalışmalarında zemini baskıya hazırlarken sıvı emme özelliği olmayan yüzeylere sahip nesnelere tercih ediniz. Sıvı emme özelliği olmayan yüzeyler olarak cam, mermer, plastik cam gibi malzemeleri kullanınız.</p>
<p>1.27. hedefinde 1.27.6. hedef davranışı için öğrencinin görme yetersizliğine ek fiziksel yetersizliği varsa veya fiziksel gücü presleme makinesini bağımsız kullanmasına yeterli değilse tahta kaşıkla presleme yapınız. Kaşıkla preslemede baskı yapılacak materyalin üzerine baskının alınacağı temiz kâğıdı koyunuz ve kaşığın tersiyle kâğıt yüzeyini ovalayarak uygulayınız. Sonrasında dikkatli bir şekilde kâğıdı baskı materyalinden ayırınız.</p>
<p>1.29. hedefinde serigrafi baskı resim tekniğinde, uygun ortam pozlama için ışığın yoğun ve ortamın aşırı karanlık olması gerektiğini dikkate alınız.</p>
<p>1.29. hedefinde, baskı yapılacak motifi görmeyen öğrencilerin fikrini alarak seçiniz. Görmeyen ve ek yetersizliği olan öğrenciler için tüm aşamalar hazır olarak verip 1.29.5. hedef davranışını çalışabilirsiniz. Öğretmen ve öğrencilerin sorularıyla çalışma sırasında gerekli önlemleri alınmasını sağlayınız. Kimyasal maddeler kullanıldığında solunum yoluyla oluşacak zararı önlemek için mutlaka maske kullanınız.</p>
<p>1.31. hedefinde, baskı yapılacak motifi görmeyen öğrencilerin fikrini alarak seçiniz. Görmeyen öğrenciler için belirlenen motife uygun taş üzerine çizim yaparak litografi/taş baskıyı hazır olarak veriniz. 1.31.2. ve 1.31.3. hedef davranışları ile baskı çalışmasına devam ediniz.</p>
<p>1.32. hedefinde 1.32.4. hedef davranışı için resimsel karakterler ifadesi ile insan ve hayvan yüzü, fiziki yapısı gibi özelliklerinin yapılan çalışmada yansıtılmasının istendiğini göz önünde bulundurunuz.</p>
<p>1.32. hedefinde 1.32.5. hedef davranışı için resimsel tasvirler ifadesi ile yapılan çalışmada canlı, cansız varlıklar, mekân, olay, olgu, duygu, düşünce kullanarak bir kompozisyon oluşturulmasının istendiğini göz önünde bulundurunuz.</p>
<p>1.32. hedefinde, 1.32.7. ve 1.32.8. hedef davranışları için at, araba, okul, bayrak gibi sözcükleri somut ve neşe, hüznün, sevgi gibi sözcükleri soyut sözcükler olarak kullanınız.</p>
<p>1.32. hedefinde , özgün sanat çalışmaları yapımında önceki önerileri değerlendiriniz.</p>

2. ÜÇ BOYUTLU UYGULAMALAR

Hedef	Hedef Davranışlar	Öğretim Yöntem, Teknik ve Stratejileri	Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
2.1. Heykel çalışmasında kullanılan malzemelere tepki verir.	<p>2.1.1. Heykel kiline/şamotlu kile sözel/motor tepki verir.</p> <p>2.1.2. Modelaj kalemine/dip alma aletine/süngere/fıs fıs şişesine/turnete sözel/motor tepki verir.</p> <p>2.1.3. Kazıma/yontma aletlerine sözel/motor tepki verir.</p> <p>2.1.4. Ytong taşına/gazlı betona/tüf taşına sözel/motor tepki verir.</p> <p>2.1.5. Heykel yapımında kullanılan ahşaba sözel/motor tepki verir.</p> <p>2.1.6. Birlikte kullanılacak karma malzemelere sözel/motor tepki verir.</p>	<p>Ayrık Denemelerle Öğretim</p> <p>İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim</p> <p>Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim</p> <p>Sabit Bekleme Süreli Öğretim</p>	<p>Davranış Kayıt Formu</p> <p>Ayrık Deneme Kayıt Formu</p>
2.2. Heykel çalışmasında kullanılan tekniklere tepki verir.*	<p>2.2.1. Modelaj/yontma-kazıma/baskı tekniğiyle yapılan çalışmalara sözel/motor tepki verir.</p> <p>2.2.2. Üç boyutlu heykel çalışmalarına sözel/motor tepki verir.</p> <p>2.2.3. Rölyef heykel çalışmalarına sözel/motor tepki verir.</p> <p>2.2.4. Karma teknik kullanılarak yapılan çalışmalara sözel/motor tepki verir.</p>	<p>Ayrık Denemelerle Öğretim</p> <p>İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim</p> <p>Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim</p> <p>Sabit Bekleme Süreli Öğretim</p>	<p>Davranış Kayıt Formu</p> <p>Ayrık Deneme Kayıt Formu</p>
2.3. Modelaj tekniğini kullanarak farklı çalışmalar yapar.	<p>2.3.1. Kilden, elle heykel çalışmaları yapar.</p> <p>2.3.2. Kilden, modelaj aletlerini kullanarak heykel çalışmaları yapar.</p> <p>2.3.3. Kilden rölyef çalışmaları yapar.</p> <p>2.3.4. Atık malzemelerden heykel çalışmaları yapar.*</p> <p>2.3.5. Yaptığı heykellere/rölyeflere dekoratif uygulamalar yapar.*</p> <p>2.3.6. El/modelaj kalemi/çeşitli araç gereçleri kullanarak modele bağlı heykel çalışmaları yapar.*</p> <p>2.3.7. El/modelaj kalemi/çeşitli araç gereçleri kullanarak özgün heykel çalışmaları yapar.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim</p> <p>İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim</p> <p>Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p> <p>Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p> <p>Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>

<p>2.4. Yontma tekniğini kullanarak farklı çalışmalar yapar.</p>	<p>2.4.1. Modele bağlı heykel çalışmaları yapar.* 2.4.2. Özgün heykel çalışmaları yapar. 2.4.3. Modele bağlı rölyef çalışmaları yapar.* 2.4.4. Özgün rölyef çalışmaları yapar. 2.4.5. Yaptığı heykellere/rölyeflere dekoratif uygulamalar yapar.*</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>2.5. Baskı tekniğini kullanarak rölyef çalışmaları yapar.*</p>	<p>2.5.1. Kil plaka üzerine baskı çalışmaları yapar. 2.5.2. Baskı yaptığı farklı şekil/ölçülerdeki kil plakalardan pano oluşturur. 2.5.3. Yaptığı rölyeflere dekoratif uygulamalar yapar.*</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>2.6. Seramik yapımında kullanılan malzemelere tepki verir.</p>	<p>2.6.1. Şamotlu/seramik kiline sözel/motor tepki verir. 2.6.2. Modelaj kalemine/dip alma aletine/süngere/fıs fıs şişesine/turnete/pamuklu bez/naylon poşete sözel/motor tepki verir.</p>	<p>Ayrı Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim</p>	<p>Davranış Kayıt Formu Ayrı Deneme Kayıt Formu</p>
<p>2.7. Seramik yapımında kullanılan tekniklere tepki verir.</p>	<p>2.7.1. Elle biçimlendirme tekniğiyle yapılan çalışmaya sözel/motor tepki verir. 2.7.2. Kalıpla biçimlendirme tekniğiyle yapılan çalışmaya sözel/motor tepki verir. 2.7.3. Karma biçimlendirme teknikleri kullanılarak yapılan çalışmaya sözel/motor tepki verir.</p>	<p>Ayrı Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim</p>	<p>Davranış Kayıt Formu Ayrı Deneme Kayıt Formu</p>

<p>2.8. Elle biçimlendirme tekniğini kullanarak seramik çalışmaları yapar.*</p>	<p>2.8.1. Kilden top/sucuk/salyangoz/örgü biçimi yapar. 2.8.2. Yaptığı biçimden seramik çalışması yapar. 2.8.3. Yaptığı farklı biçimlerden seramik çalışması yapar. 2.8.4. Yaptığı çalışma kurduktan sonra rötuşlama işlemi yapar. 2.8.5. Bisküvi pişirimi yapılmış çalışmayı sırlar. 2.8.6. Renklendirilen/dekore edilen çalışmayı sırlar.*</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>2.9. Kalıpla biçimlendirme tekniğini kullanarak seramik çalışmaları yapar.*</p>	<p>2.9.1. Elle yaptığı formları alçı kalıba uygun yerleştirir. 2.9.2. Yerleştirip düzleştirdiği formu kalıptan çıkarır. 2.9.3. Yaptığı çalışma tamamen kuruduktan sonra rötuş yapar. 2.9.4. Bisküvi pişirimi yapılan çalışmayı dekore eder. 2.9.5. Renklendirilen/dekore edilen çalışmayı sırlar.*</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>2.10. Özgün sanat çalışmaları yapar.*</p>	<p>2.10.1. Malzemeleri/araç gereçleri kullanarak çalışmalar yapar. 2.10.2. Şekillerini kullanarak çalışmalar yapar. 2.10.3. Tercih ettiği renklerle çalışmaları renklendirir. 2.10.4. Üç boyutlu karakterlerini oluşturur. 2.10.5. Üç boyutlu tasvirlerini oluşturur. 2.10.6. Çeşitli şekil/karakter/tasvirleri kullanarak kompozisyon oluşturur.* 2.10.7. Yaptığı çeşitli şekil/karakter/tasvirleri kullanarak kompozisyon oluşturur.* 2.10.8. Somut sözcüklerden esinlenerek çalışmalar yapar.* 2.10.9. Soyut sözcüklerden esinlenerek çalışmalar yapar.* 2.10.10. Seçtiği malzeme/araç gereçleri kullanarak çalışmalar yapar. 2.10.11. Özgün sanat çalışmasında üç boyutlu tekniklerin kurallarına uyar.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Rol Oynama Tekniği</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu Portfolyo</p>

Yapılan seramik çalışmalarını pişirmek için okul içerisinde yapılandırılmış bir seramik fırını veya okul dışında anlaşmalı bir seramik atölyesinin fırını kullanınız. Yapılan seramik veya heykel çalışmaları bir seramik fırınında pişirecekse, hatayı kapatma oranı yüksek olduğu için “şamotlu kil” kullanarak çalışmaları yaptırınız. Sırlama işlemi yapılmayan seramik çalışmalarının dayanıklılığını artırmak için sürülen verniğin su bazlı ve zehirsiz olmasına özen gösteriniz.

Vernik/sır gibi malzemeleri, kilitli bir yerde muhafaza ediniz ve öğretmen kontrolünde havalandırınız/güçlü bir aspiratörün olduğu bir alanda kullanımını yapınız. Bu malzemelerin kullanımı esnasında maske takmaya özen gösteriniz.

Bisküvi pişirimi (seramik fırınında çalışmaların ön pişirimi yaklaşık 900 santigrat derecede yapılarak sertlik ve dayanıklılıklarının artırılması işlemi) yapılan çalışmaları, özel bir seramik atölyesinden destek alarak veya standartlara uygun ayrı bir sırlama odasında alan uzmanı öğretmen tarafından/öğretmen kontrolünde yapınız. Çalışma ortamında belirlenen kurallar için sekizinci öğrenme alanında 8.1. hedefine bakınız.

2.2. hedefinde görmeyen/az gören öğrencilerin görme özelliklerine göre modelaj/yontma-kazıma/baskı tekniği kullanılarak bir ön çalışma yapınız. Çalışma sırasında öğrencinin her aşamayı öğretmenin elinin üzerinden veya materyale dokunarak takip etmesini sağlayınız.

2.3. hedefinde 2.3.4. hedef davranışı için atık malzeme seçimi ve temininde; deniz kabukları, kozalak, kuru çiçekler, ağaç dalları, kütük gibi nesnelere doğal malzeme; pet şişe, kapı anahtarları, teneke/plastik kutular, çatal, kaşık, kırık oyuncak gibi nesnelere ise yapay malzeme olarak kullanabilirsiniz.

2.3.5.- 2.4.5 ve 2.5.3. hedef davranışlarında “dekoratif uygulamalar” ifadesini ürünün veya çalışmanın dokulandırılması, renklendirilmesi ve eski havasının verilmesi olarak değerlendiriniz.

2.3.6. - 2.4.1. ve 2.4.3. hedef davranışlarında modelle bağlı yapılacak çalışmalarda, çalışma öncesinde öğrenciye modeli dokunarak incelemesi için fırsat veriniz.

2.5. hedefinde kil üzerine baskısı yapılacak malzemeler öğrencinin günlük yaşamında tanıdığı nesnelere seçiniz. Örneğin oyuncaklar, okul malzemeleri, doğadan toplanan malzemeler gibi.

2.8. hedefinde aşamalı yardımla öğretim yöntemi kullanılırken kontrol edici ipucu olarak “model olma” ipucunu kullanınız. Görmeyen öğrenciler için model olma ipucunda el el altında yardım tekniğini (öğretmenin eli öğrencinin elinin altında) kullanabilirsiniz. Böylece görmeyen öğrenciler sizin ne yaptığınızı ellerinize dokunarak anlayabilirler.

2.8.6. hedef davranışında “dekore eder” ifadesini ürünün veya çalışmanın renklendirilmesi, dokularla motif oluşturulması ve sırlanarak parlaklık kazandırılması olarak değerlendiriniz.

2.9. hedefinde görmesini işlevsel olarak kullanabilen az gören öğrencileri kalıp alma işlemi sırasında destekleyiniz. Görmeyen ve/veya ek yetersizliği olan öğrenciler için kalıp alma işlemini siz yapınız.

2.9.5. hedef davranışında ürün veya çalışma sırlanamıyorsa vernikleyerek de ürün veya çalışmaya parlaklık kazandırabilirsiniz.

2.10. hedefinde özgün sanat çalışmaları yapımında önceki önerileri değerlendiriniz.

2.10. hedefinde belirtilmiş olan hedef davranışları öğrencinin performansına göre seçip uygulayınız.

2.10. hedefinde 2.10.6. hedef davranışı için üç boyutlu karakterler ifadesi ile insan ve hayvan yüzü, fiziki yapısı gibi özelliklerinin yapılan çalışmada yansıtılmasının anlatılmak istendiğini göz önünde bulundurunuz.

2.10. hedefinde 2.10.7. hedef davranışı için üç boyutlu tasvirler ifadesi ile çeşitli nesnelere, figürler kullanarak bir eylemin, bir durumun betimlenmesinin yanında yapılacak çalışmada canlı, cansız varlıklar, mekân, olay, olgu, duygu, düşünce kullanarak çiftlik, pazar yeri, hayvanat bahçesi içeren bir kompozisyon oluşturulmasının anlatılmak istendiğini göz önünde bulundurunuz.

2.10. hedefinde 2.10.8. ve 2.10.9. hedef davranışları için arı, çiçek, ev, ay, yıldız vb. sözcükleri somut ve neşe, hüznün, sevgi vb. sözcükleri soyut sözcükler olarak kullanınız.

3. MİMARİYE DAYALI UYGULAMALAR

Hedef	Hedef Davranışlar	Öğretim Yöntem, Teknik ve Stratejileri	Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
3.1. Mimaride kullanılan mozaik malzemelerine tepki verir.	3.1.1. Kullanılacak taşlara/kasnağa/yüzeve/motife sözel/motor tepki verir. 3.1.2. Kullanılacak harca/araç gereçlere/harcı temizlemek için kullanılacak malzemelere sözel/motor tepki verir.	Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim	Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu
3.2. Mozaik tekniğini kullanarak mozaik çalışmaları yapar.*	3.2.1. Mozaik çalışması için malzemeleri hazırlar.* 3.2.2. Malzemeleri verilen motife bağlı kalarak aralıklı yerleştirir. 3.2.3. Yerleştirdiği düzene bağlı kalarak motife taşları aralıklı yapıştırır. 3.2.4. Harç malzemelerini kullanarak mozaik harcını hazırlar.* 3.2.5. Harcı kullanarak mozaik çalışmasını tamamlar. 3.2.6. Mozaik çalışmasında kullanacağı kendi motifini çizerek yapar. 3.2.7. Mozaik çalışmasını tamamlamak için tüm aşamaları tekrar ederek çalışmasını tamamlar.	Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)	Beceri Analizi Kayıt Formu
3.3. Cam boyama tekniğinde kullanılan malzemelere tepki verir.	3.3.1. Kullanılacak motife/şablona/kalıba/cam çeşitlerine/kontür kalemine/asetona/pamuklu beze sözel/motor tepki verir. 3.3.2. Kullanılacak fırçaya/fırça türlerine sözel/motor tepki verir. 3.3.3. Kullanılacak cam boyaya sözel/motor tepki verir.	Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim	Beceri Analizi Kayıt Formu

<p>3.4. Cam boyama tekniğini kullanarak vitray çalışmaları yapar.*</p>	<p>3.4.1. Hazır motifi cama aktarır.* 3.4.2. Yaptığı özgün motifi cama aktarır.* 3.4.3. Aktardığı motifi kontür kalemi/fırça/gazlı kalem/asetat kalemi kullanarak belirgin hâle getirir. 3.4.4. Aktardığı motifin parçalarını cam boyasına uygun teknikle renklendirir.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>3.5. Oyma tekniğinde kullanılan malzemelere/ araç gereçlere tepki verir.*</p>	<p>3.5.1. Yüzeyinde oyma işlemi yapılacak malzemelere sözel/motor tepki verir. 3.5.2. Oyma işleminde kullanılacak araç gereçlere sözel/motor tepki verir. 3.5.3. Motif aktarımında kullanılacak malzemelere/araç gereçlere sözel/motor tepki verir. 3.5.4. Zemine aktarılan motifin oyma işleminde kullanılacak malzemelere/araç gereçlere sözel/motor tepki verir.</p>	<p>Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim</p>	<p>Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu</p>
<p>3.6. Oyma tekniğini kullanarak çalışmalar yapar.*</p>	<p>3.6.1. Karbon kâğıdı/şablon kullanarak oyma yüzeyine motifi aktarır. 3.6.2. Oyma yüzeyine motif çizer. 3.6.3. Oluşturduğu motifin çizgisel sınırları üzerinden oyma işlemini yapar. 3.6.4. Sınırları belirlenen motifin detaylı oyma işlemini yapar.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>

<p>3.7. Mimaride kullanılan boyama tekniği malzemelerine/araç gereçlerine tepki verir.</p>	<p>3.7.1. Motif aktarımında kullanılacak malzemelere/araç gereçlerine sözel/motor tepki verir. 3.7.2. Mimari unsurlarda kullanılacak boya türlerine ilişkin sözel/motor tepki verir. 3.7.3. Boya malzemelerinin kullanılacağı mimari unsurlar/yüzeyle sözel/motor tepki verir. 3.7.4. Mimariye dayalı boyama işleminde kullanılacak araç gereçlere sözel/motor tepki verir.</p>	<p>Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim</p>	<p>Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu</p>
<p>3.8. Boyama tekniğini kullanarak çalışmalar yapar.*</p>	<p>3.8.1. Duvar/kapı/ masa/sandalye/dolap/bank/bahçe saksıları/ parmaklıklar üzerine karbon kâğıdı/projeksiyon cihazı/ diğer çizim araç gereçlerini kullanarak motifi aktarır. 3.8.2. Aktarılan motifi örneğe bağlı/seçilen renklerle renklendirir.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>3.9. Mimaride kullanılan baskı tekniği malzemelerine tepki verir.</p>	<p>3.9.1. Baskı resim yapılacak duvar/kapı/ masa/sandalye/ dolap/bank/bahçe saksıları/ parmaklıklar gibi mimari yüzeylere ilişkin sözel/motor tepki verir. 3.9.2. Kullanılacak baskı kalıplarına/yüzeylerine/çeşitlerine/ malzemelerine/araç gereçlerine sözel/motor tepki verir.</p>	<p>Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim</p>	<p>Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu</p>

<p>3.10. Baskı tekniğini kullanarak çalışmalar yapar.*</p>	<p>3.10.1. Duvarın/kapının/masanın/sandalyenin/dolabın/bankın/bahçe saksılarının/parmaklıkların yüzeyini baskı işlemine hazırlar. 3.10.2. Hazırlanan zemine baskı yapar.*</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>3.11. Mimaride kullanılan doğal/yapay malzemelerle yapılan çalışmalar tepki verir.*</p>	<p>3.11.1. Doğal/yapay malzemelere sözel/motor tepki verir. 3.11.2. Doğal/yapay malzemelerden yapılmış çalışmalara sözel/motor tepki verir. 3.11.3. Kullanılacak sarf malzemelere/araç gereçlere sözel/motor tepki verir. 3.11.4. İçeriğe uygun yapılacak renklendirme malzemelerine sözel/motor tepki verir.</p>	<p>Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim</p>	<p>Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu</p>
<p>3.12. Doğal/yapay malzemeleri kullanarak çalışmalar yapar.*</p>	<p>3.12.1. Doğal/yapay malzemeleri çalışılacak içeriğe göre seçer. 3.12.2. Seçtiği malzemelerden süs eşyası yapar.* 3.12.3. Örneğe göre yaptığı çalışmaları renklendirir. 3.12.4. Örneğe göre yaptığı çalışmaları vernikler. 3.12.5. Özgün olarak yaptığı çalışmaları renklendirir. 3.12.6. Özgün olarak yaptığı çalışmaları vernikler.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>

<p>3.13. Özgün sanat çalışmaları yapar.</p>	<p>3.13.1. Kendi çizgilerini mimari yüzeylerde kullanır.* 3.13.2. Örnekten esinlenerek resimsel yorumlama yapar. 3.13.3. Tercih ettiği renklerle mimari yüzeylere kendi resim çalışmasını yapar. 3.13.4. Örnekten esinlenerek mimari yüzeylerde karakterler oluşturur. 3.13.5. Mimari yüzeylerde kendi karakterlerini kullanır.* 3.13.6. Örnekten esinlenerek mimari yüzeylerde tasvirler oluşturur. 3.13.7. Mimari yüzeylerde kendi tasvirlerini kullanır.*</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu Portfolyo</p>
<p>3.14. İç/dış mimariye yönelik çalışmalar yapar.</p>	<p>3.14.1. Uygun malzeme/araç gereç seçer. 3.14.2. İç mimari yüzeylerde çalışmalar yapar. 3.14.3. Dış mimari yüzeylerde çalışmalar yapar. 3.14.4. Somut sözcüklerden esinlenerek mimari yüzeylerde çalışmalar yapar.* 3.14.5. Soyut sözcüklerden esinlenerek mimari yüzeylerde çalışmalar yapar.*</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>

Boya malzemelerinin seçiminde, yüzey özelliğine, boyanın seçilen yüzeye uygun olup olmadığına, boyanın içeriğine (zehirli olup olmadığına) ve fiziki özelliklerine (sprey boya vb.) özen gösteriniz. Çalışma ortamında belirlenen kurallar için sekizinci öğrenme alanında 8.1. hedefine bakınız.
3.2. ve 3.10. hedeflerin de aşamalı yardımla öğretim yöntemi kullanılırken kontrol edici ipucu olarak “model olma” ipucunu kullanınız. Görmeyen öğrenciler için model olma ipucunda “el el altında yardım” tekniğini (öğretmenin eli öğrencinin elinin altında) kullanabilirsiniz. Böylece görmeyen öğrenciler sizin ne yaptığınızı ellerinize dokunarak anlayabilirler.
3.2. hedefinde 3.2.1. hedef davranışı için mozaik çalışması için gerekli olan taş malzemeleri önceden hazırlayarak öğrencilere sununuz.
3.2. hedefinde 3.2.4. hedef davranışı için harç malzemelerinin miktarını belirleyiniz. Görmeyen/az gören öğrencilerin harç malzemeleri hazırlanması sürecinde dokunarak/bakarak izlemesini sağlayınız.
3.4. hedefinde 3.4.1. ve 3.4.2. hedef davranışlarında az gören öğrenciler için cama aktarırken motifi camın altına koyup kontür kalemle camın üst yüzeyinden aktarma işlemi yapabilirsiniz. Şeffaf olmayan yüzeyler için motif aktarımında ise karbon kâğıdı veya şablon kalıp kullanabilirsiniz.
3.4. hedefinde görmeyen öğrenciler için; cam boyalarını siz palet üzerine belirli bir sırada koyunuz. Bu sırayı öğrencilerinize söyleyin. Sıralamayı isterseniz gökkuşağı renkleri sıralaması ile yapabilirsiniz. Ancak bu sıralamanın her zaman aynı kalmasına dikkat ediniz, böylece öğrenciniz hangi rengin nerede olduğunu bağımsız olarak bulabilecektir.
3.4. - 3.6. ve 3.8. hedeflerinde görmeyen öğrenciler için motifin çalışma yapılacak yüzeye aktarılması ve belirginleştirilmesi/hissedilebilir hâle getirilmesi aşamalarını yapınız. Az gören öğrenciler için sade motifler seçiniz. Seçilen motiflerin kontür çizgilerinin kalınlığını öğrencilerin görme özelliklerine göre belirleyiniz.
3.5. hedefinde oyma araç gereçlerine, görmeyen öğrencileriniz için kademeleri olan dokunsal işaretler yerleştiriniz. Örneğin bir tel yardımı ile nereye kadar oyma aracını bastırması gerektiğini öğrencinize açıklayınız.
3.6. hedefinde ytong/gazbeton, alçı, kavak/çam ağacı gibi malzemeleri oyma işlemi için tercih edebilirsiniz.
3.10.2. hedef davranışında “baskı yapar” ifadesini şablon/tek/monotip/linol/ahşap baskı türlerinden birini yapar olarak değerlendiriniz.
3.11. ve 3.12. hedeflerinde; deniz kabukları, bitki yaprakları, kuru çiçekler, ağaç dalları, renkli taşlar gibi nesnelere doğal malzeme; gazoz kapakları, strafor, eski tabaklar, çatalar, kaşıklar, kırık oyuncaklar gibi nesnelere ise yapay malzeme olarak kullanabilirsiniz.
3.12.2. hedef davranışında “süs eşyası” ifadesini pano/duvar bezeme veya süslemesi/bahçe bezemesi veya süslemesi/çelenk/çerçeve uygulamalarından biri olarak değerlendiriniz.
3.13.1. hedef davranışında görmeyen öğrencilerin kendi özgün çalışmasında sınırları belirlemede ip vb. yardımcı materyaller kullanmasını sağlayınız.
3.13. hedefinde 3.13.5. hedef davranışı için mimari yüzeylerde “kendi karakterleri” ifadesi ile insan ve hayvan yüzü, fiziki yapısı gibi özelliklerinin yapılan mimari çalışmaya yansıtılması anlatılmak istenmektedir.
3.13. hedefinde, 3.13.7. hedef davranışı için mimari yüzeylerde “kendi tasvirleri” ifadesi ile yapılan mimari çalışmada canlı, cansız varlıklar, mekân, olay, olgu, duygu, düşünce kullanarak bir kompozisyonda bir eylemin, bir durumun betimlenmesi anlatılmak istenmektedir.
3.14. hedefinde, 3.14.4. ve 3.14.5. hedef davranışları için kuş, kelebek, ağaç, güneş, dağ, deniz gibi sözcükleri somut ve neşe, hüzün, sevgi gibi sözcükleri soyut sözcükler olarak kullanınız.

4. EL SANATLARI UYGULAMALARI

Hedef	Hedef Davranışlar	Öğretim Yöntem, Teknik ve Stratejileri	Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
4.1. Hazır keçe ile yapılan çalışmalarda kullanılacak malzemelere tepki verir.*	4.1.1. Keçe plakanın kalınlığına/rengine/sentetik kumaş keçe/kuru (iğne) keçeye/ıslak keçeye sözel/motor tepki verir. 4.1.2. Makasa/keçe kesme kalıbının şekline/motifi keseceği araca sözel/motor tepki verir.	Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim	Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu
4.2. Hazır keçe kullanarak çeşitli çalışmalar yapar.*	4.1. Hazır keçe ile yapılan çalışmalarda kullanılacak malzemelere tepki verir.* 4.2.2. Şekli/motifi keser. 4.2.3. Günlük kullanım için veya hediyelik eşya olarak kullanmak üzere şekilleri/motifleri, sıcak/soğuk silikon/yapıştırıcı kullanarak/dikerek çalışmalar yapar.*	Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)	Beceri Analizi Kayıt Formu
4.3. Yün keçe ile yapılan malzemelere tepki verir.*	4.3.1. Yün keçe türlerine sözel/motor tepki verir. 4.3.2. Çalışma yapacağı örneğe/motife sözel motor tepki verir. 4.3.3. Çalışma yapacağı malzeme/araç gerece sözel motor tepki verir.	Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim	Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu

<p>4.4. Yün keçe kullanarak çeşitli çalışmalar yapar.*</p>	<p>4.4.1. Basit/iki renkli çalışmalar yapar.* 4.4.2. Karmaşık/üç ve daha fazla renkli çalışmalar yapar.* 4.4.3. İki boyutlu çalışmalar yapar. 4.4.4. Üç boyutlu çalışmalar yapar.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>4.5. Keçe kullanarak özgün çalışmalar yapar.*</p>	<p>4.5.1. Örnekten esinlenerek çalışmalar yapar. 4.5.2. Kendi motifini kullanarak çalışmalar yapar.* 4.5.3. Farklı keçe türlerini kullanarak çalışmalar yapar.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>4.6. İşlenmiş deri ile yapılan çalışmalarda kullanılacak malzemelere tepki verir.</p>	<p>4.6.1. İşlenmiş deriye sözel/motor tepki verir. 4.6.2. Şekli, motifi keseceği araca sözel/motor tepki verir.</p>	<p>Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim</p>	<p>Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu</p>

<p>4.7. İşlenmiş deri kullanarak çeşitli çalışmalar yapar.*</p>	<p>4.7.1. Örneğe bağlı deri boyama çalışmaları yapar. 4.7.2. Örneğe bağlı deri kesme çalışmaları yapar.* 4.7.3. Örneğe bağlı deri yapıştırma çalışmaları yapar. 4.7.4. Örneğe bağlı deri dikme çalışmaları yapar. 4.7.5. Örneğe bağlı karışık teknikle çalışmalar yapar. 4.7.6. Tek teknikle/karışık teknikle özgün çalışmalar yapar.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>4.8. Ebru çalışmalarında kullanılacak malzemelere/tekniklere tepki verir.*</p>	<p>4.8.1. Galvaniz/alüminyum/plastik ebru teknesine sözel/motor tepki verir. 4.8.2. Fırçaya/tarağa/tel çubuğa/damlalık pisete/bize/ebru şekillendirme malzemelerine sözel/motor tepki verir. 4.8.3. Boyanın rengine/kıvamına/çeşidine sözel/motor tepki verir. 4.8.4. Serpme, taraklı, bülbül yuvası, battal ebru, çiçek ebru, kuş ebru tekniğinde yapılmış ebru çalışmalarına sözel/motor tepki verir.*</p>	<p>Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim</p>	<p>Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu</p>
<p>4.9. Farklı ebru tekniklerini kullanarak çalışmalar yapar.*</p>	<p>4.9.1. Serpme ebru tekniğini kullanarak çalışmalar yapar. 4.9.2. Battal ebru tekniğini kullanarak çalışmalar yapar. 4.9.3. Taraklı tekniğini kullanarak çalışmalar yapar. 4.9.4. Bülbül yuvası tekniğini kullanarak çalışmalar yapar. 4.9.5. Çiçek ebru tekniğini kullanarak çalışmalar yapar. 4.9.6. Kuş ebru tekniğini kullanarak çalışmalar yapar. 4.9.7. Farklı ebru tekniklerini bir arada kullanarak çalışmalar yapar.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>

<p>4.10. Tekstil boyama teknikleri ile yapılan çalışmalarda kullanılacak malzemelere tepki verir.</p>	<p>4.10.1. Pamuklu/ipek kumaş bağlamada kullanılacak malzemelere sözel/motor tepki verir. 4.10.2. Pamuklu/ipek kumaş boyamada kullanılacak malzemelere sözel/motor tepki verir.</p>	<p>Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>4.11. Tekstil boyama tekniklerini kullanarak çeşitli çalışmalar yapar.</p>	<p>4.11.1. Pamuklu/ipek kumaşı bağlayarak hazırlanmış suyla batık yapar. 4.11.2. Çeşitli fırçaları kullanarak gerilmiş/düz kumaş yüzeyine batık yapar. 4.11.3. Batık ve fırça boyamayı kullanarak karma çalışmalar yapar.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>4.12. Kâğıt kesme ve katlama tekniği ile yapılan çalışmalarda kullanılacak malzemelere tepki verir.</p>	<p>4.12.1. Kesme tekniğinde kullanılacak malzemelere sözel/ motor tepki verir. 4.12.2. Katlama yapacağı kâğıda sözel/motor tepki verir.</p>	<p>Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim</p>	<p>Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu</p>

<p>4.13. Kâğıt kesme ve katlama tekniğini kullanarak çeşitli çalışmalar yapar.*</p>	<p>4.13.1. Kesme tekniğini kullanarak çeşitli motifler yapar. 4.13.2. Katlama tekniğini kullanarak çeşitli çalışmalar yapar. 4.13.3. Kesme ve katlama tekniğini kullanarak iki boyutlu çalışmalar yapar. 4.13.4. Kesme ve katlama tekniğini kullanarak üç boyutlu çalışmalar yapar.*</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>4.14. Kâğıt kesme ve katlama tekniğini kullanarak özgün çalışmalar yapar.*</p>	<p>4.14.1. Örnekten esinlenerek kâğıt kesme ve katlama çalışmaları yapar.* 4.14.2. Kendi motifini kullanarak kâğıt kesme ve katlama çalışmaları yapar. 4.14.3. Farklı kâğıt kesme ve katlama tekniklerini kullanarak çalışmalar yapar.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>4.15. Örme tekniği ile yapılan çalışmalarda kullanılacak malzemelere tepki verir.</p>	<p>4.15.1. Makrome ipine sözel/motor tepki verir. 4.15.2. Tiğa sözel/motor tepki verir. 4.15.3. İki şişe sözel/motor tepki verir.</p>	<p>Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim</p>	<p>Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu</p>

<p>4.16. Farklı araçları kullanarak örme çalışmaları yapar.</p>	<p>4.16.1. Makrome ipi kullanarak makrome yapar. 4.16.2. Tiğ kullanarak örgü örer. 4.16.3. İki şiş kullanarak örgü örer.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>4.17. Dokuma teknikleri ile yapılan çalışmalarda kullanılacak malzemelere tepki verir.</p>	<p>4.17.1. Dokuma tezgâhına sözel/motor tepki verir. 4.17.2. Dokuma ipine sözel/motor tepki verir.</p>	<p>Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim</p>	<p>Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu</p>
<p>4.18. Dokuma tekniklerini kullanarak çeşitli çalışmalar yapar.</p>	<p>4.18.1. Kilim dokuma tekniği ile pano dokur. 4.18.2. Halı dokuma tekniği ile pano dokur. 4.18.3. Kilim dokuma teknikleriyle kilim dokur. 4.18.4. Halı dokuma teknikleriyle halı dokur.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>4.19. Çini boyama teknikleri ile yapılan çalışmalarda kullanılacak malzemelere tepki verir.</p>	<p>4.19.1. Çini mamule sözel/motor tepki verir. 4.19.2. Çini boyamada kullanılacak malzemelere sözel/motor tepki verir. 4.19.3. Çini sırlamada kullanılacak malzemelere sözel/motor tepki verir.</p>	<p>Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim</p>	<p>Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu</p>

<p>4.20. Çini boyama tekniğini kullanarak çeşitli çalışmalar yapar.*</p>	<p>4.20.1. Hazır çini mamul/kendi yaptığı mamul/hazır çini plaka/kendi yaptığı çini plaka üzerine kullanılacak motifi aktarır. 4.20.2. Aktardığı motifi çeşitli fırça ve boyalarla örneğe bağlı boyar. 4.20.3. Aktardığı motifi çeşitli fırça ve boyalarla özgün boyar. 4.20.4. Boyadığı mamulleri şeffaf sırla sırlar.* 4.20.5. Hazır çini mamul/kendi yaptığı mamul/hazır çini plaka/kendi yaptığı çini plaka üzerine renkli sırla/sırlarla sırlar.*</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>4.21. Dikiş-nakış-işleme teknikleri ile yapılan çalışmalarda kullanılacak malzemelere/araç gereçlere tepki verir.</p>	<p>4.21.1. Etamin işlemede kullanılan malzemelere/araç gereçlere sözel/motor tepki verir. 4.21.2. Kanaviçe işlemede kullanılan malzemelere/araç gereçlere sözel/motor tepki verir.</p>	<p>Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim</p>	<p>Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu</p>
<p>4.22. Dikiş-nakış-işleme tekniklerini kullanarak çeşitli çalışmalar yapar.*</p>	<p>4.22.1. Örneğe bağlı etamin işleme çalışmaları yapar. 4.22.2. Özgün etamin işleme çalışmaları yapar. 4.22.3. Örneğe bağlı kanaviçe işleme çalışmaları yapar. 4.22.4. Özgün kanaviçe işleme çalışmaları yapar.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>4.23. Ahşap boyamada kullanılacak tekniklere/malzemelere/araç gereçlere tepki verir.</p>	<p>4.23.1. Ahşap malzemelere/araç gereçlere sözel/motor tepki verir. 4.23.2. Boya malzemelerine/araç gereçlerine sözel/motor tepki verir. 4.23.3. Boyama tekniklerine sözel/motor tepki verir.</p>	<p>Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim</p>	<p>Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu</p>

<p>4.24. Ahşap boyama tekniklerini kullanarak çeşitli çalışmalar yapar.</p>	<p>4.24.1. Boyama çalışmaları yapar. 4.24.2. Şablon kalıp kullanarak boyama çalışmaları yapar. 4.24.3. Dekupaj tekniğini kullanarak boyama çalışmaları yapar. 4.24.4. Transfer tekniğini kullanarak boyama çalışmaları yapar. 4.24.5. Karma teknik kullanarak boyama çalışmaları yapar.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>4.25. Hat yazı sanatı tekniği ile yapılan çalışmalarda kullanılacak malzemelere/araç gereçlere tepki verir.*</p>	<p>4.25.1. Şablon kalıplara sözel/motor tepki verir. 4.25.2. Hat yazı araç gereçlerine sözel/motor tepki verir. 4.25.3. Hat yazı boyamasında kullanılacak boya malzemelerine sözel/motor tepki verir.</p>	<p>Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim</p>	<p>Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu</p>
<p>4.26. Hat yazı sanatı tekniğini kullanarak hat yazılar yazar.*</p>	<p>4.26.1. Şablon kullanarak yazar. 4.26.2. Hat yazı araç gereçlerini kullanarak yazar. 4.26.3. Hat yazıyı boyar.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>

4.27. Özgün sanat çalışmaları yapar.	4.27.1. Kendi çizgilerini kullanarak motifler oluşturur. 4.27.2. Farklı malzemeleri/araç gereçleri kullanarak çalışmalar yapar. 4.27.3. Somut sözcüklerden esinlenerek çalışmalar yapar. 4.27.4. Soyut sözcüklerden esinlenerek çalışmalar yapar. 4.27.5. Farklı teknikleri kullanarak çalışmalar yapar.	Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)	Beceri Analizi Kayıt Formu Portfolyo
--------------------------------------	--	---	---

Çalışan sağlığı ve güvenliği açısından kimyasal içerikli yapıştırıcı gibi malzemeleri sınıf içi el sanatları çalışmalarında kullanmayınız. Bu malzemelerin kullanımının zorunlu olduğu çalışmalar olduğunda, öğrencilerin bu tür kimyasallara maruz kalmaması için gerekli önlemleri alınız ve işlemin yapıldığı ortamı mutlaka havalandırınız. Mümkünse bu tür işlemleri açık bir alanda, maske, eldiven gibi güvenlik önlemleri alarak yapınız.
El sanatları çalışmalarında kullanılacak kesici, delici araç gereçlerin seçiminde öğrenci özelliklerini dikkate alınız. Çalışmalar esnasında öğrencilerin yanında olunuz ve çalışma sonrasında araç gereçleri dolaplarda kilitli şekilde bulundurunuz.
4.1.-4.2.-4.3.-4.4. ve 4.5. hedeflerinde keçe ve yün kullanılan el sanatları çalışmalarında, malzemelerin seçiminde öğrenci özelliklerini ve sağlık durumlarını (alerjik ve solunum sistemi hastalıkları) dikkate alınız. Çalışma ortamında belirlenen kurallar için sekizinci öğrenme alanında 8.1. hedefine bakınız.
Makasla kesme çalışmalarında görmeyen öğrencilerin makası yeterleştirecekleri yeri ve nereye kadar keseceğini kabartılmış işaretlemlerle belirleyiniz. Kesilecek sınırları görmeye güçlük yaşayan görmeyen/az gören öğrenciler için sınırları hissedilebilir hâle getirerek (üç boyutlu kalem, hızlı kuruyan üç boyutlu boya, silikonla, ip yapıştırarak vb.) bağımsız kesmesini sağlayabilirsiniz.
4.2.-4.4.-4.5.-4.7.-4.22. ve 4.26. hedeflerinde aşamalı yardımla öğretim yöntemi kullanılırken kontrol edici ipucu olarak “model olma” ipucunu kullanınız. Görmeyen öğrenciler için model olma ipucunda el el altında yardım tekniğini (öğretmenin eli öğrencinin elinin altında) kullanabilirsiniz. Böylece görmeyen öğrenciler sizin ne yaptığınızı ellerinize dokunarak anlayabilirler.
4.2. hedefinde 4.2.1. hedef davranışı için görmeyen/az gören öğrenciler motifi şablon kullanarak keçe üzerine aktardıktan sonra, öğrencileriniz için bu motifleri hissedilebilir hâle getiriniz.
4.2. hedefinde 4.2.3. hedef davranışı için örneğin görmeyen öğrenciler için kesilen motifin üzerine deliğe delikler oluşturduktan sonra kalın iğne, kürdan vb. materyale kalın bir ip bağlayın ve iki şablonun birbiriyle birleştirilmesini sağlayınız.
4.4. hedefinde 4.4.1.-4.4.2. hedef davranışları için görmeyen öğrencileriniz için renkli keçeleri tanıtırken, daha öncesinde kullandığınız renk sembollerini kullanabilirsiniz.
4.5. hedefinde 4.5.2. hedef davranışı için görmeyen öğrencileriniz motiflerini oluşturmadan önce, motiflerini hazırlamaları için hissedilebilir materyaller kullanabilirsiniz.
4.7. hedefinde 4.7.2. hedef davranışı için görmesini işlevsel olarak kullanan az gören öğrencilerle deri kesme çalışmalarını fiziksel yardımla yapınız. Görmeyen ve görmesini işlevsel olarak kullanamayan az gören öğrenciler için materyali kesilmiş olarak hazır veriniz.
4.8. hedefinde 4.8.4. hedef davranışı için görmeyen öğrencilere tekniklerin detayını açıklayınız. Ebru teknikleri hakkında teorik bilgi edinmesini sağlayınız.
4.9. hedefinde görmeyen öğrenciler ebru sanatı ile imgesel ve algısal bir bağlantı kuramıyor olsa bile tam fiziksel yardımla bu çalışmaları yaparak yaşantısal kazanımlar edinmesini sağlayınız.

AÇIKLAMALAR

4.13. hedefinde görmeyen ve ek yetersizliği olan öğrencileriniz için tehlikeli olabileceğinden maket bıçağı vb. haricinde bir kesme aracı tercih ediniz.
4.13. hedefinde 4.13.4. hedef davranışı için kesme-katlama çalışması için “Quiling” tekniği ile “Origami” tekniğinin uygulamalarına bakabilirsiniz.
4.14. hedefinde 4.14.1. hedef davranışı için görmeyen öğrencilerinizin örnek kâğıt kesme ve katlama çalışmalarını dokunarak incelemesini sağlayınız. Katlama çalışmalarını katlanmış hâlde öğrenciye veriniz. Katları açarak nasıl yapıldığını dokunarak incelemesini sağlayınız.
4.20. hedefinde 4.20.4. ve 4.20.5. hedef davranışları için bu hedef davranışlarda sırta sırlama işlemi temas ve solunum için tehlike arz edebileceğinden öğretmen tarafından yapılmasını sağlayınız.
4.22. hedefinde az gören öğrenciler için dikiş-nakiş-işleme tekniklerini kullanarak yapılan çalışmalar sırasında şekil-zemin zıtlığının yüksek olmasına dikkat ediniz. Az gören öğrencilerin ışıklı büyüteçler kullanmalarını sağlayabilirsiniz. Görmeyen öğrenciler için daha büyük ve kalın malzemeler (kalın ip, kalın iğne gibi) seçiniz.
4.25. hedefinde görmeyen öğrencilere tekniklerin detayını açıklayınız. Hat yazı tekniği hakkında teorik bilgi edinmesini sağlayınız.
4.26. hedefinde görmeyen öğrenciler hat yazı ile imgesel ve algısal bir bağlantı kuramıyor olsa bile tam fiziksel yardımla bu çalışmalarını yaparak yaşantısal kazanımlar edinmesini sağlayınız. Hat yazıyı pleksi kalınlığında bir malzemeye kopyalayarak yazının olduğu kısımları kesiniz. Hat yazının şeklini anlayabilmesi için bu kestiğiniz boşlukları boyamasını sağlayabilirsiniz. Böylece hat yazı hakkında bir imge oluşturmasını sağlayabilirsiniz.

5. VIDEO - FOTOĞRAF UYGULAMALARI

Hedef	Hedef Davranışlar	Öğretim Yöntem, Teknik ve Stratejileri	Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
5.1. Fotoğrafta-videoda kullanılan araç gereçlere tepki verir.*	5.1.1. Fotoğraf çekimi yapılabilecek araç gereçlere sözel/motor tepki verir. 5.1.2. Video çekimi yapılabilecek araç gereçlere sözel/motor tepki verir. 5.1.3. Fotoğraf çekimi yapılabilecek araç gereçlerin çıkardığı seslere sözel/motor tepki verir. 5.1.4. Video çekimi yapılabilecek araç gereçlerin çıkardığı seslere sözel/motor tepki verir.	Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim	Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu
5.2. Dijital fotoğraf makinesinin/video kameranın ekipmanlarına/bölgülerine tepki verir.*	5.2.1. Fotoğraf makinesinin açma kapama düğmesine sözel/motor tepki verir. 5.2.2. Fotoğraf makinesinin otomatik ayar düğmesine sözel/motor tepki verir. 5.2.3. Fotoğraf makinesinin deklanşör düğmesine sözel/motor tepki verir. 5.2.4. Fotoğraf makinesinin ekranına sözel/motor tepki verir. 5.2.5. Fotoğraf makinesinin odak ayar düğmesine sözel/motor tepki verir. 5.2.6. Fotoğraf makinelerindeki/video kameralardaki flaşa sözel/motor tepki verir. 5.2.7. Fotoğraf makinelerinin/video kameraların kumandalarına sözel/motor tepki verir. 5.2.8. Fotoğraf makinelerinin/video kameraların sabitleyicilerine sözel/motor tepki verir.*	Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim	Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu
5.3. Fotoğraf/video çekiminde ışığın temel özelliklerine tepki verir.*	5.3.1. Işık yönüne sözel/motor tepki verir.* 5.3.2. Işık düzeyine sözel/motor tepki verir.* 5.3.3. Işığa göre fotoğrafı/videoyu çekecek kişinin durması gereken yere sözel/motor tepki verir.* 5.3.4. Kameraya çekecek kişinin ışığı dikkate alarak durması gereken yere sözel/motor tepki verir.*	Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim	Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu

<p>5.4. Fotoğraf/video çekimi öncesi hazırlık yapar.*</p>	<p>5.4.1. Makinenin/ekipmanların temizliğini yapar.* 5.4.2. Makineyi/ekipmanları kullanıma hazır hâle getirir. 5.4.3. Mekânı, konuya uygun hâle getirir. 5.4.4. Fotoğraf/video çekim tekniğini seçer.* 5.4.5. Fotoğraf/video konusunu seçer.*</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>5.5. Fotoğraf makinesini kullanarak fotoğraf çeker.*</p>	<p>5.5.1. Fotoğraf makinesini açar. 5.5.2. Fotoğraf makinesinin ayar düğmesini otomatikçe getirir. 5.5.3. Işık yönüne dikkat ederek duruş yerini belirler. 5.5.4. Çekeceği objenin odak/netlik ayarını yapar.* 5.5.5. Çekilecek objeyi uygun kadrage ayarlar. 5.5.6. Fotoğraf makinesini sabit tutar. 5.5.7. Deklanşöre basarak fotoğraf çekimini yapar.*</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>5.6. Video kamera kullanarak video kaydı yapar.*</p>	<p>5.6.1. Makineyi video kamera konumuna getirir. 5.6.2. Işık yönüne dikkat ederek duruş yerini belirler. 5.6.3. Çekeceği objenin odak/netlik ayarını yapar.* 5.6.4. Çekilecek objeyi uygun kadrage ayarlar. 5.6.5. Video kayıt düğmesine basarak kaydı başlatır. 5.6.6. Video ekranındaki süre sayacından kayıt yapılıp yapılmadığını kontrol eder. 5.6.7. Kaydı başlattığı düğmeye tekrar basarak kaydı durdurur.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>

<p>5.7. Fotoğrafın/video-nun konusuna/kompozisyonuna tepki verir.*</p>	<p>5.7.1. Açık/kapalı kompozisyona sözel/motor tepki verir.* 5.7.2. Dikey/yatay/çapraz ve diyagonal kompozisyon düzenine sözel/motor tepki verir.* 5.7.3. Ölü doğa/portre/iç mekân/dış mekân/manzara/doğal yaşam konularına sözel/motor tepki verir.* 5.7.4. Perspektife sözel/motor tepki verir.*</p>	<p>Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim</p>	<p>Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu</p>
<p>5.8. Dijital fotoğraf makinesinin/video kameranın temizlik ve bakımını yapar.*</p>	<p>5.8.1. Çekimden önce/sonra “uygun bir temizlik bezi” ile lens camını temizler.* 5.8.2. Çekim sonrasında lens kapağını kapatır. 5.8.3. Çekim sonrasında bataryayı yerine koyar. 5.8.4. Biten bataryayı şarj eder.* 5.8.5. Çekim sonrasında makineyi çantasına koyar.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>5.9. Fotoğrafların/videoların baskısını/arşivlemesini yapar.*</p>	<p>5.9.1. Çektiği fotoğrafları/videoları depolamak istediği dijital ortama aktarır. 5.9.2. Fotoğraf yazıcısından çıktı alır. 5.9.3. Videoyu harici belleğe/CD'ye/DVD'ye kaydeder. 5.9.4. Beğendiği fotoğraflar/videolar ile arşiv oluşturur.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu Portfolyo</p>

5.1. ve 5.2. hedeflerinde “fotoğraf makineleri ve video kameralar” ifadesi ile fotoğraf makinesi, cep telefonu, tablet, notebook, aksiyon kamera, video kamera gibi cihazlar anlatılmak istenmektedir.
5.2. hedefinde 5.2.8. hedef davranışı için “fotoğraf makineleri ve video kameraların sabitleyicileri” ifadesi ile üç ayak (tripod), tek ayak (monopod), video kamera ve fotoğraf makinesi boyun askıları gibi aparatlar anlatılmak istenmektedir.
5.2. hedefinde ekipmanlar ifadesi ile pil, hafıza kartı, ışıklar, tripod, monopod, mikrofon, kulaklık ve bunların montajının yapılması anlatılmak istenmektedir.
5.3. hedefinde 5.3.1. hedef davranışını ışığı görebilen ve ışık algısı olan öğrencilerle çalışınız.
5.3. hedefinde 5.3.2. hedef davranışını görmesini işlevsel olarak kullanabilen az gören öğrencilerle çalışınız.
5.3. hedefinde 5.3.3. ve 5.3.4. hedef davranışları için görmeyen öğrencilerin bu hedef davranışın sadece teorik bilgisine sahip olmasını sağlayınız.
5.4.- 5.5.- 5.6.- 5.8. ve 5.9. hedeflerinde aşamalı yardımla öğretim yöntemi kullanılırken kontrol edici ipucu olarak “model olma” ipucunu kullanınız. Görmeyen öğrenciler için model olma ipucunda “el el altında yardım” tekniğini (öğretmenin eli öğrencinin elinin altında) kullanabilirsiniz. Böylece görmeyen öğrenciler sizin ne yaptığınızı ellerinize dokunarak anlayabilirler.
5.4. hedefinde 5.4.1. ve 5.8.1. hedef davranışı için “uygun bir temizlik bezi” ifadesi ile lens camını çizmeyecek, yumuşak dokulu, nemli, hassas cam silme bezi gibi temizlik malzemeleri anlatılmak istenmiştir. Toz bulduran bezlerin lens camlarının temizliğinde lensin çizilmesine neden olabileceğini göz önünde bulundurunuz. Lens camı temizliği öncesinde tüm öğrencileri lens camının hassasiyeti konusunda uyarınız. Motor sınırlılıkları olan öğrencilere lens temizliği sırasında yardımcı olunuz.
5.4. hedefinde 5.4.4. hedef davranışı için “fotoğraf/video çekim tekniğini” ifadesi ile otomatik, manuel/el ile yakın çekim, uzak çekim, siyah beyaz, renkli çekim türleri anlatılmak istenmektedir. Bu hedef davranışı çalışırken görmeyen öğrenciler için ekran okuyucu programların yüklü olduğu cep telefonlarını kullanınız.
5.4. hedefinde 5.4.5. hedef davranışı için kapalı alanda fotoğraf konusu seçiminde görmeyen öğrencilerin fotoğrafa konu olan kişi ve objeleri incelemesini sağlayınız. Bunlar hakkında sözel betimlemelerle bilgi veriniz. Örneğin bir odanın çekimi yapılacaksa öğrencinin odayı saat yönünde gezmesini sağlayarak bilgi veriniz.
5.5. ve 5.6. hedeflerinde görmeyen öğrenci kişi fotoğrafı/videoyu çekeceği zaman, fotoğrafı/videoyu çekilecek kişi seslenerek ya da saat yönü söyleyerek öğrenciyi yönlendirebilir.
5.5. hedefinde 5.5.4. hedef davranışı için “Çekeceği objenin odak/netlik ayarını yapar.” ifadesi ile fotoğraf makinelerinde deklanşöre yarım basarak çekmek istediği obje ya da konuya ilişkin netlik sağlamanın yapılması anlatılmak istenmektedir.
5.5. hedefinde 5.5.7. hedef davranışı için “Deklanşöre basarak fotoğraf çekimini yapar.” ifadesi ile fotoğraf makinesinin deklanşörüne basarak iki saniye kadar parmağını deklanşörün üzerinde basılı tuttuktan sonra deklanşör düğmesini bırakması anlatılmak istenmektedir.
5.5.4. ve 5.6.3. hedef davranışları için görmeyen öğrencilere yönelik otomatik ayarları kullanınız.
5.5.5. ve 5.6.4. hedef davranışları için görmeyen öğrencilerin kadraj ayarı yapabilmeleri için ekran okuyucu program kullanınız.
5.7. hedefinde fotoğraf ve videolarda görmeyen öğrenciler için kompozisyonu sesli olarak betimleyiniz. Bu betimlemeler sonrasında öğrenciden tepki vermesini bekleyiniz. Sesli betimlemeler için özel eğitim öğretmeninden destek alınız.
5.7. hedefinde 5.7.1. hedef davranışı için kompozisyon başlığı altında yer alan “açık kompozisyon” ifadesi ile kompozisyonda yer alan nesne gibi yapıların kadrajın dışına taşması, “kapalı kompozisyon” ifadesi ile ise kompozisyonda yer alan nesne gibi yapıların kadrajın merkezinde olması anlatılmak istenmektedir.
5.7. hedefinde 5.7.2. hedef davranışı için “dikey, yatay, çapraz ve diyagonal kompozisyon düzeni” ifadeleri ile kompozisyonun düzenleme şekli anlatılmak istenmektedir.

5.7. hedefinde 5.7.3. hedef davranışı için “konu” ifadesi ile ölü doğa, portre, iç mekân, dış mekân, manzara, doğal yaşam gibi konuların fotoğraf/video çekimlerinde kullanılması anlatılmak istenmektedir.

5.7. hedefinde 5.7.4. hedef davranışı için “perspektif” ifadesi ile fotoğraftaki derinlik algısı anlatılmak istenmektedir.

5.8. hedefinde 5.8.4. hedef davranışı için görmeyen öğrencinin bataryanın şarj olduğunu anlayabilmesi amacıyla şarj süresi kadar saat alarmı kurmasını kazandırabilirsiniz.

6. TASARIMA DAYALI UYGULAMALAR

Hedef	Hedef Davranışlar	Öğretim Yöntem, Teknik ve Stratejileri	Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
6.1. Boyama tekniklerinde kullanılacak malzemeye tepki verir.	6.1.1. Pamuk-ipek giysilere/aksesuarlara/mefruşatlara sözel/motor tepki verir. 6.1.2. Ahşap/cam/seramik ürünlere sözel/motor tepki verir.	Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim	Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu
6.2. Boyama tekniklerini kullanarak tasarımlar yapar.*	6.2.1. Özgün tasarımın eskizini bir kâğıt üzerine yapar. 6.2.2. Tişört, pantolon, ceket, yelek, etek gibi kıyafetler üzerine tasarımlar yapar. 6.2.3. Fular, şal, çanta, ayakkabı, şapka, eldiven gibi aksesuarlar üzerine tasarımlar yapar. 6.2.4. Peçete, masa örtüsü, yastık kılıfı, kırlent, havlu üzerine tasarımlar yapar. 6.2.5. Ahşap/cam/duvar/seramik ürünler üzerine tasarımlar yapar.	Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)	Beceri Analizi Kayıt Formu
6.3. Baskı tekniklerinde kullanılacak yüzeye/malzeme ve araç gereçlere tepki verir.	6.3.1. Baskı yüzeyine sözel/motor tepki verir. 6.3.2. Malzeme ve araç gereçlere sözel/motor tepki verir.	Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim	Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu

<p>6.4. Baskı tekniklerini kullanarak tasarımlar yapar.*</p>	<p>6.4.1. Özgün tasarımın eskizini bir kâğıt üzerine yapar. 6.4.2. Tişört, pantolon, ceket, yelek, etek gibi kıyafetler üzerine tasarımlar yapar. 6.4.3. Fular, şal, çanta, ayakkabı, şapka, eldiven gibi aksesuarlar üzerine tasarımlar yapar. 6.4.4. Peçete, masa örtüsü, yastık kılıfı, kırlent, havlu üzerine tasarımlar yapar. 6.4.5. Ahşap/cam/duvar/seramik ürünler üzerine tasarımlar yapar.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>6.5. Modelaj tekniklerinde kullanılacak yüzeye/malzemeye/araç gereçlere tepki verir.</p>	<p>6.5.1. Yüzeye sözel/motor tepki verir. 6.5.2. Süslemelere/doğal ve yapay malzemelere sözel/motor tepki verir. 6.5.3. Takı/ahşap ve duvar çalışmalarında kullanılan araç gereçlere sözel motor tepki verir.</p>	<p>Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim</p>	<p>Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu</p>
<p>6.6. Modelaj tekniklerini kullanarak tasarımlar yapar.*</p>	<p>6.6.1. Özgün tasarımın eskizini bir kâğıt üzerine yapar. 6.6.2. Tişört, pantolon, ceket, yelek, etek gibi kıyafetler üzerine tasarımlar yapar. 6.6.3. Fular, şal, çanta, ayakkabı, şapka, eldiven gibi aksesuarlar üzerine tasarımlar yapar. 6.6.4. Peçete, masa örtüsü, yastık kılıfı, kırlent, havlu üzerine tasarımlar yapar. 6.6.5. Ahşap/cam/duvar/seramik malzemeleri kullanarak tasarımlar yapar.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>6.7. Dokuma ve örme tekniklerinde kullanılacak malzeme ve araç gereçlere tepki verir.</p>	<p>6.7.1. Araç gereçlere sözel/motor tepki verir. 6.7.2. Dokuma malzemelerine sözel/motor tepki verir. 6.7.3. Örme malzemelerine sözel/motor tepki verir.</p>	<p>Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim</p>	<p>Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu</p>

<p>6.8. Dokuma ve örme tekniklerini kullanarak tasarımlar yapar.</p>	<p>6.8.1. Hırka, cepken, yelek gibi kıyafetler yapar. 6.8.2. Çanta, cüzdan, patik, şapka, çorap gibi aksesuarlar yapar. 6.8.3. Halı, kilim çalışmaları yapar.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelleri Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>6.9. Özgün sanat çalışmaları yapar.</p>	<p>6.9.1. Kendisine verilen malzemeleri/araç gereçleri kullanarak tasarım yapar. 6.9.2. Kendi çizgilerini/renklerini/karakterlerini/tasvirlerini kullanarak tasarım yapar. 6.9.3. Somut sözcüklerden esinlenerek tasarım yapar. 6.9.4. Soyut sözcüklerden esinlenerek tasarım yapar. 6.9.5. Kendi seçtiği malzemeleri/araç gereçleri kullanarak tasarım yapar.</p>	<p>Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelleri Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu Portfolyo</p>

“Tasarım” ifadesi ile farklı teknik, malzeme, araç gereç içeren uygulamaya dayalı öğrenme alanlarını kapsayan geniş bir alan anlatılmak istenmektedir. Tasarım alanında gerçekleştirilen çalışmalarda, görsel sanatların diğer öğrenme alanlarının kaynaştırılmasına/birleştirilmesine özen gösteriniz.

AÇIKLAMALAR

Çalışma sırasında tehlikeli olabilecek uygulamalar için çalışma ortamında belirlenen kuralların yer aldığı sekizinci öğrenme alanında 8.1. hedefine bakınız.

Tasarım alanında gerçekleştirilen çalışmalarda, diğer derslerdeki öğrenme alanları ile bağlantılı etkileşime dayalı uygulamalı bir çalışma yapısı oluşturabilirsiniz.

Tasarım alanında yapılan her türlü çalışmada özgünlük ve yaratıcılığa en üst düzeyde fırsat verildiğini göz önünde bulundurunuz.

Tasarım alanında, daha önceden çalışılan öğrenme alanlarıyla ilişkili belirtilen uyarlamaları bu öğrenme alanında da dikkate alınız.

6.2.- 6.4. ve 6.6. hedeflerinde görmeyen öğrenciler için yaptıkları özgün tasarımı şablon hâline getirerek kıyafet/aksesuar vb. yüzeyler üzerine aktarmalarına destek olunuz.

6.2. ve 6.6. hedeflerinde aşamalı yardımla öğretim yöntemi kullanılırken kontrol edici ipucu olarak “model olma” ipucunu kullanınız. Görmeyen öğrenciler için model olma ipucunda “el el altında yardım” tekniğini (öğretmenin eli öğrencinin elinin altında) kullanabilirsiniz. Böylece görmeyen öğrenciler sizin ne yaptığınızı ellerinize dokunarak anlayabilirler.

7. SANATSAL ALGI VE ELEŞTİRİ

Hedef	Hedef Davranışlar	Öğretim Yöntem, Teknik ve Stratejileri	Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
7.1. Görsel sanatlar çalışmalarını alanına göre ayırt eder.*	7.1.1. İki boyutlu çalışmaları ayırt eder. 7.1.2. Üç boyutlu çalışmaları ayırt eder. 7.1.3. Mimariye dayalı çalışmaları ayırt eder. 7.1.4. El sanatları çalışmalarını ayırt eder. 7.1.5. Video-fotoğraf çalışmalarını ayırt eder. 7.1.6. Tasarıma dayalı çalışmaları ayırt eder.	Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)	Beceri Analizi Kayıt Formu
7.2. Görsel sanat okuması yapar.*	7.2.1. Çalışmadaki canlı/cansız varlıklara sözel/motor tepki verir. 7.2.2. Çalışmada kullanılan renklere/şekillere/biçimlere/dokulara sözel/motor tepki verir. 7.2.3. Çalışmada kullanılan sembollere sözel/motor tepki verir. 7.2.4. Çalışmada yer alan konu/temaya sözel/motor tepki verir. 7.2.5. Çalışmada kullanılan mekâna sözel/motor tepki verir.	Ayrık Denemelerle Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Eş Zamanlı İpucuyla Öğretim Sabit Bekleme Süreli Öğretim Etkinlik Temelli Öğretim	Davranış Kayıt Formu Ayrık Deneme Kayıt Formu
7.3. Sanat çalışmasına ilişkin duygu ve düşüncelerini ifade eder.	7.3.1. Sanat çalışmasında kullanılan öğelere ilişkin beğendiklerini/beğenmediklerini jestleriyle/mimikleriyle/sözleriyle ifade eder. 7.3.2. Sanat çalışmasında ele alınan konu ve temaya yönelik beğendiklerini/beğenmediklerini jestleriyle/mimikleriyle/sözleriyle ifade eder. 7.3.3. Sanat çalışmasıyla ilgili olumlu/olumsuz eleştirilerini söyler.	Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Temelli Öğretim	Beceri Analizi Kayıt Formu

7.1. hedefinde öncelikle öğrencilerin, görsel sanatlar öğrenme alanlarıyla ilgili aynı grupta olan çalışmalarını eşleştirmelerini, sonra ayırt etmelerini isteyiniz. Öğrencilerin görsel sanatlar öğrenme alanlarıyla ilgili çalışmalarını eşlerken veya ayırt ederken hangi noktalara dikkat etmeleri gerektiği konusunda onlara rehberlik ediniz.

7.1. hedefinde görsel sanatlar okuması yaparken öğrencilerin bildiği/öğrendiği nesnelere, figürleri, canlıları öncelikli olarak tercih ediniz. Aynı zamanda sosyal alanlar içerisinde bulunan tuvalet işaretleri ve simgeleri, acil durum uyarı levhaları gibi işaret ve simgeleri yansıtan görsel sanatlar çalışmalarını oluşturarak bu alanların öğretim ve genellemesini bu noktada yapabilirsiniz.

7.1. hedefinde öğrencilerin görsel sanatlar çalışmalarına ilişkin duygu ve düşüncelerini almadan önce, kendilerinin çeşitli duygu ve düşüncelerini yansıtmaları çalışmalar yapmalarına olanak sağlayınız. Daha sonra aktardıkları duygu ve/veya düşünceleri yansıtan başka çalışmalardaki görsel ifadeleri göstererek konuyla ilgili farkındalıklarının oluşmasına ve konuyu somutlaştırmalarına yardımcı olunuz.

7.2. hedefinde görmeyen öğrencileriniz için dokunsal olarak kabartılmış modelleri ya da sesli betimlemeleri kullanarak görsel sanat okuması çalışmalarını destekleyiniz.

8. SANATSAL-TOPLUMSAL KÜLTÜRLENME

Hedef	Hedef Davranışlar	Öğretim Yöntem, Teknik ve Stratejileri	Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
8.1. Çalışma ortamlarında belirlenen kurallara uyar.	<p>8.1.1. Önlük/çalışma kıyafeti giyer.</p> <p>8.1.2. Malzemelerinin kullanımına yönelik kurallara uyar.</p> <p>8.1.3. Araç gereçlerin kullanımına yönelik kurallara uyar.</p> <p>8.1.4. Düzene ilişkin kurallara uyar.</p> <p>8.1.5. Çalışma ve güvenlik önlemleriyle ilgili kurallara uyar.</p> <p>8.1.6. Çalışma esnasında kişisel mesafe kurallarına uyar.</p>	<p>Dönüştürülebilir Sembol Pekiştirme Sistemi</p> <p>Kendini İzleme Stratejileri</p> <p>Aşamalı Yardımla Öğretim</p> <p>İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim</p> <p>Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p> <p>Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p> <p>Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p> <p>Rol Oynama Tekniği</p>	Beceri Analizi Kayıt Formu
8.2. Çalışma ortamlarında temizlik kurallarına uyar.	<p>8.2.1. Araç gereçlerin temizliği ve bakımıyla ilgili kurallara uyar.</p> <p>8.2.2. Çalışma alanı ile ilgili temizlik kurallarına uyar.</p> <p>8.2.3. Kişisel temizlik kurallarına uyar.</p>	<p>Dönüştürülebilir Sembol Pekiştirme Sistemi</p> <p>Kendini İzleme Stratejileri</p> <p>Aşamalı Yardımla Öğretim</p> <p>İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim</p> <p>Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p> <p>Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p> <p>Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	Beceri Analizi Kayıt Formu
8.3. Çalışmaların konulduğu ve sergilenildiği alanlara yönelik kurallara uyar.*	<p>8.3.1. Çalışmaları sergi kurallarına göre izler.</p> <p>8.3.2. Çalışmalara sergi kurallarına göre dokunur.</p> <p>8.3.3. Çalışmaları sergi kurallarına göre inceler.</p> <p>8.3.4. Çalışmaları sergi kurallarına göre uzaktan gezer.</p> <p>8.3.5. Çalışmaları sergi kurallarına göre uzaktan inceler.*</p>	<p>Dönüştürülebilir Sembol Pekiştirme Sistemi</p> <p>Kendini İzleme Stratejileri</p> <p>Aşamalı Yardımla Öğretim</p> <p>İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim</p> <p>Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p> <p>Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p> <p>Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p> <p>Rol Oynama Tekniği</p> <p>Etkinlik Temelli Öğretim</p>	Beceri Analizi Kayıt Formu

<p>8.4. Ören yerleri, tarihi mekânlar, müzeler ve sergi salonları gibi alanlara yönelik kurallara uyar.*</p>	<p>8.4.1. Alana geldiğinde sıraya girerek bilet alır. 8.4.2. Biletini göstererek kapıdan geçer. 8.4.3. Alanı ziyaretçiler için belirlenen güzergâhı takip ederek gezer. 8.4.4. Güzergâhı takip ederken rehberi/sesli rehber cihazını dinler. 8.4.5. Güzergâhı takip ederken sessiz olur. 8.4.6. Güzergâhı takip ederken alçak ses tonuyla konuşur. 8.4.7. Eserleri belirlenen mesafeye uyararak inceler. 8.4.8. Eserleri belirlenen mesafeye uyararak izler. 8.4.9. Alandaki uyarı levhalarına/takip çizelgeleri-ne/ikaz ve uyarı işaretlerine uygun davranır. 8.4.10. Alanı gezerken düzen/temizlik/hijyen kurallarına uyar. 8.4.11. Gezi sonrası toplanma kurallarına uyar.</p>	<p>Dönüştürülebilir Sembol Pekıştirme Sistemi Kendini İzleme Stratejileri Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Video Modelle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Video İpucuyla Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Rol Oynama Tekniği</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>8.5. Yaptığı çalışmaları paylaşmaktan zevk alır.</p>	<p>8.5.1. Yaptığı çalışmaları öğretmenine, arkadaşlarına, ailesine veya yakınlarına göstermekten zevk alır. 8.5.2. Yaptığı çalışmaları sınıfta sergilemekten zevk alır. 8.5.3. Yaptığı çalışmaları okulda sergilemekten zevk alır. 8.5.4. Yaptığı çalışmaları sergi salonlarında/galerilerde/organizasyonlarda sergilemekten zevk alır. 8.5.5. Yaptığı çalışmaları sevdiği kişilere hediye etmekten zevk alır. 8.5.6. Yaptığı çalışmaların ürünlerini kullanmaktan zevk alır.</p>	<p>Dönüştürülebilir Sembol Pekıştirme Sistemi Kendini İzleme Stratejileri Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için) Etkinlik Temelli Öğretim</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>8.6. Sanatla ilgili programları/yayınları/ haberleri takip eder.</p>	<p>8.6.1. Sanatsal organizasyonları takip eder. 8.6.2. Süreli sanatsal yayınları takip eder. 8.6.3. Sanat kitaplarını takip eder. 8.6.4. Sanatsal katalogları takip eder. 8.6.5. Sanatla ilgili programları görsel/yazılı medyadan takip eder. 8.6.6. Sanatla ilgili haberleri görsel/yazılı medyadan takip eder.</p>	<p>Dönüştürülebilir Sembol Pekıştirme Sistemi Kendini İzleme Stratejileri Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu</p>
<p>8.7. Yaptığı çalışmalarla sergilere/yarışmalara gönüllü olarak katılır.</p>	<p>8.7.1. Sanatsal çalışmalarla ilgili çevresindeki yarışma/sergi duyurularını fark eder. 8.7.2. Yarışmalara/sergilere yönelik sanatsal çalışmalar yapar. 8.7.3. Yaptığı çalışmalarla sergilere/yarışmalara katılır.</p>	<p>Dönüştürülebilir Sembol Pekıştirme Sistemi Kendini İzleme Stratejileri Aşamalı Yardımla Öğretim İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim (Az Gören Öğrenciler için)</p>	<p>Beceri Analizi Kayıt Formu Portfolyo</p>

Öğrencilerin kendisinin veya arkadaşlarının yapmış olduğu sanat çalışmaları dışında, profesyonel sanatçıların da yapmış olduğu sanat eserleri ile etkileşime geçmelerini sağlayacak imkânların oluşmasına fırsat veriniz.

Öğrencilerin sanatsal çalışmalarından oluşan sergilerin düzenlenmesinde, eserlerin paspartularının, çerçevelerinin yapılması, eserlerin duvara asılması, sergi davetiyelerinin yapılması, sergi afişinin yapılması ve serginin duyurusunun yapılmasında öğrencilere görev ve sorumluluk veriniz.

Sergi salonları, müzeler, ören yerleri gibi mekânlara yapılacak gezilerde nereye öncelikli olarak gidilmesi gerektiğini öğrencileriniz, öğrenci velileriniz, meslektaşlarınız ve yöneticileriniz ile belirleyiniz.

Her sanatsal mekân ziyareti için ayrı bir program hazırlayınız ve derslerde öğrencilerinizi bu hususla ilgili motive ediniz. Gezinin öncesinde/gezi anında/gezi sonrasında öğrencilere sosyal hayat dersi ile uyumlu bir şekilde kuralları hatırlatınız.

Gezi esnasında oluşabilecek herhangi bir kaybolma anı için mutlaka bir toplanma alanı belirleyiniz. Öğrencilere bu toplanma alanını gezi öncesinde ifade edip gösteriniz. Gerekirse belirlenen toplanma alanına ayaklı bir afiş veya poster koyarak toplanma alanını bir görsel ile somutlaştırınız.

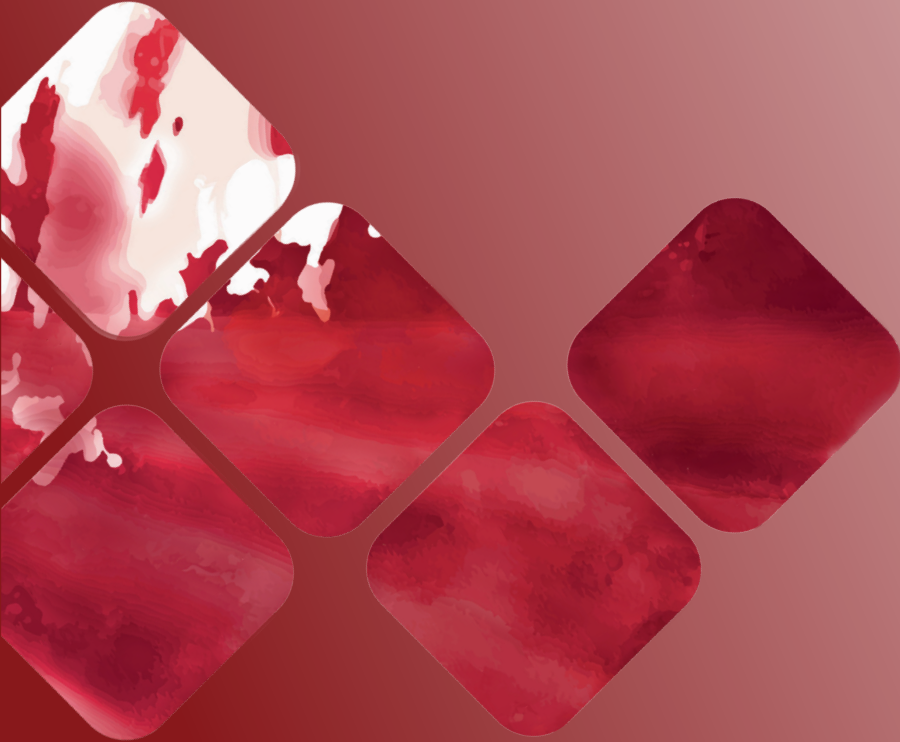
Geziler planlanırken en az iki öğretmen/yetişkin gözetiminde yapılmasını planlayınız. Mümkünse her bir görmeyen/az gören öğrencinin sergiyi rehber eşliğinde gezmesini sağlayınız. Eğer bu mümkün değilse gezi sırasında görmeyen öğrencilerin el ele tutuşarak ya da tek ellerini öndeki arkadaşının omzuna atarak bir sıra hâlinde hareket etmelerini sağlayabilirsiniz. Öğretmenler/ yetişkinler olarak sıranın başında ve sonunda bulunabilirsiniz ve gezi sırasında öğrenciler ile ilgilenebilirsiniz.

8.3. hedefinde 8.3.5. hedef davranışı için az gören öğrencilerin yardımcı teknoloji araçlarını (ışık, büyüteç gibi) kullanmalarını sağlayınız.

Görmeyen öğrenciler için de gerektiğinde sergilenen çalışmaların kabartılmış modelleri ya da sesli betimlemelerle erişilebilirlik sağlayınız.

8.4. hedefinde yapılacak geziden önce yetkililere görmeyen öğrencilerin geleceği konusunda bilgi veriniz. Gerekli ortam düzenlemelerinin imkânlar dahilinde yapılmasını sağlayınız. Örneğin ışıklandırma sisteminin maksimum düzeyde kullanılması ve/veya gezi gününün alana az ziyaretçi kabul edilmesi gibi. Yetkililerle konuşarak sergi alanındaki hangi eserlerin dokunularak incelenebileceğini kararlaştırınız. Sergi alanında hangi sanat eserine dokunularak inceleme yapılacağı, hangi sanat eserinin dokunulmadan uzaktan incelenebileceği konusunu gezi öncesinde öğretmenler, yetişkinler ve öğrencilerinizle paylaşarak bilgilendirme yapınız.

Görmeyen/Az Gören
Öğrenciler için
Görsel Sanatlar Dersine
Yönelik Örnek
Ders Planları

GÖRMEYEN/AZ GÖREN ÖĞRENCİLER İÇİN GÖRSEL SANATLAR DERSİNE YÖNELİK ÖRNEK DERS PLANLARI

Aşağıdaki tabloda ders planı hazırlanan hedef ve hedef davranışlara yönelik bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 7. Ders Planı Örnekleri Özet Tablosu

Öğretim Planı	Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar
Plan 1	1. İki Boyutlu Uygulamalar	1.8. Renklere tepki verir.	1.8.1. Ana renklere sözel/motor tepki verir. 1.8.2. Ara renklere sözel/motor tepki verir. 1.8.3. Nötr renklere sözel/motor tepki verir. 1.8.4. Zıt renklere sözel/motor tepki verir. 1.8.5. Sıcak renklere sözel/motor tepki verir. 1.8.6. Soğuk renklere sözel/motor tepki verir.
Plan 2	3. Mimariye Dayalı Uygulamalar	3.4. Cam boyama tekniğini kullanarak vitray çalışmaları yapar.	3.4.1. Hazır motifi cama aktarır. 3.4.2. Yaptığı özgün motifi cama aktarır. 3.4.3. Aktardığı motifi kontur kalemı/fırça/gazlı kalem/asetat kalemı kullanarak belirgin hâle getirir. 3.4.4. Aktardığı motifin parçalarını cam boyasına uygun tekniklerle renklendirir.
Plan 3	4. El Sanatları Uygulamaları	4.26. Hat yazı sanatı tekniğini kullanarak hat yazılar yazar.	4.26.1. Şablon kullanarak yazar.
Plan 4	5. Video-Fotoğraf Uygulamaları	5.5. Fotoğraf makinesini kullanarak fotoğraf çeker.	5.5.1. Fotoğraf makinesini açar. 5.5.2. Fotoğraf makinesinin ayar düğmesini otomatikte getirir. 5.5.3. Işık yönüne dikkat ederek duruş yerini belirler. 5.5.4. Çekeceği objenin odak/netlik ayarını yapar. 5.5.5. Çekilecek objeyi uygun kadraja ayarlar. 5.5.6. Fotoğraf makinesini sabit tutar. 5.5.7. Deklanşöre basarak fotoğraf çekimini yapar.
Plan 5	8. Sanatsal-Toplumsal Kültür-lenme	8.4. Ören yerleri, tarihi mekânlar, müzeler ve sergi salonları gibi alanlara yönelik kurallara uyar.	8.4.1. Alana geldiğinde sıraya girerek bilet alır. 8.4.2. Biletini göstererek kapıdan geçer.

DERS PLANI ÖRNEKLERİ

Ders Planı Örneği - 1

BÖLÜM 1	
Dersin Adı	Görsel Sanatlar
Öğrenme Alanı	İki Boyutlu Uygulamalar
Hedef	1.8. Renklere tepki verir.
Hedef Davranışlar	1.8.1. Ana renklere sözel/motor tepki verir. 1.8.2. Ara renklere sözel/motor tepki verir. 1.8.3. Nötr renklere sözel/motor tepki verir. 1.8.4. Zıt renklere sözel/motor tepki verir. 1.8.5. Sıcak renklere sözel/motor tepki verir. 1.8.6. Soğuk renklere sözel/motor tepki verir.

BÖLÜM 2	
Öğretim Yöntem, Teknik ve Stratejileri	Sabit Bekleme Süreli Öğretim
Öğretim Araç Gereçleri	Sarı ve mavi renkli pastel boya, üzerinde güneş resmi olan boyanmamış boyama sayfası, sarı renk ile boyanmış güneş resmi olan boyama sayfası
Ortam Düzenleme	Öğrencinin oturduğu sıranın görme becerilerinden en iyi yararlanabileceği biçimde konumlandırılmış olduğundan emin olunuz. Öğrencinin karşısına oturunuz. Ders araç gereçlerini rahatlıkla erişebileceğiniz mesafeye koyunuz.
Dikkat Çekme	Bu aşamada, “İlkbahar geldi, hava ısındı. Bak bugün de hava güneşli. Hıımm, güneş hangi renk acaba! Bak burada da güneş resmi var. Şimdi bu güneşin rengi olan sarı rengini tanıyacağız ve güzel bir güneş resmi boyayacağız.” diyerek çalışma hakkında bilgi verip öğrencinin camdan güneşe bakmasına, boyama sayfasındaki boyanmış güneş resmini incelemesine fırsat veriniz, görmeyen öğrenciler için materyalleri incelemesine yardımcı olunuz. Öğrencinin materyalleri inceleme davranışlarını pekiştiriniz.
Öğretime Hazırlık	Bu öğretim süreci için öğrencilerin yönergeleri yerine getirme, seçim yapma, görsel/dokunsal dikkatini yöneltme becerilerine sahip olup olmadığını bireysel olarak değerlendiriniz. Grup etkinliklerinde öğrencilerin bireysel farklılıklarını ve görme özelliklerini göz önünde bulundurunuz. Öğretimi yapmak istediğiniz etkinliğe göre ön koşulları da gözden geçiriniz. Bu öğretim planında hedefin öğretim süreci boyama etkinliği çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Sadece boyama etkinliği değil, başka etkinliklerle (birbirine geçen renkli bloklar takma, yırtma yapıştırma vb.) de yapabilirsiniz. Bu ders planında boyama etkinliği olduğu için kalem tutma, boya tutma gibi ön koşul becerileri de değerlendiriniz.
Güdüleme	Çalışma sırasında öğrencinin uyması gereken kuralları söyleyiniz. Örneğin “Beni çok dikkatli dinlemelisin, sorularıma cevap vermelisin, bu güneşi boyadıktan sonra seninle beraber panoya asacağız ve güneşte ısınmak için bahçeye çıkacağız.” diyerek kurallarınızı ve kurallara uyunca kazanacağı pekiştireçleri açıklayınız.
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	Öğrenciye “Boyadığın resmi herkesin görmesini ister misin? O hâlde hazır mısın? “ gibi cümlelerle öğrencinin heyecanlanmasını sağlayarak derse giriş yapınız.

BÖLÜM 3

Uygulama	<p>Sabit bekleme süreli öğretim için önce kontrol edici ipucunu seçiniz. Bu öğretim sürecinde az gören öğrencilerin için kontrol edici ipucu, işaret ipucu; görmeyen öğrencilerin için ise fiziksel yardım ipucu olarak belirlenmiştir. Bekleme süresine, 4 sn. olarak karar verilmiştir.</p> <p>0 Saniye Bekleme Süresi:</p> <p>Öğrenciye boyanmış güneş resmini göstererek “Gökyüzündeki güneşe baktık, burada da bir güneş resmi var. Bak güneş sarı renk.” diyerek işaret parmağınızla güneş resmini işaret ediniz. “Bak burada da boyalar var.” diyerek sarı ve mavi pastel boyayı öğrencinin önüne koyunuz. “Güneş sarı renktir. Bak bu sarı.” diyerek sarı pastel boyayı işaret ediniz. Öğrenciye “Hangisi sarı?” diye sorarak cevap vermesini beklemeden “Bu sarı.” diyerek sarı boyayı gösteriniz. Öğrenciye tekrar “Hangisi sarı?” diye sorunuz. Öğrencinin doğru cevabını (sarı boyayı alma, işaret etme vb.) “Aferin harikasın.” diye pekiştiriniz. Yanlış cevap verirse ya da tepkisiz kalırsa öğretiminizi tekrarlayınız. Görmeyen öğrencileriniz için sınırları hissedilebilir hâle getirilmiş güneş resmini öğrencinize inceleyerek öğretime başlayınız. Öğretimde “Bak burada da boyalar var.” derken öğrenci sarı boyaya dokunduğunda üzerindeki -sa hecesine, mavi boyaya dokunduğunda boyadaki -ma hecesine dikkatini çekiniz. Öğrenci -sa hecesini okuduğunda “Güneş sarı renktir, bak bu sarı.” deyiniz.</p> <p>Sıfır (0) saniyeli öğretim aşamasını üç kere tekrar ettikten sonra 4 saniye bekleme süreli öğretim aşamasına geçiniz.</p> <p>4 Saniye Bekleme Süresi:</p> <p>Pastel boyları işaret ederek “Buna bak, buna bak” şeklinde iki boyayı da gösteriniz. “Hangisi sarı?” diye sorup içinizden 1001-1002-1003-1004 diye sayarak 4 sn. bekleyiniz. Öğrenci bu süre içerisinde doğru cevap verirse (sarı boyayı alma, işaret etme vb.) “Harikasın, evet bu sarı.” gibi cümlelerle pekiştiriniz ve boyama etkinliğine başlayınız. Eğer öğrenciniz yanlış cevap verirse ya da tepkisiz kalırsa 0 saniye aşamasına geri dönünüz.</p> <p>ÖNEMLİ: Etkileşimin doğallığının bozulmaması amacıyla art arda uzun süreli tekrarlardan kaçınınız. Öğretim için fırsatlar oluşturduğunuz farklı zamanlardaki bağlamlarda aynı araç gereçlerle öğretimi tekrarlayınız.</p>
Genelleme ve İzleme	<p>Belirlenen renge doğru tepki vermede hedeflenen ölçüte ulaşıldıktan sonra öğretimde kullanılan materyalleri değiştirerek benzer çalışmalar yapabilirsiniz. Örneğin boyada seçenek sayısını artırabilirsiniz, farklı boya türleri kullanabilirsiniz ya da boyama dışında gerçekleştireceğiniz çalışmalarda kullanacağınız materyal renkleri arasında seçenek sunabilirsiniz. Belirli periyodlarla çalışmayı tekrar ederek izleme çalışması yapınız.</p>

BÖLÜM 4

Ölçme ve Değerlendirme	<p>Öğrenciye yönerge verilir, tepkide bulunması için 4-5 saniye beklenir. Yönergeyi gerçekleştirirse Sarı Rengine Tepki Verme Kayıt Formu’na “+”, gerçekleştirilmezse “-” işareti konulur. Değerlendirme aşamasında “-” alınan aşamada değerlendirme sonlandırılır. Değerlendirme sonunda öğrenciye katılımı konusunda pekiştirilerek verilir.</p> <p>Öğretim öncesi, sırası ve sonrasında, öğrencinin performansına ilişkin kayıt tutmaya devam edilir ve hangi evrede olduğu kayıt formunda belirtilir.</p>
Veliye Yönelik Öneriler	<p>Öğretim yaptığınız renk hakkında öğrenci velisi bilgilendirilebilir. Ev ortamında öğrencinizin, çalıştığınız rengi eşyalar/nesnelere arasında göstermesi için öğrenci velisine etkinlikler önerilebilir. Günlük fırsatları değerlendirmeleri için önerilerde bulunulabilir.</p>

Açıklamalar/Dikkat Edilecek Hususlar	<p>Görmeyen öğrenciler için renklerin ilk heceleriyle oluşturulmuş Braille etiketli sarı ve mavi pastel boya ve sınırları kabartılmış hissedilebilir (silikon, ip vb. ile) boyanmamış güneş resmi kullanımı önerilir.</p> <p>Az gören öğrenciler için boyanacak resmin sınırlarının öğrencinin görme özelliklerine uygun biçimde kalın ve koyu renkli kalemle çizilmiş olmasına dikkat edilmelidir.</p> <p>Az gören öğrencilerin görmesini daha işlevsel kullanması için kullandığı araçlar varsa (gözlük, büyüteç vb.), bu öğretimde söz konusu araçları kullanması önerilir.</p> <p>Motor becerilerde güçlükleri olan öğrenciler için tutabileceği kalınlıkta boyalar tercih edilebilir, boyama kağıdının masadan kaymasını engellemek için kâğıt masaya sabitlenebilir.</p> <p>Dokusal hassasiyeti ya da alerjisi olan öğrenciler için öğrenciyi rahatsız etmeyecek boya türleri tercih edilmelidir.</p> <p>Öğrencinizin performansına göre öğretimde sunacağımız seçenek sayısında değişiklik yapmanız önerilir.</p>
Dersin İşlenişine Yönelik Öğretmen Görüşleri	

Sarı Rengine Tepki Verme Kayıt Formu

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Öğretmenin Adı-Soyadı:

Hedef Uyarı: “Sarıyı göster.”

Evre:

Not: Bu formu öğrencinize öğrettiğiniz diğer renkler için benzer şekilde uyarlayınız.

Oturum ve Tarih											
Deneme	Sarı	Kırmızı	Mavi	.../.../...	.../.../...	.../.../...	.../.../...	.../.../...	.../.../...	.../.../...	.../.../...
1	Sağ	-	Sol								
2	Sağ	Sol	-								
3	Sol	-	Sağ								
4	Sol	Sağ	-								
5	Sağ	Sol	-								
6	Sol	-	Sağ								
Doğru Tepki Sayısı											
Yanlış Tepki Sayısı											
Doğru Tepki Yüzdesi											

Dikkat: Bu formdaki sağ ve sol terimleri rengi sunum sırasında konumlandıracağınız yönleri ifade etmektedir. Öğrencinin ezbere aynı yöne uzanarak tepki vermemesi için hedef rengi farklı yönlerde konumlandırınız.

“+”: Doğru Tepki “-”: Yanlış Tepki/Tepkide Bulunmama

Ders Planı Örneği - 2

BÖLÜM 1	
Dersin Adı	Görsel Sanatlar
Öğrenme Alanı	Mimariye Dayalı Uygulamalar
Hedef	3.4. Cam boyama tekniğini kullanarak vitray çalışmaları yapar.
Hedef Davranışlar	3.4.1. Hazır motifi cama aktarır. 3.4.2. Yaptığı özgün motifi cama aktarır. 3.4.3. Aktardığı motifi kontur kalemı/fırça/gazlı kalem/asetat kalemı kullanarak belirgin hâle getirir. 3.4.4. Aktardığı motifin parçalarını cam boyasına uygun teknikle renklendirir.

BÖLÜM 2	
Öğretim Yöntem, Teknik ve Stratejileri	Aşamalı Yardımla Öğretim
Öğretim Araç Gereçleri	Motif, 20x30 cm kenarları tıraşlanmış cam, kontur kalemı, asetat kalemı, cam boyası, suluk, pamuklu bez, fırça, havlu peçete, çöp kutusu, ışıklı masa
Öğretime Hazırlık	Bu etkinlik için öğrencilerin ön koşul becerilerini bireysel olarak değerlendiriniz. Öğrencilerin kalem/fırça tutma becerisine sahip olup olmadığını, renkleri tanıyıp tanımadığını kontrol ediniz. Grup etkinliklerinde öğrencilerin bireysel farklılıklarını ve görme özelliklerini göz önünde bulundurunuz. Öğretime başlamadan önce öğrencilerinizle konuyla ilgili video izletebilirsiniz/dinletebilirsiniz.
Ortam Düzenleme	Öğrencileri performanslarını dikkate alarak yarım ay şeklinde oturtunuz. Masaların aralarına boşluklar bırakınız. Öğretim materyallerini öğretmen masasında hazır bulundurunuz.
Dikkat Çekme	Bu aşamada, “Bugün sizlerle cam boyama tekniğini kullanarak vitray çalışmaları yapacağız. Camın üzerinde resimler nasıl görünür? Işık boyadığımız renklerin içinden geçerken nasıl görünür? Nasıl hissettirir? Çok eski zamanlardan insanlar camları boyamıştır biliyor musunuz? Hadi beraber bir örnek inceleyelim.” diyerek çalışma hakkında bilgi verip cam boyama tekniğini kullanarak yapılan vitray çalışmaları incelemesine fırsat veriniz. Görmeyen öğrencilerinize cam vitrayı betimleyerek anlatınız. Öğrencilerin incelemesi ve betimlemesi bittikten sonra örnek çalışmalarla ilgili düşüncelerini açıklamalarına fırsat verip öğrencilerinizi pekiştiriniz. Daha ayrıntılı açıklama isteyen öğrencilerinize kapsamlı betimlemeler yapınız.
Güdüleme	Cam vitrayın nerelerde kullanıldığına dair öğrencilerinize teorik bilgi aktarınız. Gündelik hayatta karşılaşılan cam nesnelerin farkına varılmasını sağlayınız. Bu teknikle gündelik hayatta kullanılan cam eşyaların hediyelik eşyaya dönüştürülebileceği hakkında bilgi veriniz. “Beni çok dikkatli ve sessizce dinleyeceksiniz, ‘Bekle.’ dediğimde de sıranızda/yerinizde bekleyeceksiniz.” vb. diyerek kurallarınızı ve kurallara uyunca kazanacakları pekiştiricileri açıklayınız.
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	Öğrencilere “Hazırsanız çalışmamıza başlayalım, hazır mısınız?” diyerek dikkatlerini çekiniz, öğrencilerin hazır olduğunu fark ettiğinizde öğretim sürecine geçiniz.

BÖLÜM 3

Uygulama

Az gören öğrencileriniz için “Vitray çalışması yaparken isterseniz benim getirdiğim motifleri kullanabilirsiniz ya da kendi yaptığınız motifi cama aktarabilirsiniz.” diyerek öğrencilere seçim yapma fırsatı veriniz. Görmeyen öğrencilerinize ise daha önceden hazırlamış olduğunuz hissedilebilir yüzeyli motifleri dokunarak inceletiniz. Bu motifler arasından seçim yapmasını isteyiniz. Öğrencilerin seçmiş olduğu motifleri, asetat kalemini, kontur kalemini, 20x30 cm kenarları tıraşlanmış cam parçasını, cam boyasını, fırçayı, suluğu, pamuklu bezi kullandıkları ellerinin yanına, kullanım sırasına uygun olarak koyunuz. Görmeyen öğrencilerinize de dokundurarak her malzemenin ne olduğunu ve hangi sırayla konduğunu gösteriniz. Bu sayede malzemelerin yerlerini çalışma boyunca bağımsız olarak bulmalarını sağlayınız.

Aşamalı yardımla öğretim yöntemi kullanılan bu öğretim sürecinde öğrencilerin gereksinimlerine göre sözel ipucu, model olma ve fiziksel yardım ipuçlarına yer verilmiştir.

Motifi Cam Yüze Aktarma:

Az gören öğrencileriniz için motifi cam yüze aktarma aşamasında model olunuz. Model ipucunu kullanırken motifi masaya koyunuz. Camı motifin üzerine sabitleyiniz. Asetat kalemini elinize alınız. Asetat kalemi ile çizgilerin üzerinden geçerek motifi cam yüze aktarınız. “Şimdi motifimin üzerine camı yerleştirip motifimi cama sabitleyeceğim. Asetat kalemi ile çizimimi yapacağım.” şeklinde yönerge veriniz. Takip etmekte zorlanan öğrencilerin yanına giderek çalışmayı yakından gösteriniz. Ardından “Şimdi sıra sizde, herkes motifinin üzerine camı yerleştirsin. Asetat kalemini alıp motifinin çizgileri üzerinden geçerek motifini cam yüzeyine üzerine aktarsın.” diyerek yönergeyi tekrarlayınız. Öğrencinin basamakları taklit etmesini bekleyerek ihtiyacı olduğunda öğrenciye model olma ipucunu sununuz. Bağımsız çalışabilen öğrencilere gerektiğinde sözel ipucu veriniz, bağımsız gerçekleştiremeyen öğrencilere aşamalı olarak tam fiziksel ipucu ile kısmi fiziksel ipucu ile yardım ediniz. Öğrenci, yaptığı çalışmada başarı sağladıkça tam fiziksel ipucunu kısmi fiziksel ipucu olarak düzenleyiniz (geri çekiniz).

Çizimi Belirginleştirme:

“Vitray çalışmamızın motifini cama aktarma aşamasını başarıyla tamamladık. Şimdi sıra kontur kalemimizi alıp bastırma- dan, asetat kalemi ile çizdiğimiz motifimizin üzerinden geçerek çizimimizi belirginleştirmeye geldi. Beni dikkatle izleyin.” diyerek çalışmayı başlatınız. Model ipucunu kullanırken kontur kalemini elinize alınız. Asetat kalemi ile çizdiğiniz motifin üzerinden geçerek motifi belirgin hâle getiriniz, çizimi tamamlayınız. Öğrencilerin basamakları taklit etmesini bekleyiniz. Gerektiğinde sözel ipucu veriniz. Takip etmekte zorlanan öğrencilerin yanına giderek çalışmayı yakından gösteriniz. Hata yapınca anında geri bildirim vererek düzeltiniz. Ardından “Şimdi sıra sizde, herkes kontur kalemini eline alsın. Bastırmadan asetat kalemi ile çizdiği motifin üzerinden geçerek motifini belirgin hâle getirsin.” diyerek yönergeyi veriniz. Öğrencileri uygun şekilde pekiştiriniz.

Bağımsız çalışabilen öğrencilere gerektiğinde sözel ipucu veriniz. Bağımsız gerçekleştiremeyen öğrencilere aşamalı olarak tam fiziksel ipucu ile kısmi fiziksel ipucu veriniz. Öğrenci yaptığı çalışmada başarı sağladıkça tam fiziksel ipucunu kısmi fiziksel ipucu olarak geri çekerek düzenleyiniz. Fiziksel ipucunu kullanırken öğrencinin arkasında durunuz. Öğrencinin kullandığı elinin üzerine elinizi koyunuz. Kontur kalemini alınız. Asetat kalemi ile çizdiği motifin üzerinden geçerek motifi belirgin hâle getirerek çizimi tamamlayınız. Öğrencileri çalışmanın her aşamasında uygun şekilde pekiştiriniz.

	<p>Renklendirme:</p> <p>“Çalışmamızın çizim aşamasını tamamladık. Hepiniz bu aşamaya kadar çok güzel çalıştınız. Sıra cam boyası ile çalışmalarımızı renklendirmeye geldi.” diyerek camı boyama aşamasında model olunuz. “Şimdi çalışmamızı cam boya ile renklendireceğiz. Bunun için boyalarımı fırça yardımı ile uygun renklere boyayacağım. Beni dikkatle izleyin.” diyerek yönerge veriniz. Model ipucu kullanırken dış hatları çizilmiş camı fırça yardımı ile uygun renklere boyayınız. Öğrencinin basamakları taklit etmesini bekleyiniz. Gerekliğinde öğrenciye sözel ipucu veriniz. Takip etmekte zorlanan öğrencilerin yanına giderek çalışmayı yakından gösteriniz. Hata yapınca anında geri bildirim verip düzeltiniz. “Şimdi sıra sizde, herkes çalışmasını fırçası ile uygun renklere boyasın.” diyerek yönergeyi veriniz. Bağımsız çalışabilen öğrencilere gerektiğinde sözel ipucu veriniz. Bağımsız gerçekleştiremeyen öğrencilere aşamalı olarak tam fiziksel ipucu ile kısmi fiziksel ipucu veriniz. Öğrenci yaptığı çalışmada başarı sağladıkça tam fiziksel ipucunu kısmi fiziksel ipucu olarak geri çekerek düzenleyiniz. Fiziksel ipucunu kullanırken öğrencinin arkasında durunuz. Dış hatları çizilmiş camı öğrencinin önüne koyunuz. Kullandığı elinin üzerine elinizi koyarak fırçayı alınız. Boyaya batırınız. Camı uygun renklerle boyayınız. Çalışmalar kurduktan sonra “Vitray çalışmalarımızı tamamladık. Hepiniz çok güzel çalışmalar yaptınız.” diyerek öğrencileri uygun şekilde pekiştiriniz. Görmeyen öğrencilerin için önceden hazırladığınız, motifin hissedilebilir olduğu camı öğrenciye inceletiniz. Aynı zamanda motif hakkında betimlemeler yapınız; “Bak burada çiçeğin yaprakları var. Bu çiçeğin dalı...” gibi. Daha sonra “Şimdi cam boyası ile motifimizi renklendirelim.” diyerek boyama aşamasına geçiniz. Cam boya palet üzerine belirli bir sırada koyunuz. Bu sırayı öğrencilerinize söyleyiniz. Sıralamayı isterseniz gökkuşağı renkleri sıralaması ile yapabilirsiniz. Ancak bu sıralamanın her zaman aynı kalmasına dikkat ediniz. Bu sayede öğrencinin hangi rengin nerede olduğunu bağımsız olarak bulmasını sağlayınız. Öğrenciye renklendirmek için hangi renkleri kullanmak istediğini sorunuz. Gerekirse “Sarı güneş rengiydi, kırmızı bayrak rengiydi.” gibi renklerle ilgili hatırlatma yapınız. Öğrenci istediği rengi seçtikten sonra “Şimdi fırça yardımı ile motifi uygun renklere boya.” diyerek yönerge veriniz. Öğrencinin dış hatları hissedilebilir olarak hazırlanmış camı fırça yardımı ile uygun renklere boyamasını bekleyiniz. Öğrencinin zorlandığı basamaklarda fiziksel yardım ipucuyla nasıl yapılacağını gösteriniz. Fiziksel yardım ipucunu kullanırken öğrencinin arkasında durunuz. Dış hatları çizilmiş camı öğrencinin önüne koyunuz. Kullandığı elinin üzerine elinizi koyarak fırçayı alınız. Boyaya batırınız. Camı uygun renklerle boyayınız. Hata yapınca anında geri bildirim verip düzeltiniz. Bağımsız çalışabilen öğrencilere gerektiğinde sözel ipucu veriniz. Bağımsız gerçekleştiremeyen öğrencilere aşamalı olarak tam fiziksel ipucu ile kısmi fiziksel ipucu veriniz. Öğrenci yaptığı çalışmada başarı sağladıkça tam fiziksel ipucunu kısmi fiziksel ipucu olarak geri çekerek düzenleyiniz. Çalışmalar kurduktan sonra “Vitray çalışmalarımızı tamamladık. Hepiniz çok güzel çalışmalar yaptınız.” diyerek öğrencileri uygun şekilde pekiştiriniz.</p>
<p>Genelleme ve İzleme</p>	<p>Vitray çalışmalarında hedeflenen ölçüt karşılandıktan sonra öğretimde kullanılan materyalleri değiştirerek benzer çalışmalar yaptırabilirsiniz.</p> <p>Motif seçiminde seçenekler çoğaltılabilir, basit ya da karmaşık çizimleri seçenek olarak sunabilirsiniz. Belirli periyotlarla çalışmayı tekrar ederek izleme çalışması yapabilirsiniz.</p>

BÖLÜM 4

Ölçme ve Değerlendirme	<p>Öğrencinin bağımsız olarak gerçekleştirdiği basamaklar Cam Boyama Tekniğini Kullanarak Vitray Çalışmaları Beceri Analizi Kayıt Formunun bağımsız sütununa “+” olarak kaydedilir. Öğrencinin bağımsız olarak gerçekleştiremediği beceri basamaklarına sözel ipucu verilir. Sözel ipucuyla yaparsa, kayıt çizelgesinde ilgili basamağın karşısındaki sözel ipucu sütunu “+” olarak işaretlenir. Sözel ipucuyla yapamazsa öğrenciye sözel ipucuyla birlikte basamağa model olunur (az gören öğrencileriniz için). Öğrenci beceri basamağını model olduğunda yaparsa, kayıt çizelgesinde ilgili basamağın model olma sütunu işaretlenir. Model olma ipucuyla yapamazsa kayıt çizelgesine ilgili basamağın fiziksel yardım sütunu işaretlenir. Fiziksel yardım gerektiren ve yapılmadan diğer basamağa geçilemeyecek basamaklar varsa performans alımı bu basamakta sonlandırılır. Aşamalı yardımla öğretimde istediğiniz ipucu türünü, miktarını, hangi ipucunu sunup sunmayacağınızı siz seçebilirsiniz ve kayıt formunu bu şekilde kullanabilirsiniz. Öğretim öncesi, sırası ve sonrasında, öğrencinin performansına ilişkin kayıt tutmaya devam edilir. Öğrencilerin nasıl tepkide bulduklarına dair veriler forma kaydedilir.</p>
Veliye Yönelik Öneriler	<p>Veli çalışmanın benzerini evde çocuğuyla beraber gerçekleştirmesi için yönlendirilmelidir. Velinin vitray çalışmaları ile ilgili çocuğuna videolar ve kısa filmler seyrettirmesi, ayrıca sergi ziyaretleri yapmaları, beraber vitray sanatçıları ve eserleri ile ilgili araştırmaları, sanat dergileri incelemeleri önerilebilir.</p>
Açıklamalar/Dikkat Edilecek Hususlar	<p>Öğrencilerin bireysel özellikleri dikkate alınmalı ve buna göre yaklaşım benimsenmelidir. Öğrenciyle yapılacak olan çalışmanın süresi, deneme oturumları, verilecek olan ipuçları öğrencilerin özelliklerine göre farklılaşabilir.</p> <p>Boya alerjisi olan öğrencilerle bu aşamaya geçilmemeli, öğretmen BEP doğrultusunda başka çalışmalar yaptırmalıdır.</p> <p>İnce motor becerileri zayıf öğrenciler için hazır kontörler kullanılabilir.</p> <p>İnce motor becerileri zayıf öğrenciler için kalem/fırça tutma aparatlarından yararlanılabilir. Kullanılacak camın kenarları öğrencilere zarar vermeyecek şekilde tıraşlanmış olmalıdır.</p> <p>Öğrencilerin bu çalışmayı gerçekleştirebilmesi için nesne tutma, sınırlı alan boyama, el-göz koordinasyonu gibi ön koşul becerilere sahip olmaları gereklidir.</p> <p>Pekiştireçler öğrencilerin özelliklerine göre seçilmeli ve pekiştireç tarifesi uygulanmalıdır.</p> <p>Evde yapılacak çalışmalar ve malzeme temininde dikkat edilecek hususlar konusunda aile bilgilendirilebilir.</p> <p>Işıklı masa az gören öğrencinin görme özelliklerine uygun olarak öğretimde kullanılabilir.</p> <p>Az gören öğrenciler için sade motifler seçilmelidir. Seçilen motiflerin kontür çizgilerinin kalınlığı, öğrencilerin görme özelliklerine göre belirlenmelidir.</p> <p>Az gören öğrenciler için motifi cama aktarırken, motifi camın altına koyup kontür kalemle camın üst yüzeyinden aktarma işlemi yapılabilir. Şeffaf olmayan yüzeyler için motif aktarımında ise karbon kâğıdı veya şablon kalıp kullanılabilir.</p> <p>Görmeyen öğrenciler için motifin çalışma yapılacak yüzeye aktarılması aşaması yerine yüzeye aktarılmış motif, belirginleştirilip hissedilebilir hâle getirilebilir. Örneğin silikon, 3D boyutlu boncuk boya (rölyef boya), 3D boyutlu kalem gibi malzemelerle motifin çizgileri hissedilebilir hâle getirilebilir. Hissedilebilir hâle getirme işlemi önceden yapıp etkinliğe hazır getirilmesi önerilir.</p>
Dersin İşlenişine Yönelik Öğretmen Görüşleri	

Cam Boyama Tekniğini Kullanarak Vitray Çalışmaları Beceri Analizi Kayıt Formu

Öğrencinin Adı Soyadı:

Öğretmenin Adı Soyadı:

Hedef Uyarı : “.....’ı göster.”

Evre:

	Bildirimler	Ölçüt	Yönergeler	Bağımsız	Sözel İpucu	Model Olma	Fiziksel Yardım	Açıklamalar
Az Gören Öğrenciler için	Hazır motifi cama aktarır.	3/4	Motifi cama aktar.					
	Yaptığı özgün motifi cama aktarır.	3/4	Yaptığın motifi cama aktar.					
	Aktardığı motifi kontür kalem/ fırça/gazlı kalem/asetat kalem kullanarak belirgin hâle getirir.	3/4	Aktardığın motifi kontür kalem kullanarak belirgin hâle getir.					
	Aktardığı motifin parçalarını cam boyasına uygun teknikle renklendirir.	3/4	Motifin parçalarını cam boyası ile boyar.					
Görmeyen öğrenciler için	İncelediği motifin parçalarını cam boyasına uygun teknikle renklendirir.	3/4	Motifin parçalarını cam boyası ile boyar.					

Ders Planı Örneği - 3

BÖLÜM 1	
Dersin Adı	Görsel Sanatlar
Öğrenme Alanı	El Sanatları Uygulamaları
Hedef	4.26. Hat yazı sanatı tekniğini kullanarak hat yazılar yazar.
Hedef Davranışlar	4.26.1. Şablon kullanarak yazar.

BÖLÜM 2	
Öğretim Yöntem, Teknik ve Stratejileri	İpucunun Giderek Azaltılmasıyla Öğretim
Öğretim Araç Gereçleri	Hat yazıyı uygulayacağı yüzey (ahşap malzeme, karton, kâğıt), akrilik boya ya da ahşap boya, sünger, palet, kâğıt, kalem, kalemtraş, hat şablonu, pleksi levha, masa lambası, hat yazı şablonları ve örnekleri
Öğretime Hazırlık	Bu öğretim süreci için öğrencilerin ön koşul becerilerini bireysel olarak değerlendiriniz. Bu beceri için öğrencilerin kalem/fırça tutma becerisine sahip olup olmadığını değerlendiriniz. Grup etkinliklerinde öğrencilerin bireysel farklılıklarını ve görme özelliklerini göz önünde bulundurunuz. Öğretime başlamadan önce öğrencilerinize konuyla ilgili video izletebilirsiniz/dinletebilirsiniz.
Ortam Düzenleme	Öğrencileri performanslarını dikkate alarak yarım ay şeklinde oturtunuz. Masaların aralarına boşluklar bırakınız. Öğretim materyallerinizi öğretmen masasında hazır bulundurunuz. Az gören öğrencileriniz eğer ihtiyaç duyuyorsa masasına masa lambasını yerleştiriniz.
Dikkat Çekme	Bu aşamada, “Bugün sizlerle yaşadığımız şehrin ismini hat yazı sanatıyla yazmayı öğreneceğiz. Biliyor musunuz hat sanatı Osmanlıdan günümüze usta-çırak ilişkisiyle aktararak gelmiş oldukça eski bir sanattır. Hat sanatı resim ile yazının bulunduğu bir teknik olarak öne çıkmaktadır.” diyerek çalışma hakkında bilgi veriniz. Şablon kullanılarak yapılan hat yazı sanatı çalışmalarını incelemelerine fırsat veriniz. Görmeyen öğrencilerinize hat yazıyı detaylı betimleyerek anlatınız. Önceden hazırlanmış olan şablonları dokunarak hissetmeleri için fırsat veriniz. Öğrencilerin incelemesi ve betimlemesi bittikten sonra örnek çalışmalarla ilgili düşüncelerini açıklamalarına fırsat verip öğrencilerinizi pekiştiriniz. Daha ayrıntılı açıklama isteyen öğrencilerinize kapsamlı betimlemeler yapınız.
Güdüleme	Yazının tarihsel gelişimi, farklı yazı türleri hakkında öğrencilerinize bilgi veriniz. Resim ve yazı ilişkisini hakkında bilgi veriniz. Hat sanatının ne olduğunu örnekler göstererek açıklayınız. “Hat sanatında Arap alfabesi kullanılır. Biz hat sanatını Latin alfabesine uyarlıyoruz.” “Beni çok dikkatli ve sessizce dinleyeceksiniz, ‘Bekle.’ dediğimde de sıranızda/yerinizde bekleyeceksiniz.” vb. diyerek kurallarınızı ve kurallara uyunca kazanacakları pekiştiricileri açıklayınız.
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	Öğrencilere “Hazırsanız çalışmamıza başlayalım, hazır mısınız?” diye sorarak dikkatlerini çekiniz, öğrencilerin hazır olduğunu fark ettiğinizde öğretim sürecine geçiniz.

BÖLÜM 3

Uygulama

Fiziksel Yardım İpucu:

Bu öğretim süreci için fiziksel yardım ipucu (FY) belirlediğinizi varsayalım. Öğrenciye, “Hat yazı kalıbını kullanarak yaşadığımız şehrimizin ismini yaz.” diyerek ana yönergeyi veriniz.

Az gören öğrencilerinize birinci oturumda başlangıç performans sonucuna göre ana yönergeyi veriniz. “Hat yazı şablonu kullanarak yaşadığımız şehrin ismini yaz.” Ana yönergeyi verdikten sonra öğrencinin arkasına geçerek onlara “Hat yazı yazacağın yazı şablonunu al.” yönergesini verip, ardından ellerinizi öğrencinin ellerinin üzerine gelecek şekilde yerleştirerek hat yazı yazacağı yazı şablonu almasını sağlayınız. Öğrenciyi, “Harikasin. Hat yazı yazacağın yazı şablonunu aldın.” diyerek pekiştiriniz. Bu uygulamayı hat yazı kalıbıyla şehir ismi yazma becerisinin tüm basamakları için kullanınız. Çalışma sırasında öğrencilerinizi, belirlediğiniz pekiştirme tarifesine göre pekiştiriniz.

Görmeyen öğrenciler için daha önceden hazırlamış olduğunuz pleksi levhadaki hat yazı kalıbını dokunarak inceletiniz. Yazı kalıbı hakkında detaylı betimlemeler yapınız. Daha sonra “Şimdi akrilik boya ile hat yazıyı boyayalım.” diyerek boyama aşamasına geçiniz. Öğrenciye renklendirmek için hangi renkleri kullanmak istediğini sorunuz. Öğrenci istediği rengi seçtikten sonra “Hat yazı şablonu kullanarak yaşadığımız şehrin ismini boya.” yönergesini veriniz.

Uygulamaya fiziksel yardım ipucuyla başlayınız. Ana yönergeyi verdikten sonra öğrencinin arkasına geçerek onlara “Hat yazı boyayacağın yazı şablonunu al.” yönergesini verip, ardından ellerinizi öğrencinin ellerinin üzerine gelecek şekilde yerleştirerek hat yazı boyayacağı yazı şablonunu almasını sağlayınız.

Kısmi Fiziksel Yardım İpucu:

İkinci oturumda çalışmanın bütün basamaklarında görmeyen/az gören öğrencileriniz için aynı süreç izlenecektir. Tüm basamakları birkaç oturum tam fiziksel yardım ipucuyla yaptıktan sonra hazır olduğunu düşündüğünüz öğrencileriniz için kısmi fiziksel yardım ipucu veriniz. Öğrenciye, ilk olarak “Hat yazı şablonu kullanarak yaşadığımız şehrin ismini yaz.” diyerek ana yönergeyi veriniz. Öğrencinizin elleri üzerinde uyguladığınız yoğunluğu azaltarak kısmi fiziksel yardım ipucu veriniz. Öğrencinizin daha az kısmi fiziksel yardıma ihtiyaç duyduğunu düşündüğünüzde önce öğrencinin bileklerinden yönlendirme yapınız. Daha sonra zamanla ön kol, dirsek ve en son omuzdan yönlendirme uygulayınız.

Burada fiziksel yardım ipucunu geri çekerken öğrenciyi gözlemleyip anlık olarak karar verebilir, daha hızlı ya da yavaş geri çekebilirsiniz. Öğrencinin yanlış yapmasına olanak vermeden ipuçlarını sürekli olarak kontrol ediniz. Öğrencinizin yanlış yaptığını düşündüğünüzde en başa, tam fiziksel yardım aşamasına geri dönebilirsiniz. Çalışma sırasında öğrencilerinizi, belirlediğiniz pekiştirme tarifesine göre pekiştiriniz.

	<p>Bağımsız Uygulama: Üçüncü oturumda çalışmanın bütün basamaklarında görmeyen/az gören öğrencileriniz için aynı süreç izlenecektir. Öğrenciye yeni malzeme vererek öğrenciye ilk olarak, “Hat yazı şablonu kullanarak yaşadığımız şehrin ismini yaz.” diyerek ana yönergeyi veriniz. Öğrenciniz artık bağımsız olarak hat yazı tekniğini kullanarak yaşadığı şehrin ismini yazmaya başladığında, becerinin birçok adımını bağımsız olarak gerçekleştirdiğinde öğrencinizin arkasında durunuz. Öğrencinin doğru bir şekilde hat yazı yazmasını sağlamak amacıyla gölgesi durumunda bekleyiniz. Öğrenciniz hat yazı yazma çalışması yaparken yanlış bir davranışta bulunduğu anda, anlık olarak gereken ipucunu sununuz. Çalışma sırasında öğrencilerinizi, belirlediğiniz pekiştirme tarifesine göre pekiştiriniz. Dördüncü oturumda çalışmanın bütün basamaklarında görmeyen/az gören öğrencileriniz için aynı süreç izlenecektir. Öğrenciye yeni malzeme vererek, “Hat yazı şablonu kullanarak yaşadığımız şehrin ismini yaz.” şeklinde ana yönergeyi veriniz. Bu aşamada artık öğrenciniz, bağımsız olarak hat yazı tekniği ile yaşadığı şehrin ismini yazma aşamasına gelmiş ve çok az yardıma ihtiyaç duyduğu bir süreç başlamıştır. Bu süreçte öğrencinizin bir adım gerisinde durarak fiziksel yakınlığın azaltılmasına başlayınız. Bu mesafeyi yaklaşık bir metreye kadar uzatabilirsiniz. Eğer öğrenciniz yanlış yaparsa anlık olarak uygun gördüğünüz ipuçlarını kullanabilirsiniz. Çalışma bittikten sonra “Çalışmamızı tamamladık, hepimiz çok güzel çalışmalar yaptınız.” diyerek öğrencilere pekiştiricileri veriniz.</p>
Genelleme ve İzleme	<p>Hat yazı sanatı çalışması öğretiminde hedeflenen ölçüt karşılandıktan sonra öğretimde kullanılan materyalleri değiştirerek benzer çalışmalar yaptırabilirsiniz. Şablon kullanımından hat yazı kalemi kullanımına, kâğıt üzerine çalışmadan ahşap veya kumaş üzerine çalışmaya, tek kelimedenden birden fazla kelime kullanıp yazı yazmaya, tek renkten birden fazla renk kullanarak hat yazısını yazmaya geçerek çalışmanın genellemesini yaptırabilirsiniz. Belirli periyotlarla çalışmayı tekrar ederek izleme çalışması yapılabilir.</p>

BÖLÜM 4

Ölçme ve Değerlendirme	<p>Öğrencinin bağımsız olarak gerçekleştirdiği basamaklar Hat Yazı Sanatı Tekniğini Kullanarak Hat Yazı Çalışması Beceri Analizi Kayıt Formunun bağımsız sütununa “+” olarak kaydedilir. Öğrencinin bağımsız olarak gerçekleştiremediği beceri basamaklarına sözel ipucu verilir. Sözel ipucuyla yaparsa, kayıt çizelgesinde ilgili basamağın karşısındaki sözel ipucu sütunu “+” olarak işaretlenir. Sözel ipucuyla yapamazsa öğrenciye sözel ipucuyla birlikte basamağa model olunur (az gören öğrencileriniz için). Öğrenci beceri basamağını model olduğunda yaparsa, kayıt çizelgesinde ilgili basamağın model olma sütunu işaretlenir. Model olma ipucuyla yapamazsa kayıt çizelgesine ilgili basamağın fiziksel yardım sütunu işaretlenir. Fiziksel yardım gerektiren ve yapılmadan diğer basamağa geçilemeyecek basamaklar varsa performans alımı bu basamakta sonlandırılır. İpucunun giderek azaltılmasıyla öğretimde istediğiniz ipucu türünü, miktarını hangi ipucunu sunup sunmayacağınızı siz seçebilir ve kayıt formunu bu şekilde kullanabilirsiniz. Öğretim öncesi, sırası ve sonrasında, öğrencinin performansına ilişkin kayıt tutmaya devam edilir. Öğrencilerin nasıl tepkide bulduklarına dair veriler forma kaydedilir.</p>
Veliye Yönelik Öneriler	<p>Çalışmanın benzeri evde aile tarafından yaptırılabilir. Öğrenciye aile tarafından hat sanatı ile ilgili videolar ve kısa filmler seyretmeleri, beraber sergi ziyaretleri yapmaları, ünlü hat ustaları ve eserleri ile ilgili araştırma yapmaları, sanat dergileri incelemeleri önerilebilir.</p>

Açıklamalar/Dikkat Edilecek Hususlar	<p>Öğrencilerin bireysel özellikleri dikkate alınmalı ve buna göre yaklaşım benimsenmelidir. Öğrenciyle yapılacak çalışmanın süresi, deneme oturumları, verilecek olan ipuçları öğrencilerin özelliklerine göre farklılaşabilir. İnce motor becerileri zayıf öğrenciler için kalem/fırça tutma aparatlarından, kâğıt sabitleyicilerinden (kısaç vb.) yararlanılabilir. Pekiştiriciler öğrencilerin özelliklerine göre seçilmeli ve pekiştiriciler tarifesi uygulanmalıdır.</p> <p>Evde yapılacak çalışmalar ve malzeme temininde dikkat edilecek hususlar konusunda aile bilgilendirilebilir. Işıklı masa az gören öğrencinin görme özelliklerine uygun olarak öğretimde kullanılabilir.</p> <p>Fotokopiyle çoğalttığımız ve koyulaştırdığımız kareli kâğıtları, şablon çıkarma aşamasında az gören öğrencilerinizle asetat kâğıtlarının altında kılavuz olarak kullanılması önerilir.</p>
Dersin İşlenişine Yönelik Öğretmen Görüşleri	

Hat Yazı Sanatı Tekniğini Kullanarak Hat Yazı Çalışması Beceri Analizi Kayıt Formu

Öğrencinin Adı Soyadı:

Öğretmenin Adı Soyadı:

Hedef Uyarı : “.....’ı göster.”

Evre:

	Bildirimler	Ölçüt	Yönergeler	Bağımsız	Sözel İpucu	Model Olma	Fiziksel Yardım	Açıklamalar
Az Gören Öğrenciler için	Şablonu eline alır.	3/4	Şablonu eline al.					
	Şablonu kâğıdın üzerine yerleştirir.	3/4	Şablonu kâğıdın üzerine yerleştirir.					
	Kalemi eline alır.	3/4	Kalemi eline al.					
	Şablonu hareket ettirmeden çizimi yapar.	3/4	Şablonu hareket ettirmeden çiz.					
	Şablonu kâğıdın üzerinden kaldırır.	3/4	Şablonu kâğıdın üzerinden kaldır.					
Görmeyen öğrenciler için	İncelediği hat yazı şablonunu boyar.	3/4	Hat yazı şablonunu boya.					

Ders Planı Örneği - 4

BÖLÜM 1	
Dersin Adı	Görsel Sanatlar
Öğrenme Alanı	Video-Fotoğraf Uygulamaları
Hedef	5.5. Fotoğraf makinesini kullanarak fotoğraf çeker.
Hedef Davranışlar	5.5.1. Fotoğraf makinesini açar. 5.5.2. Fotoğraf makinesinin ayar düğmesini otomatiğe getirir. 5.5.3. Işık yönüne dikkat ederek duruş yerini belirler. 5.5.4. Çekeceği objenin odak/netlik ayarını yapar. 5.5.5. Çekilecek objeyi uygun kadraja ayarlar. 5.5.6. Fotoğraf makinesini sabit tutar. 5.5.7. Deklanşöre basarak fotoğraf çekimini yapar.

BÖLÜM 2	
Öğretim Yöntem, Teknik ve Stratejileri	İpucunun Giderek Azaltılması
Öğretim Araç Gereçleri	Doğal ışık kaynağı, yapay ışık kaynakları, fotoğraf makinesi, çeşitli fotoğraf örnekleri, video sunusu, fotoğraf çekimini anlatan resimli kartlar ve/veya kitaplar, akıllı tahta, kumanda, cep telefonu
Öğretime Hazırlık	Bu etkinlik için öğrencilerin ön koşul becerilerini bireysel olarak değerlendiriniz. Bu beceri için öğrencilerin ince motor becerisine sahip olup olmadığını değerlendiriniz. Grup etkinliklerinde öğrencilerin bireysel farklılıklarını, az gören öğrencilerinizin görme özelliklerini göz önünde bulundurunuz. Öğretime başlamadan önce öğrencilerinize konuyla ilgili video izletebilirsiniz/dinletebilirsiniz.
Ortam Düzenleme	Sınıf ortamında kullanılacak yapay ışık kaynaklarını, fotoğraf örneklerini hazır hâlde bulundurunuz. Çalışma okul bahçesinde yapılacak ise ortamı çalışmaya güvenlik önlemlerini göz önüne alarak en uygun şekilde hazırlayınız. Erişilebilirliği arttırmak için kumanda kullanılacaksa çalışır durumda (pil ve şarj seviyesinin yeterli) olduğundan emin olunuz. Fotoğraf makinesinin boyun asma aparatını ve/veya bilek kemerini öğrencinize takıp sağlamlıklarını kontrol ediniz. Öğrenciniz cep telefonu ile fotoğraf çekimi yapacak ise telefonun askılı bir kılıfının öğrencinin boynunda ya da bileğinde asılı olmasını sağlayınız.
Dikkat Çekme	Bu aşamada “Bugün sizlerle birbirinden güzel fotoğraflar çekmeyi öğreneceğiz, kimler fotoğraf çekmeyi seviyor?” diyerek öğrencilerin dikkatini çekecek uyarıcı veriniz. Öğrencilerin ders esnasında kullanacakları araç gereçleri incelemelerine fırsat veriniz.
Güdüleme	Fotoğraf makinelerini öğrencilerinize tanıttınız. Makinenin (gece çekim modu, panoramik çekim vb.) fonksiyonları hakkında açıklama yapınız. Fotoğraf makinesi kullanırken dikkat edilecek hususları açıklayınız. “Beni çok dikkatli ve sessizce dinleyeceksiniz, ‘Bekle.’ dediğimde de sıranızda/yerinizde bekleyeceksiniz.” vb. diyerek kurallarınızı ve kurallara uyunca kazanacakları pekiştireçleri açıklayınız.
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	“Çalışma sırasında uymamız gereken kuralları da öğrendiğimize göre birbirinden güzel fotoğraflar çekmeye başlayabiliriz, hazır mısınız?” diye sorunuz. Öğrencilerin hazır olduğunu fark ettiğinizde öğretim sürecine geçiniz.

BÖLÜM 3

	<p>1. Aşama (Sınıf): “Fotoğraf çekmeden önce, birlikte konu ile ilgili kısa bir film seyredeceğiz.” diyerek daha önce hazırladığınız filmi açınız. Filmin içeriğinin fotoğraf makinesinin nasıl kullanılacağı olduğunu belirterek sözel ipucu veriniz. Görmeyen ve görmesini işlevsel olarak kullanamayan az gören öğrencilerin için neden fotoğraf çekeriz, fotoğraf çekmenin kişide uyandırdığı keyif vb. duyguları anlatan içerikte bir film de seçebilirsiniz. Öğrenciler filmi izlerken onları gözlemleyerek not alınız. Görmeyen ve görmesini işlevsel olarak kullanamayan az gören öğrencilerin için gerektiğinde filmi durdurarak sesli betimleme yapabilirsiniz. Film bittikten sonra “Sorusu olan var mı?” diyerek öğrencilerin tepkilerini ölçünüz. Sorulan soruları cevaplandırınız. Soru yoksa dersi anlatmaya geçiniz. “Fotoğraf çekmek için öncelikle yapmamız gereken fotoğraf makinesini açmak diyerek sözel ipucu veriniz. Tüm öğrencilerin fotoğraf makinesinin açma-kapama düğmesini görmesini sağlayınız. Görmeyen öğrencilerinize açma-kapama düğmesinin yerini fiziksel yardımla gösteriniz. Az gören öğrencilerin için görme özelliklerine göre uygun mesafede ve görme alanında olduğunuzdan emin olunuz. “Düğmeye bastığınız zaman ekran açılacak.” diyerek sözel bilgi veriniz. Görmeyen öğrencilerinizin kameranın açıldığını sensörden gelen hafif bir ses ve hareketle anlayabileceklerini söyleyiniz. Görmesini işlevsel olarak kullanamayan az gören öğrencilerinize kameranın dijital ekranın açıldığı bilgisini, yansıyacak ışıktan yararlanarak ipucu almaları bilgisini veriniz. Daha sonra öğrencilerin ellerindeki makinelere bakarak işlem basamağının doğru yapıldığı yapılmadığını kontrol ediniz. Yapamayan öğrencilere fiziksel ipucu veriniz. “Şimdi fotoğraf makinenizin ayar düğmesini açın.” yönergesini veriniz. Öğrencilerin ayar düğmelerini kontrol ediniz. “Aferin size çok güzel açtınız.” diyerek sosyal pekiştirici veriniz.</p> <p>2. Aşama (Bahçe): “Şimdi sizlerle birlikte okul bahçesine inelim.” diyerek öğrencileri okul bahçesine yönlendiriniz. “Fotoğraf çekerken yapmamız gereken en önemli şey ışığı arkamıza almak, burada ışık ne taraftan geliyor?” diye soru sorunuz. Görmeyen öğrencilerin için güneşin sıcaklığını yüzlerinde hissettiği yönün tersine dönmelerini söyleyebilir ya da gören bireylerden yardım talep etmesini belirtebilirsiniz. Öğrencilerin tepkilerini 4-5 saniye bekleyiniz. Öğrencilerden tepki alamazsanız model olarak ortamdaki ışığın yönünü tespit ediniz. “Şimdi ışığı arkamıza alarak çiçekleri, ağaçları ya da okulumuzun fotoğrafını çekin.” diyerek sözel ipucu veriniz. Öğrencilere “Makinenizin ekranına bakın. Güzel görünüyor mu yoksa bulutlu mu?” diye soru sorunuz. Tepkileri 4-5 saniye bekleyip öğrencilerin makinelerinin ekranını kontrol ediniz. Görmeyen öğrencilerinize çekimi yapılacak objeyi veya kişiyi incelemesini sağlayıp konumunu saat yönlerine göre belirterek kadraj ayarını yapmasını sağlayınız. Bunlar hakkında sözel betimlemelerle bilgi veriniz. Örneğin bir odanın çekimi yapılacaksa öğrencinin odayı saat yönünde gezmesini sağlayarak bilgi veriniz. “Çekmek istediğiniz görüntüyü makinenizin ekranında görün!” diye yönerge veriniz. “Artık elimizi titretmeyeceğiz, makinelerinizi hareket ettirmeden tutun.” diyerek öğrencileri pekiştiriniz. “Makinenizi hareket ettirmeden deklanşöre basın!” yönergesini veriniz. Kendiniz model olarak fotoğraf çekiniz. Görmeyen öğrenciler için model olma ipucunda el el altında yardım tekniğini (öğretmenin eli öğrencinin elinin altında) kullanabilirsiniz. Böylece görmeyen öğrenciler sizin ne yaptığınızı ellerinize dokunarak anlayabilirler. Yapamayan öğrencilere tam fiziksel ipucu veriniz. Güzel fotoğraf çeken öğrencileri anında uygun şekilde pekiştiriniz. Az gören öğrencilerinizin çektikleri fotoğrafları kameranın dijital ekranında yakınlaştırma seçeneklerini kullanarak kontrol etmelerini, net bir görüntü alamadıklarında düşünüyorsa baştan çekim yapmalarını öneriniz. Fiziksel ipucuna ihtiyacı olan öğrencinin başat elinin olduğu tarafta durup öğrencinin makineyi kavramasını sağlayınız. Tüm basamaklarda fiziksel ipucu ile sözel ipucunu beraberinde kullanınız. “Makinemize iki elimizle tuttuk, ışığı arkamıza aldık, ekranda görüntüler var gördün mü?” gibi. Görmeyen öğrenciler için “Çiçek saat üç yönünde, kameramızın objektifini saat üç yönüne çevirelim” gibi sözel ipuçları kullanınız. Tüm öğrenciler fotoğraf çekimlerini tamamladıklarında pekiştiriciler vererek dersi sonlandırınız.</p>
Uygulama	
Genelleme ve İzleme	Canlı cansız varlıkların fotoğraf çekimlerini yaptırabilirsiniz. Farklı türde fotoğraf makineleri, telefonlar kullanabilirsiniz.

BÖLÜM 4

Ölçme ve Değerlendirme	<p>Değerlendirme sırasında malzemeler öğrencinin kullandığı eline yakın olacak şekilde koyulur. Öğrencilere yönerge verilir. Tepkide bulunmaları için 4-5 saniye beklenir. Öğrenci yönergeyi gerçekleştireceği formda ilgili alana "+", gerçekleştiremezse "-" işareti koyulur. Değerlendirme aşamasında "-" alınan aşamada değerlendirme sonlandırılır. Fotoğraf Çekme Çalışması Beceri Analiz Kayıt Formuna hangi aşamada kaldığı kaydedilir. Öğrenciye değerlendirme sonunda katılımı konusunda pekiştirici verilir. Öğrenci her 4 denemenin 3 beceri basamağında %100 yanıt verinceye kadar veri toplanır. Öğretim devam ederken öğrencinin performansına ilişkin kayıt tutmaya devam edilir. Öğrencilerin nasıl tepkide bulduklarına dair veriler forma kaydedilir.</p>
Veliye Yönelik Öneriler	<p>Çalışmanın benzerinin evde aileler tarafından yaptırılması sağlanabilir.</p> <p>Velilere fotoğrafçılık ile ilgili videolar ve kısa filmler önerilerek, evde çocuklarıyla izlemeleri sağlanabilir.</p> <p>Velilerin çocuklarıyla beraber fotoğraf sergilerini ziyaret etmeleri önerilebilir.</p> <p>Velilerin çocuklarıyla beraber ünlü fotoğraf sanatçıları ve eserleri ile ilgili araştırma yapmaları önerilebilir.</p> <p>Velilerin çocuklarıyla beraber fotoğraf/sanat dergileri incelemeleri önerilebilir.</p>
Açıklamalar/Dikkat Edilecek Hususlar	<p>Öğrencilerin bireysel özellikleri dikkate alınmalı ve buna göre yaklaşım benimsenmelidir. Öğrenciyle yapılacak olan çalışmanın süresi, deneme oturumları, verilecek olan ipuçları öğrencilerin özelliklerine göre farklılaşabilir.</p> <p>Pekiştirici öğrencilerin özelliklerine göre seçilmeli ve pekiştirici tarifesi uygulanmalıdır.</p> <p>Evde yapılacak çalışmalar ve malzeme temininde dikkat edilecek hususlar konusunda aile bilgilendirilebilir.</p> <p>Fotoğraf makinesi olmayan öğrenciler, öğretmenle çekim yapabilirler. El kaslarında sorun olan öğrencilerin makinelerini tutmasına öğretmen yardımcı olabilir.</p> <p>Görmeyen öğrenciler için fotoğraf çekme aşamasından önce kabartılmış bir resim incelenerek kadraj çerçeve ve içindekilerin konumunun yerleşim yerlerinin hangi özelliklere göre yerleştirilmiş olduğu hakkında konuşunuz. Örneğin fotoğraf çekiminde 1/3 kuralına uygun bir resim seçilip boşluk ve nesnelerin konumları hakkında konuşarak, bu kurallar hakkında genel kültür bilgisi edinmesini sağlayınız.</p> <p>Görmeyen öğrenciler için kabartma geniş bir resmin üzerinde gezdirmek için kullanabileceğiniz, dikdörtgen şekilde kesilmiş, ortası boşaltılmış, ana resimden daha küçük, mukavva bir materyal hazırlayabilirsiniz. Pencere şeklinde olan bu mukavva malzemeyi kullanarak kadraj ayarlamayı ve içine yerleştirmeyi öğretmede kullanabilirsiniz. Böylece bu bilgiyi günlük hayatında sosyal ortamlarda kullanabilir.</p> <p>Eğer öğrencinizin fiziksel yetersizliği varsa kumanda ile fotoğraf makinesine bağlantı kurabilirsiniz. Böylece öğrencinizin kumandayı kullanarak küçük bir dokunuşla, tek parmakla veya ayak ucuyla çekim yapabilir. Kullandığınız fotoğraf makinesinin teknolojik alt yapısı müsaade ediyorsa telefonla bağlantı kurarak ekran paylaşımı yapabilir, fiziksel yetersizliği olan öğrencilerinizin kamera bir tripotta sabitken kadrajı telefon ekranından daha yakın takip etmesini sağlayabilirsiniz.</p> <p>Az gören öğrenciler için deklanşör tuşunu renklendirebilir veya varsa renkli deklanşör tuşu aparatını takabilirsiniz.</p> <p>Az gören öğrenciler için çektikleri fotoğrafın özelliklerini (kadraj, ışık, netlik vb.) makinenin dijital ekranından yakınlaştırma seçenekleriyle inceleyip değerlendirmesini, gerekirse yeniden çekmesini sağlayabilirsiniz.</p>
Dersin İşlenişine Yönelik Öğretmen Görüşleri	

Fotoğraf Çekme Çalışması Beceri Analiz Kayıt Formu

Öğrencinin Adı Soyadı:

Öğretmenin Adı Soyadı:

Hedef Uyarı : “.....’ı göster.”

Bildirimler	Ölçüt	Yönergeler	Oturumlar											
			Öğretim Öncesi			Öğretim			İzleme					
Makineyi eline alır.	3/4	Fotoğraf makinesini eline al.												
Makinenin açma-kapama düğmesine basarak açar.	3/4	Makineyi aç.												
Makinenin ayar düğmesinin yerini kontrol eder.	3/4	Makinenin ayar düğmesini bul.												
Makinenin ayar düğmesini çekim için otomatikte getirir.	3/4	Makinenin ayar düğmesini otomatikte getir.												
Dışarıdan gelen ışığa bakarak çekim için kendi duruşunu belirler.	3/4	Işığa dikkat ederek duruşunu belirle.												
Işığa göre fotoğrafın netlik ayarını belirler.	3/4	Netlik ayarı yap.												
Çekmek istediği objeyi kadrage sığdırmaya çalışır.	3/4	Fotoğrafi çekilecek objeyi kadrage sığdır.												
Fotoğrafın dalgalı durmaması için makineyi sabit tutarak çekim yapar.	3/4	Makineyi sabit tutarak çekim yap.												
Doğru Tepki Sayısı														
Yanlış Tepki Sayısı														
Doğru Tepki Yüzdesi														

“+”: Doğru Tepki “-”: Yanlış Tepki/Tepkide Bulunmama

Ders Planı Örneği - 5

BÖLÜM 1	
Dersin Adı	Görsel Sanatlar
Öğrenme Alanı	Sanatsal-Toplumsal Kültürlenme
Hedef	8.4. Ören yerleri, tarihi mekânlar, müzeler ve sergi salonları gibi alanlara yönelik kurallara uyar.
Hedef Davranışlar	8.4.1. Alana geldiğinde sıraya girerek bilet alır. 8.4.2. Biletini göstererek kapıdan geçer.

BÖLÜM 2	
Öğretim Yöntem, Teknik ve Stratejileri	Video Modelle Öğretim Yöntemi, Rol Oynama Tekniği
Öğretim Araç Gereçleri	Ören yerleri, tarihi mekânlar, müzeler ve sergi salonları gibi alanlara yönelik bilet alma ve biletini göstererek kapıdan geçebilme video sunusu, ören yerleri, tarihi mekânlar, müzeler ve sergi salonları gibi alanların girişine benzer bir ortam hazırlamak için gerekli malzemeler.
Öğretime Hazırlık	Öğrencilerin bu çalışmayı gerçekleştirebilmesi için bekleme, sıra alma, yönergeyi takip etme, video izleme, taklit etme becerisi, alıcı ve ifade edici iletişim becerileri gibi ön koşul becerilere sahip olmaları gereklidir.
Ortam Düzenleme	Öğrencileri performanslarını dikkate alarak yarım ay şeklinde oturtunuz. Masaların aralarına boşluklar bırakınız. Az gören öğrencilerinizi video ekranını görebileceği en uygun yere oturtunuz ve görme özelliklerini işlevsel şekilde kullanmalarına olanak sağlamak amacıyla gerektiğinde ekrana yaklaşmaları için fırsat veriniz. Rol oynama tekniği ile öğretim için ören yerleri, tarihi mekânlar, müzeler ve sergi salonları gibi alanların girişine benzer bir ortam hazırlayınız.
Dikkat Çekme	Bu aşamada, “Bugün sizinle bir video izleyeceğiz ve bu videoda ören yerlerine gittiğimizde biletle geçmek için yapmamız gerekenleri öğreneceğiz.” deyiniz. Öğrencilere “Daha önce ören yerlerine giden var mı?” diye sorunuz. “Biletlerinizi kim almıştı?” diyerek öğrencilerin düşünmelerine fırsat verip öğrencileri pekiştiriniz. Ardından çalışma sırasında öğrencilerin uymasını istediğiniz çalışma kurallarını söyleyiniz. Öğrencilerinize videomuzu sessiz ve dikkatlice izleyiniz. Anlamadığınız yerler için parmak kaldırarak soru sorabilirsiniz.
Güdüleme	Ören yerleri, tarihi mekânlar, müzeler ve sergi salonları hakkında öğrencilerinize bilgi veriniz. Bu mekânlarda uyulması gereken kurallar olduğunu açıklayınız. “Beni çok dikkatli ve sessizce dinleyeceksiniz, ‘Bekle.’ dediğimde de sıranızda/yerinizde bekleyeceksiniz.” vb. diyerek kurallarınızı ve kurallara uyunca kazanacakları pekiştiricileri açıklayınız. Sonrasında “Bilet almayı öğrendiğimizde artık herkes için ve kendiniz için biletleri siz alabileceksiniz. Ören yerleri, tarihi mekânlar, müzeler ve sergi salonları gibi alanlara kendiniz gidebilecek ya da birlikte gittiğinizde aileniz veya arkadaşlarınıza yardım edebileceksiniz.” diyerek öğrencileri güdüleyiniz.
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	Öğrencilere “Hazırsanız çalışmamıza başlayalım, hazır mısınız?” diye sorarak dikkatlerini çekiniz, öğrencilerin hazır olduğunu fark ettiğinizde “Şimdi size bir video izleteceğim/dinleteceğim.” diyerek öğretim sürecine geçiniz.

BÖLÜM 3

Uygulama	<p>Video Hazırlama: Ören yerleri, tarihi mekânlar, müzeler ve sergi salonları gibi alanlara geldiğinde sıraya girerek bilet alma ve kapıdan geçme ile ilgili bir video hazırlayınız. Videoda kendiniz rol model olarak müzede sıraya girip, bilet alıp, kapıdan geçerken yapılması gerekenleri sözel olarak anlatıp uygulayınız. Örneğin müzeye gelince bilet gişesine gitme, sıraya girme, sırada ilerleme, sıra geldiğinde bilet isteme, ücretini öğrenme, parayı hazırlama, ücreti ödeme, bileti alma, kapıdan geçme gibi.</p> <p>Video İle Model Olma: Öğrencilerinize “Ören yerleri, tarihi mekânlar, müzeler ve sergi salonları gibi alanlara geldiğinde sıraya girerek bilet alma ve kapıdan geçmeyi öğreneceğiz.” diyerek başlayınız. Daha sonra “Neden sıraya giriyoruz?” şeklinde soru sorunuz. Öğrencilerin tepkilerini 4-5 saniye bekleyerek açıklamalarını dinleyiniz. Doğru yanıt veren öğrencileri pekiştiriniz. Eğer açıklama gelmezse “Ören yeri, tarihi mekân, müze ve sergi salonu gibi kalabalık yerlerde karışıklık olmaması için sıraya girerek ilerliyoruz.” diyerek siz açıklayınız. Öğretim basamaklarını anlatan videoyu açınız.</p> <p>ÖNEMLİ: Az gören öğrencileriniz videoyu izlerken görmeyen öğrencileriniz için videoda olanları sesli olarak betimleyiniz.</p> <p>Video izleme esnasında öğrencilerinizin tepkilerini gözlemleyiniz ve not ediniz. Sonra “Aferin size, çok dikkatli izliyorsunuz.” diyerek pekiştiriniz. Video devam ederken “Sıra bize geldiğinde ne yapacağımızı, dikkatle izleyin.” yönergesini verip videoyu izletmeye/dinletmeye devam ediniz. “Videoda izlediğimiz gibi bir bilet istediğimizi söylüyoruz ve bilet ücretini sorup paramızı hazırlıyoruz.” diyerek kuralları tekrar ediniz. “Aferin, çok güzel dikkatle izliyorsunuz!” diyerek pekiştiriniz. Videoyu izletmeye/dinletmeye devam ediniz. “Paramızı gişedeki görevliye vererek varsa para üstümüzle birlikte biletimizi alıyoruz.” diyerek videoyu izlerken kuralları tekrar ediniz. “Biletimizi aldıktan sonra kapiya doğru gidiyoruz ve varsa yine sıraya girerek ilerliyoruz. Girişe geldiğimizde görevliye biletimizi gösterip giriş için onayımızı alıyoruz ve biletimizi görevliden alıp kapıdan içeri giriyoruz.” diyerek kuralları tekrar ediniz. “Aferin, beni çok güzel dinlediniz.” diye uygun şekilde pekiştiriniz.</p> <p>Video sunumu tamamlandıktan sonra “Evet videomuzu izledik, hepiniz çok güzel izleyip dinlediniz.” şeklinde öğrencileri uygun şekilde pekiştiriniz.</p> <p>Rol Oynama: Rol oynama için sınıfınızda/okulunuzda ören yerleri, tarihi mekânlar, müzeler ve sergi salonları gibi alanların girişine benzer bir ortam hazırlayınız.</p> <p>Videoyu bir kez daha izlettikten/dinlettikten sonra, önceden hazırladığınız benzer ortamda öğretime devam ediniz. Öğrencilerinize bilet yerine geçecek kâğıtlar vererek videoda gördüklerini yapmasını isteyiniz. Çalışmayı her bir öğrenci ile tek tek sırayla yapınız. Eğer öğrenci hata yaparsa ya da ne yapacağı konusunda sıkıntı yaşarsa videoyu tekrar izletiniz/dinletiniz.</p> <p>ÖNEMLİ: Görmeyen öğrencilerinizin rol oynama ile sıraya girerek bilet alma ve bileti göstererek kapıdan geçme çalışmasında fiziksel yardım ve/veya sözel ipucuyla yapmalarını sağlayınız.</p>
Genelleme ve İzleme	<p>Ören yerlerinde bilet alıp kapıdan geçme öğretiminde hedeflenen ölçüt karşılandıktan sonra müzelerde, sergilerde, tarihi mekânlarda bilet alıp kapıdan geçme çalışılarak, ücretsiz geçiş ya da indirim kartını göstererek, kredi kartı ve/veya banka kartını kullanarak genel ağ üzerinden bilet alarak kapıdan geçme becerisini çalışınız. Bu becerileri çalıştıktan sonra kapı yerine turnikeden, döner kapıdan, rampadan, otomatik kapıdan/bariyerden geçme, asansöre binerek müzeye girme becerileri çalışarak da becerinin genellemesini yaptırabilirsiniz. Gerekli izinleri alarak ören yerleri, tarihi mekânlar, müzeler ve sergi salonları gibi alanlara giderek gerçek ortamda da uygulamalara yer veriniz.</p>

BÖLÜM 4

Ölçme ve Değerlendirme	<p>Öğrencilere yönerge verilir. Tepkide bulunma için 4-5 saniye beklenir. Bilet Alma ve Kapıdan Geçme Çalışmaları Beceri Analiz Kayıt Formuna gerçekleştirdiği basamaklar için "+", gerçekleştirmediği basamaklar için "-" işareti koyulur. Değerlendirme aşamasında "-" alınan basamakta değerlendirme sonlandırılır. Beceri Analiz Kayıt Formuna hangi aşamada kaldığı kaydedilir. Öğrenciye değerlendirme sonunda katılımı konusunda pekiştirilerek verilir.</p> <p>Öğretim devam ederken öğrencinin performansına ilişkin kayıt tutmaya devam edilir. Öğrencilerin nasıl tepkide buldukları forma kaydedilir.</p>
Veliye Yönelik Öneriler	<p>Çalışılan becerilerin doğal ortamlarda fırsatlar yaratılarak ya da evde drama çalışmaları yapılarak pekiştirilmesi sağlanabilir.</p>
Açıklamalar/Dikkat Edilecek Hususlar	<p>Bu hedef davranışlar sosyal hayat dersi kazanımları ile ilişkilendirilerek çalışılabilir.</p> <p>İşitme yetersizliği ya da ses hassasiyeti olan öğrencileriniz için hazırlayacağınız videoda ses kalitesinin ve ses karışıklıklarının giderilmiş olduğundan emin olunuz.</p> <p>Rol oynama sürecinde ortamı, öğrencilerin güvenliği düşünülerek hazırlanmasına dikkat ediniz.</p>
Dersin İşlenişine Yönelik Öğretmen Görüşleri	

Bilet Alma ve Kapıdan Geçme Çalışmaları Beceri Analiz Kayıt Formu

Öğrencinin Adı Soyadı:

Öğretmenin Adı Soyadı:

Hedef Uyarı : “.....’ı göster.”

BİLDİRİMLER	OTURUMLAR									
	Öğretim Öncesi			Öğretim					İzleme	
Ören yerleri, tarihi mekânlar, müzeler ve sergi salonları gibi alanlara geldiğinde bilet gişesine gider.	1	2	3	1	2	3	4	5	1	2
Bilet gişesinde sıraya girer.										
Bilet gişesinde sıra ilerledikçe ilerler.										
Sırası geldiğinde gişeye yaklaşır.										
Gişedeki görevliye kaç bilet istediğini söyler.										
Gişedeki görevliye bilet ücretini sorar.										
Bilet ücretini ödemek için parasını hazırlar.										
Bilet ücretini ödemek için hazırladığı parayı görevliye verir.										
(Varsa) Bilet ücretini ödedikten sonra kalan para üstünü alır, cebine koyar.										
Gişedeki görevliden biletini alır.										
Giriş kapısına gider.										
(Varsa) Giriş kapısı önünde sıraya girerek ilerler.										
Biletini kapıdaki görevliye gösterir.										
Kapıdaki görevliden onay almayı bekler.										
Onaylanan biletini görevliden geri alır.										
Ören yerleri, tarihi mekânlar, müzeler ve sergi salonları kapısından geçer.										
Doğru Tepki Sayısı										
Yanlış Tepki Sayısı										
Doğru Tepki Yüzdesi										

“+”: Doğru Tepki “-”: Yanlış Tepki/Tepkide Bulunmama

NOTLAR

A series of horizontal dotted lines for taking notes.

A series of 20 horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

